

**Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra psychologie**

Diplomová práce

Jazyková situace v Galicii

Bc. Ondřej Sova

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Ondřej Sova

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Jazyková situace v Galícii

Název anglicky

Language situation in Galicia

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zjistit, jaká je jazyková situace a jazyková praxe obyvatel Galície a jaké faktory ovlivňují užívání galicijštiny.

Metodika

Práce bude vycházet ze střednědobého výzkumu prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů a zúčastněného/nezúčastněného pozorování.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Jazyk, identita, jazyková situace, Galicie, kvalitativní výzkum.

Doporučené zdroje informací

MARINO PAZ, R. Historia da Lingua galega. Sotelo blanco Edicions, 1997. ISBN 9788478243334.

NEKVAPIL J., KADERKA P., NEKULA M., DOVALIL V., VASILJEV I., SLOBODA M.: Jazyková interakce. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2014. ISBN 978-80-7422-268-9.

POKORNÝ, J. Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-2843-8.

SALZMANN, Z. Jazyk, kultura a společnost: úvod do lingvistické antropologie. 1. vyd. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR, 1997. ISBN 0009-0794.

ŠATAVA, L. *Jazyk a identita etnických menšin : možnosti zachování a revitalizace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. ISBN 978-80-86429-83-0.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Sandra Kreisslová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2016

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 12. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Jazyková situace v Galicii“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Sandře Kreisslové, Ph.D. za odborné rady a věnovaný čas při vedení mé diplomové práce. Dále bych rád poděkoval všem informátorům za jejich vstřícnost a přátelské jednání, především pak těm, kteří mě u sebe i ubytovali.

Jazyková situace v Galicii

Language situation in Galicia

Souhrn

Diplomová práce řeší otázku, jaká je jazyková situace v Galicii, jaká je jazyková praxe obyvatel Galicie a jaké faktory ovlivňují místní obyvatele k užívání galicijštiny a kastilštiny. Práce obsahuje teoretickou část, ve které jsou vysvětleny nejdůležitější pojmy, které se týkají sledované problematiky. Praktická část práce začíná rozborem historie galicijštiny a kastilštiny. Dále je v práci popsána jazyková situace na obecné a institucionální úrovni. Následující kapitoly rozebírají osobní rovinu jazykového užívání z pohledu samotných mluvčích. Práce tak podává náhled do jazykové problematiky tohoto španělského regionu a umožňují lépe pochopit toto na první pohled složité jazykové prostředí.

Summary

The thesis deals with the question what is the current language situation in Galicia, what is the language practice of the Galician citizens and what are the factors influencing local citizens to use either Galician or Castilian. The thesis consists of the theoretical part explaining the most important terms which relate to pursued issues. The practical part begins with analysis of Galician and Castilian history. In addition to that the thesis describes the language situation on general and institutional levels. That is followed by chapters analysing the personal level of the language usage from the speaker's perspective. The thesis gives insight into language situation of this Spanish region and enable to better understand this at first sight complicated language environment.

Klíčová slova: Jazyk, identita, jazyková situace, Galicie, kvalitativní výzkum

Keywords: Language, identity, language situation, Galicia, qualitative research

Obsah

Obsah	7
1. Úvod	9
2. Cíl práce a metodologie	11
3. Literární rešerše	15
4. Teoretická část	19
4.1. Mateřský jazyk	19
4.2. Úřední jazyk, oficiální jazyk, státní jazyk	19
4.3. Bilingvismus	20
4.4. Diglosie a přepínání kódů	21
4.5. Menšinový jazyk	22
4.6. Prestiž jazyka	23
4.7. Jazykové plánování	23
4.8. Revitalizace jazyka	24
4.9. Jazyková diskriminace	25
4.10. Jazykový zánik	26
4.11. Jazyková asimilace a jazyková integrace	27
4.12. Identita a jazyk	27
4.13. Varieta jazyka	29
5. Praktická část	30
5.1. Historie galicijštiny	30
5.1.1. Siglos Oscuros	32
5.1.2. Rexurdimiento	33
5.1.3. 20. století – zakázání a následné zrovnoprávnění galicijštiny	34
5.1.4. Novodobá historie	39
5.2. Historie španělštiny	40
5.3. Jazykové variety galicijštiny (regionální odlišnosti)	41
5.4. Organizace a hnutí	45
5.4.1. A Mesa pola Normalización Lingüística	45
5.4.2. Instituto da Lingua Galega	46
5.4.3. Associacom Galega da Língua	46
5.4.4. Real Academia Galega	46
5.5. Média	46
5.5.1. Tisk	46

5.5.2.	Televizní a rádiové vysílání	47
5.5.3.	Kulturní produkce	48
5.6.	Školství.....	55
5.6.1.	Základní a střední školy	55
5.6.2.	Univerzity	56
5.7.	Jazyková prestiž	62
5.8.	Jazyková vybavenost občanů	64
5.9.	Jazykové preference	72
5.10.	Míšení jazyků (přepínání kódů).....	82
5.11.	Jazyková diskriminace.....	84
5.12.	Jazyk a identita	86
6.	Závěr.....	89
7.	Seznam použitých zdrojů	91
7.1.	Literární zdroje.....	91
7.2.	Elektronické zdroje	94
8.	Seznam tabulek.....	97
9.	Seznam obrázků.....	97
10.	Seznam příloh.....	97

1. Úvod

Ačkoliv se mohou jazykové preference na první pohled zdát jako ne příliš důležité, mohou mít silný vliv na poli sociálněpolitickém. A vyhocení jazykového konfliktu může mít vážné následky. Analogií této skutečnosti může být situace na Ukrajině po zrušení jazykových zákonů v roce 2014, kde se protesty proti tomuto aktu zvrhly ve válečný konflikt, trvající dodnes. Dalším důležitým faktorem, znalosti jazykové situace a jejích poměrů, je ekonomické hledisko. Například špatně zvolená reklama, kvůli neznalosti místního prostředí může mít přinejmenším za následek hospodářské ztráty.

Tato diplomová práce se zabývá problematikou jazykové situace ve španělské autonomní oblasti Galicie, snaží se popsat jazykovou praxi galicijských obyvatel a zjistit jaké faktory vedou k užívání galicijštiny a kastilštiny v této oblasti. Přestože je tato oblast poměrně malá, koexistují zde dva jazyky, které jsou užívány většinou společností. Ačkoliv se galicijština po dlouhých letech v ústraní dočkala vedle kastilštiny statusu oficiálního jazyka Galicie a také kodifikace, její užívání neustále klesá. Klesající tendenci nedokáží zastavit ani snahy regionální vlády, ani snahy různých organizací. Galicie čelí úbytku venkovského obyvatelstva, které je z velké části nositelem galicijského jazyka a čím dál tím hůře probíhá předávání tohoto jazyka mladším generacím, které dnes mohou nahlížet na galicijský jazyk jako na něco zaostalého a archaického. Zatímco jedné skupině obyvatel záleží na budoucnosti tohoto jazyka a snaží se ho podporovat, druhá skupina pasivně a s kritikou nahlíží na podporovatele galicijštiny, které považuje za zbytečně horlivé.

První část práce přibližuje a vysvětluje jednotlivé pojmy ze sociolingvistiky, které jsou následně rozvedeny v další části práce. Pro lepší porozumění současné jazykové situace, je vysvětlen také historický kontext. Dále jsou v práci popsány jazykové variety galicijského jazyka, které se liší podle geografických oblastí. Dalšími tématy, která jsou v práci zahrnuta, jsou organizace a hnutí a jejich působnost. Nezbytnou součástí jazykové situace jsou nejen média, ale také školství. Obě tato témata jsou rozdělena do více podtémat. Média jsou rozdělena na tisk, televizní a rádiové vysílání a na kulturní produkci, která zahrnuje především filmy a dramatickou tvorbu.

Druhou částí práce je rozbor jazykové situace v Galicii, který se opírá o kvantitativní údaje a je doplněn výpovědi respondentů, kteří odpovídali na otázky k

tématům jazykové prestiže, jazykových preferencí nebo například míšení jazyků a jazykové diskriminaci.

2. Cíl práce a metodologie

Cílem diplomové práce je zjistit, jaká je jazyková situace v Galicii, dále pak jaká je jazyková praxe obyvatel Galicie a jaké faktory ovlivňují místní obyvatele k užívání galicijštiny a španělštiny.

Diplomová práce vychází z kulturně antropologického terénního výzkumu z roku 2016 a navazuje na předešlé výzkumy z let 2013 a 2014¹, které se zabývaly všemi aspekty galicijské kultury, které utvářejí identitu místních obyvatel. Týdennímu výzkumu v roce 2016 předcházela týdenní pobyt v oblasti o tři měsíce dříve, který měl za cíl výběr informátorů a socializaci, která byla třeba k hlubšímu porozumění a snazšímu proniknutí do dané problematiky. Dohromady pobyty v Galicii zabraly 6 týdnů.

Galicie, která se rozkládá na 29.574 km² a zabírá 5,4 % rozlohy Španělska, se dělí na čtyři provincie. Na jihozápadě Galicie se nachází nejmenší z nich – Pontevedra, ve které leží největší galicijské město Vigo, které má přibližně 300.000 obyvatel. Na severozápadě, v samém rohu Iberského poloostrova, leží provincie A Coruña, která je kromě stejnojmenného města a rozbořeného pobřeží nazvaného „Pobřeží smrti“ domovem nejvýznamnějšího poutního místa v Galicii – města Santiago de Compostela. Na severovýchodě se rozprostírá největší ze čtyř provincií – Lugo, známá především díky svému stejnojmennému městu obehnanému hradbami z římských dob. Čtvrtá provincie, nacházející se na jihovýchodě, se jmenuje podle jejího největšího města Ourense. Zatímco výzkumy v letech 2013 a 2014 byly prováděny tak, aby informátoři pocházeli z co možná nejodlišnějších míst, terénní výzkum v roce 2016 se soustředil do dvou největších provincií, konkrétně do měst Santiago de Compostela a Lugo. Výběr informátorů byl ale taktéž uzpůsoben tomu, aby zkoumané subjekty pocházely ze všech čtyř provincií.

Příprava před odjezdem zahrnovala především studium literatury, internetových zdrojů a konzultace, které měly za cíl správné formulování otázek, jejichž zodpovězení dopodrobna zmapuje jazykovou situaci jedinců a nastíní tak celkový obraz jazykové situace v dané oblasti.

Pro zjištění jazykové situace v Galicii se jevílo nejlepší použít kvalitativní metody výzkumu. Podle významného metodologa Johna Creswella je kvalitativní výzkum „proces

¹ SOVA, Ondřej. *Hlavní projevy etnické identity Galicijců*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D.

*hledání porozumění, který je založen na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách."*²

Výhodou kvalitativního výzkumu je fakt, že pokud se výzkumník dozví během výzkumu nové skutečnosti, může je rovnou začlenit do výzkumu a věnovat jim určitý čas. Výzkumník analyzuje získané odpovědi a provádí induktivní a deduktivní závěry. Vznikají tak nové výzkumné otázky, hypotézy i nová rozhodnutí, jak modifikovat výzkumný plán. Proto je někdy kvalitativní výzkum označován jako pružný typ výzkumu.³

Hlavní metodou sběru dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami, které měly za cíl, aby se respondenti rozpovídali. V polostrukturovaném rozhovoru má výzkumník seznam otázek nebo témat, které chce pokrýt během rozhovoru, ale je zde určitá flexibilita v tom jak a kdy jsou otázky pokládány a jak dotazovaný bude odpovídat. Pokud se během rozhovoru otevře nějaké složitější téma, může například klasické interview vyústit v dialog. Obecně má ale výzkumník zájem o kontext a obsah rozhovoru, jak dotazovaný chápe dané téma a o to, co se mu dotazovaný pokouší sdělit.⁴

Přibližně polovina rozhovorů byla vedena „tváří v tvář“, druhá polovina online konverzací pomocí programu Skype. Tato metoda byla vybrána kvůli větší objektivitě, kdy na dotazovaného vidíme a víme, že odpovědi vycházejí spontánně z jeho myšlenek. Bylo dbáno na to, aby rozhovory probíhaly odděleně, aby dotazovaní nebyli ovlivněni cizími odpověďmi. Rozhovory byly zaznamenávány na diktafon. V souvislosti s Etickým kodexem České asociace pro sociální antropologii⁵ a Zákonem o ochraně osobních údajů 101/2000 Sb.⁶ byly rozhovory anonymizovány, užívány jsou pouze křestní jména informátorů. Celé nahrávky a jejich přepisy se nacházejí v archivu autora.

Další metodou sběru dat bylo zúčastněné a nezúčastněné pozorování. Zúčastněné pozorování je základní metodou antropologického výzkumu, ale jen výjimečně není

²HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

³HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

⁴EDWARDS, Rosalind a Janet HOLLAND. *What is qualitative interviewing?*. 1. London: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-8496-6802-6.

⁵ ETICKÝ KODEX ČESKÉ ASOCIACE PRO SOCIÁLNÍ ANTROPOLOGII. *ČESKÁ ASOCIACE PRO SOCIÁLNÍ ANTROPOLOGII* [online]. Praha: Česká asociace pro sociální antropologii [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: http://www.casaonline.cz/?page_id=7.

⁶ Informace pro občany České republiky: *Zákony*. *Portál veřejné správy* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49228&nr=101~2F2000&rpp=15#local-content>

během současných etnografických výzkumů doplněno jinými metodami. Většina výzkumů, které obsahují zúčastněné pozorování, obsahuje také strukturované rozhovory, strukturované pozorování a spoustu dalších metod. Zúčastněné pozorování zlepšuje kvalitu nasbíraných dat v terénu a zlepšuje kvalitu interpretace informací, ať už jsou tato data získána zúčastněným pozorováním nebo jinou metodou.⁷ Naopak nezúčastněné pozorování je výzkumná technika, prostřednictvím které výzkumník pozoruje subjekt jeho zájmu, se svými znalostmi, avšak bez aktivního zapojení do podrobného zkoumání.⁸

Užitečným nástrojem k proniknutí do místní kultury a poznání místních lidí se ukázal projekt Couchsurfing, kde lidé nabízí zdarma ostatním lidem přespání ve svém bytě. Po seznámení se s „nájemci“ pak obvykle následovalo seznámení se s jejich přáteli, kteří k vám již mají jistou důvěru, protože jste doprovázen jejich společným známým.

Tabulka 1 - Tabulka respondentů 2016⁹

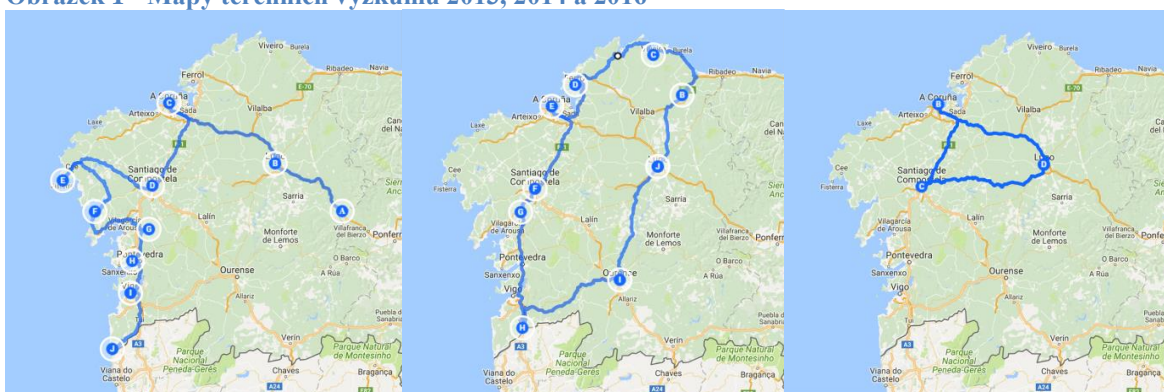
Jméno	Věk	Místo původu	Zaměstnání	Délka rozhovoru
Alfonso	44	Baio (Costa da Morte)	číšník	28 min
Arancha	27	A Guarda	ergoterapeut	33 min
Berta	28	O Corgo (Lugo)	chemická inženýrka	32 min
Bruno	33	Lugo	logistik	23 min
David Marcos	33	Vilagarcía de Arousa	IT technik	122 min
David	25	Cospeito (Lugo)	pracovník callcentra	25 min
Elena	27	Lugo	překladatelka	26 min
Jacobo	34	Santiago de Compostela	IT technik	28 min
Jenny	23	Santiago de Compostela	nezaměstnaná	19 min
Joaquin	28	A Coruña	pracovník callcentra	19 min
Miguel	20	Vigo	student politologie	50 min
Pablo	46	Begonte (Lugo)	sociální pracovník	39 min
Ramón	63	Ourense	v důchodu (policista)	45 min
Tomé	29	Betanzos	zaměstnanec v pekárně	35 min
Uxia	26	Sanxenxo	studentka doktorského studia	39 min

⁷BERNARD, Russell. *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*. 2. Lanham: Rowman&Little field, 2014. ISBN 9780759120723.

⁸ Non-participant observation. *Encyclopedia.com: A Dictionary of Sociology* [online]. Oxford: Oxford University Press, 1998 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.encyclopedia.com/social-sciences/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/non-participant-observation>.

⁹ Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 1 - Mapy terénních výzkumů 2013, 2014 a 2016¹⁰

¹⁰ Zdroj: vlastní zpracování

3. Literární rešerše

V porovnání s ostatními jazyky ve Španělsku, konkrétně s katalánštinou a baskičtinou, se možná nedostalo galicijštině tolik pozornosti, kolik by si v mezinárodní sociolingvistické literatuře zasloužila. Během rozprav o multilingvismu ve Španělsku se zmínky o Galicii objevují přinejlepším sporadicky, přinejhorším vůbec. Tak zní úvod kapitoly *The Galician Language in the Twenty-First Century* v knize *A Companion to Galician Culture*¹¹. Autoři Bernadette O'Rourke a Helena Muguélez-Carballeira se snaží popsat, jak je na tom galicijský jazyk v očích výzkumníků a kolik o něm vzniká publikací. Dále se dílo zabývá sociolingvistickou historií regionu, a jaké důsledky měly zásahy do jazykové politiky se zaměřením na postoje a schopnosti obyvatel. V díle jsou popsány některé ideologie, které stály za politickými změnami, které měly vliv na používání galicijštiny a na jazyk samotný. Autoři v díle také zpracovávají statistické údaje, které popisují užívání galicijštiny a snaží se vysvětlit jejich důvody, které nemusí být na první pohled zřejmé.

Jak již bylo výše zmíněno, publikací o galicijské jazykové situaci nevzniklo v mezinárodní literatuře velké množství. Dalším úskalím, které výzkumníkovi ztěžuje bádání, je skutečnost, že historický kraj ve východní Evropě Halič je v anglickém jazyce nazýván totožně jako autonomní region Španělska, tedy Galicia (ve španělštině Galitzia). Situaci navíc znesnadňuje fakt, že publikací o historickém kraji Halič je bohužel v anglicky psaných pramenech více než o stejnojmenném španělském regionu.

Práce *El paisaje linguístico en Galicia*¹² se zaměřuje na jazykovou situaci ve městech Pontevedra a Santiago de Compostela v Galicii. Hlavní cíl práce je analyzovat vztah mezi španělštinou a galicijštinou a tím prozkoumat efekty procesu jazykové normalizace, která se v Galicii dokončuje v posledních 30 letech. Práce zdůrazňuje důležitý rozpor mezi institucionální jazykovou situací v Galicii, se silnou přítomností galicijštiny, a soukromou/osobní jazykovou situací, s dominancí kastilštiny. To má podle autorů Xosé Luís Regueiry, Miguel López Docampa a Matthew Wellingse na svědomí vládní politika, která sice implementací jazykových nařízení dokázala změnit

¹¹The Galician Language in the Twenty-First Century. O'ROURKE, Bernadette a Helena MUGUÉLEZ-CARBALLEIRA. *A Companion to Galician Culture*. 1. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 20. ISBN 978 1 85566 277 3.

¹²REGUEIRA, Xosé Luis, Miguel López DOCAMPO a Matthew WELLINGS. El paisaje lingüístico en Galicia. *Revista Internacional de Lingüística Iberoamericana*. Iberoamericana Editorial Vervuert, 2013, 11(1), 39-62.

institucionální jazykové zvyky, nikoliv však zvyky obyčejných lidí v běžném životě. Práce také analyzuje viditelnost ostatních jazyků, které se v těchto městech používají, především angličtiny. Dílo se však soustřeďuje pouze na dvě městské oblasti, ve kterých je podle autora jazyková situace mírně odlišná.

Odborný článek „*Falamos como Falamos*“: *Linguistic Revitalization and the Maintenance of Local Vernaculars in Galicia*¹³ se zabývá procesem lingvistické revitalizace a jazykové normalizace v Galicii. Autor nastiňuje některé problémy, ke kterým během těchto procesů docházelo a které jsou stále aktuální. Zvláštní důraz je kladen na otázku nářečí a jejich udržení pod náporom normalizačních snah vlády. Práce se často ohlíží do historie a snaží se vysvětlit historické souvislosti, které vedly k daným procesům. V práci je také nastíněn vývoj diglosie na galicijském území a její nynější dědictví.

Práce *Language attitudes in Galicia: using the matched-guise test among high school students*¹⁴ zkoumá postoj adolescentů ke standardizované galicijštině, nestandardizované galicijštině a španělštině. Práce je postavena na výzkumu využívající techniku spojitých masek. Výsledky ukazují, že studenti středních škol vnímají standardizovanou a nestandardizovanou galicijštinu odlišně a celkově jsou tyto tři zkoumané lingvistické variety spojené s jinými hodnotami. Práce dokládá, že mluvčí nestandardizované galicijštiny a jedinci, kteří mají galicijský přízvuk, když mluví španělsky, jsou stále spojeni s určitými stigmaty.

Dílo *Competing ideologies of linguistic authority amongst new speakers in contemporary Galicia*¹⁵ se snaží popsat rozpor mezi upadající komunitou tradičních mluvčích a nově vznikajícími mluvčími v kontextu revitalizační politiky na příkladu Galicie, kde se „noví mluvčí“ začali objevovat po normalizaci jazyka v 80. letech. Mezi otázky, které v takových situacích vyvstávají, řadí vlastnická práva, oprávněnost a autenticitu. Práce popisuje rozšíření jazyka mimo tradiční galicijské „bašty“ do oblastí, které byly převážně španělsky mluvící, což podle autora komplikuje tradiční ideologii o sociolingvistické autenticitě a vlastnictví a nutí si pokládat otázku, kdo jsou legitimní

¹³ROSEMAN, Sharon R. "Falamos como Falamos": Linguistic Revitalization and the Maintenance of Local Vernaculars in Galicia. *Journal of Linguistic Anthropology*. American Anthropological Association, 1995, 5(1), 3-32.

¹⁴LOUREIRO-RODRIGUEZ, Veronica, May M. BOGGESE a Anne GOLDSMITH. Language attitudes in Galicia: using the matched-guise test among high school students. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 2013, 34(2), 136-153. ISSN 0143-4632.

¹⁵O'ROURKE, Bernadette a Fernando RAMALLO. Competing ideologies of linguistic authority amongst new speakers in contemporary Galicia. *Language in Society*. Cambridge University Press, 2013, 42(3), 287-305.

mluvčí galicijského jazyka a další otázky, které podobné napětí vyvolává. Pro lepší ilustraci rozporů a paradoxů, kterým „nový“ a „tradiční“ mluvčí čelí v postrevitalizačním kontextu, vychází studie z výzkumu tří skupin mladých Galicijců.

Dílo *Sociolingüística hispana: problemática de las lenguas regionales peninsulares: El Gallego*¹⁶ popisuje problémy, které sužovaly galicijštinu v 70. letech minulého století. Dílo popisuje situaci ve školství, médiích (jak tištěných, tak audiovizuálních) a celkově ve společnosti, kterou podle autora ničí eroze způsobená například vysokou ngramotností. Autor zde popisuje paradox – ačkoliv se mluví galicijsky více než kdy předtím v historii, předpovídá jí úpadek a poukazuje na to, že pokud se nic nezmění, je na místě být v otázce budoucnosti galicijského jazyka pesimistický. Ačkoliv je dílo přes 40 let staré, je velmi aktuální a řeší problémy, které přetrvávají do dnešní doby.

Knih *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*¹⁷ popisuje historický vývoj galicijského jazyka s důrazem na období posledních 40 let, ve kterých probíhaly normalizační jazykové procesy, které autor porovnává s Katalánkem. Kniha se zabývá především identitou galicijských občanů v souvislosti s etnicitou, hranicemi, základními hodnotami a především galicijským jazykem, který je podle autora hlavní složkou galicijské identity.

Dílo *Situación Sociolingüística en Galicia: Una Situación de Salto Generacional*¹⁸ popisuje vztah mezi španělštinou a galicijštinou, během něhož se statusy obou jazyků několikrát výrazně změnily. Dílo se vrací do 15. století, ve kterém má kastilština minoritní a velmi omezený význam, poté se ohlíží za období, ve kterém se španělština pevně usadila na galicijském území a zavládla zde diglosie. Poté je popsáno období konfliktu, kdy španělština převládá nad galicijštinou, která je vnímána negativně až po nedávnou historii, kde je váha obou jazyků vyrovnaná. Dílo dále rozpracovává statistické údaje o znalosti těchto dvou jazyků a jejich užívání především mezi rodinnými příslušníky.

¹⁶MARIÑO, Xesús Cambre. Sociolingüística hispana: Problemática de las lenguas regionales peninsulares: El Gallego. *Revista Mexicana de Sociología*. Universidad Nacional Autónoma de México, 1973, 35(3), 601-614.

¹⁷BESWICK, Jaine E., SKUTNABB-KANGAS, Tove, ed. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. 1. Clevedon: Multilingual Matters, 2007. ISBN 9781853599798.

¹⁸ *Situación Sociolingüística en Galicia: Una Situación de Salto Generacional* [online]. BRENLLA BLANCO, Juan Carlos. [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.educacion.udc.es/grupos/gipdae/documentos/congreso/VIIIcongreso/pdfs/429.pdf>.

Práce *Variedades dialectales del gallego*¹⁹ z roku 1985 nejprve vymezuje jak vnější, tak vnitřní hranice oblasti, ve kterých se mluví galicijskými nářečímí, aby tyto variety jazyka následně popsala, analyzovala a ukázala jejich odlišnosti.

¹⁹REI, Francisco Fernandez. *Variedades dialectales del gallego*. *Revista de filología románica*. 1985, 3(3), 15. ISSN 0212-999X.

4. Teoretická část

4.1. Mateřský jazyk

Mateřský jazyk je často definován různými způsoby. Za první – je to jazyk, který se člověk naučil jako první. Za druhé – je to jazyk, ke kterému má člověk nejbližší, má k němu největší citový vztah a sám se jím identifikuje. Za třetí – je to jazyk, který člověk nejlépe ovládá a je si v něm nejjistější. Za čtvrté – je to jazyk, který člověk užívá nejčastěji. Pro každého tedy pojem mateřský jazyk může znamenat něco jiného a jedna osoba tedy může mít podle různých definic různé mateřské jazyky. Například při sčítání obyvatelstva v České republice v roce 2001 byl mateřský jazyk definován jako jazyk, kterým s danou osobou mluvila matka nebo osoby, které ji vychovaly. Tato interpretace pojmu tedy odpovídá prvnímu výše zmíněnému. Naproti tomu lidé z postsovětských zemí si pod pojmem mateřský jazyk většinou představí jazyk, který je jejich národněkulturním dědictvím, tedy z výše uvedených definic číslo dvě. Například v Bělorusku část populace považuje za svůj mateřský jazyk běloruštinu, kterou se většinou naučili až ve škole a nikoliv ruštinu, kterou si osvojili jako první. Navíc podle výše popsaných definic je možné, aby jedna a ta stejná osoba měla během života čtyři různé mateřské jazyky.²⁰

4.2. Úřední jazyk, oficiální jazyk, státní jazyk

Pojmy úřední, oficiální nebo státní jazyk se většinou označuje jazyk, ve kterém jsou psány úřední dokumenty a probíhá v něm většina komunikace ve státní správě. V některých zemích se vzhledem k jazykové situaci takto používají dva nebo i více jazyků (Belgie, Švýcarsko, Indie...). Jednotlivé státy si určují svá pravidla samy a je jen na nich, jak budou lpět na užívání úředního jazyka ve státní správě nebo zda povolí užívání dalších jazyků. V některých státech tedy komunikace ve státní správě neprobíhá pouze v úředním jazyce a státní instituce také nevydávají materiály pouze v tomto jazyce, ale také například v jazyce regionálním, menšinovém nebo jazyce emigrantů.

Existuje také institucionalizovaná možnost uzavření domluvy o užívání specifických jazyků při určitých vymezených úředních výkonech. V omezeném rozsahu lze proto dnes s některými orgány EU komunikovat v baskičtině, katalánštině a galicijštině.

²⁰ NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

Konkrétně pak s Radou EU, Komisí, Parlamentem, Výborem regionů, Hospodářským, Sociálním výborem a Evropským ombudsmanem.²¹

4.3. Bilingvismus

Bilingvismus neboli dvojjazyčnost je, zjednodušeně řečeno, schopnost užívat dva jazyky. Definice bilingvismu je tolik a jsou natolik různé, že podle některých je bilingvní pouze malá skupina populace, kdežto podle některých jsou bilingvní téměř všichni. Důvodem je to, že zatímco podle některých definic je bilingvní osobou pouze ten jedinec, který se od mala učil a hovoří plynule dvěma jazyky (Leonard Bloomfield), na druhou stranu podle některých, aby se mluvčí mohl označit za bilingvní osobu, stačí, aby měl pouze pasivní znalost druhého jazyka (Jan Pohl). Finská jazykovedkyně Tove Skutnabb-Kangas rozděluje definici bilingvismus podle čtyř kritérií (původ, kompetence, používání a identifikace) a ke každému kritériu přiřazuje několik různých definic. Například do kritéria kompetence začlenila 5 odlišných definic.²²

- úplně zvládl dva jazyky,
- ovládá dva jazyky jako rodné,
- ovládá dva jazyky na stejné úrovni,
- má alespoň nějakou znalost a vědomost o gramatické struktuře druhého jazyka,
- přišel do styku s jiným jazykem.²³

To, do jaké míry dokáže mluvčí ovládat jazyk, se obecně dělí na ovládání receptivní (mluvčí používá jazyk pouze pasivně – dokáže porozumět a číst) a na ovládání produktivní (mluvčí dokáže mluvit a psát).²⁴

Mnoho autorů rozděluje bilingvismus do různých podskupin, každý však odlišně a vznikají tak různá dělení. Bilingvismus můžeme dělit například na společenský a individuální. O společenský bilingvismus se jedná tehdy, pokud je bilingvní celá komunita, oblast, či menšina. U bilingvismu individuálního se jedná pouze o bilingvní jednotlivce v monolingvní (jednojazyčné) společnosti. Dalším z hlavních rozdělení

²¹ NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

²² Co je to bilingvismus? Ruce.cz [online]. Praha: Kateřina Doskočilová, 2005 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <http://ruce.cz/clanky/46-co-je-to-bilingvismus>.

²³ SKUTNABB-KANGAS, Tove. *Bilingualism or not: the education of minorities*. Clevedon, Avon, England: Multilingual Matters, c1981. Multilingual matters (Series), 7. ISBN 0905028171.

²⁴ HUDÁKOVÁ, Andrea a Jan TÁBORSKÝ. *Sociolingvistické kapitoly pro tlumočníky pro neslyšící*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008. ISBN 978-80-87153-50-5.

bilingvistu je, zda se jedná o bilingvistu vyvážený nebo s dominancí jednoho jazyka. Jak je z názvů patrné, u vyváženého bilingvistu dokáže daná osoba používat oba jazyky na stejné úrovni, zatímco u bilingvistu s dominancí jednoho jazyka je jeden jazyk danou osobou vždy upřednostňován a je si v něm jistější. Neméně důležitým základním dělením bilingvistu je doba, kdy si osoba začala jazyky osvojovat. Obecně tak dělíme bilingvistu na simultánní, kdy k osvojování obou jazyků dochází souběžně (proto též často nazývaný bilingvistu souběžný) a sukcesivní (následný), který znamená, že daná osoba si začala osvojovat druhý jazyk až poté, kdy alespoň měla nějaké základy jazyka prvního. Toto je jen základní dělení, bilingvistu se podle doby osvojování obou jazyků může dále dělit třeba na raný, pozdní, přirozený, koordinovaný, incipientní nebo latentní. Dalším způsobem, jakým můžeme dělit bilingvistu, je podle původu. Zde ho rozdělujeme na přirozený a umělý. Přirozený bilingvistu je ten, kdy se člověk oba jazyky naučí doma přirozenou komunikací. Umělý bilingvistu vzniká tehdy, pokud se člověk naučí druhému jazyku formálním vyučováním.²⁵

Trochu mimo jakékoliv podskupiny stojí bilingvistu intencionální. Tímto výrazem popisujeme situaci, při které rodič komunikuje se svým dítětem jiným jazykem než je jeho vlastní mateřský jazyk.²⁶

4.4. Diglosie a přepínání kódů

Diglosie je jev, který popisuje užívání dvou jazyků nebo dvou forem jednoho jazyka na jednom území. Každému jazyku je přiřazen nějaký status, obvykle je jeden jazyk prestižnější než ten druhý. V českém jazyce můžeme tento příklad interpretovat na spisovné češtině a nespisovné češtině. Každý z těchto jazyků nebo forem jednoho jazyka má odlišné sociální a kulturní postavení a plní jiné funkce.²⁷

Přepínání kódů znamená přecházení z jednoho jazyka do druhého, popřípadě z jedné variety jazyka do druhé podle okolností, ve kterých se mluvčí ocitne. Obvykle, v žádném případě však vždy, se každý kód spojuje s odlišným souborem sociálních hodnot

²⁵ Co je to bilingvistu? Ruce.cz [online]. Praha: Kateřina Doskočilová, 2005 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <http://ruce.cz/clanky/46-co-je-to-bilingvistu>.

²⁶ MORGENSTERNOVÁ, Monika, Lenka ŠULOVÁ a Lucie SCHOLL. *Bilingvistu a interkulturní komunikace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-678-3.

²⁷ BERMEL, Neil. O tzv. české diglosii v současném světě: On the alleged Czech diglossia in the contemporary world [online]. Sheffield, 2010 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: https://www.sheffield.ac.uk/polopoly_fs/1.126618!/file/Bermel-SaS-diglosie-separat.pdf. University of Sheffield.

a jednotlivé kódy se užívají v komunikaci s různými mluvčími.²⁸ K přepínání kódů může docházet jak pouze jednou během delší konverzace, tak i několikrát během jedné věty. Dochází k němu jak vědomě, tak i nevědomě (tato situace je také označována jako míšení kódů). Toto přepínání kódů pak může mít funkci referenční (pokud v jazyce není pro danou věc nebo situaci pojmenování nebo pokud si na něj mluvčí nedokáže vzpomenout), direktivní (například pokud mluvčí nechce, aby mu všichni rozuměli), expresivní (dává důraz na svou totožnost), faktickou (při potřebě zdůraznit danou věc), metalingvistickou a poetickou.²⁹

4.5. Menšinový jazyk

Menšinový (též minoritní) jazyk je jazyk, který je používán menší skupinou obyvatel, než je největší skupina obyvatel v dané lokalitě. To znamená, že menšinový jazyk má většinou slabší postavení než jazyk majoritní. Případy, kdy tomu může být naopak, lze nalézt i v české historii. Před českým národním obrozením většina populace hovořila česky, avšak na úřadech a v politice se mluvilo německy. Podobná situace panovala v Jihoafrické republice před rokem 1994, kdy zemi vládla bílá menšina hovořící anglicky a afrikánsky, ačkoliv většina země mluvila jinými jazyky, například jazykem zulu. V současné době lze obdobnou situaci nalézt v Irsku, kde status prvního, oficiálního jazyka, má irština, ačkoliv většina irské populace hovoří anglicky. V České republice je majoritním jazykem čeština, kterou využívá naprostá většina populace. Ostatní jazyky, jedná se především o jazyky národnostních menšin, mají nízký status. Menšinové jazyky v Evropě se snaží bránit Evropská charta jazyků (z mimoevropských zemí Arménie a Ázerbájdžán), která státy zavazuje, že se lidé mohou menšinovými jazyky domluvit na úřadech nebo ve školách. V České republice má z menšinových jazyků nejvyšší status slovenština. Různá opatření podporující menšinový jazyk se týkají také polštiny v okresech Frýdek-Místek a Karviná.³⁰

²⁸MILROY, Lesley a Matthew J. GORDON. *Sociolingvistika: metody a interpretace*. Praha: Karolinum, 2012. Lingvistika (Karolinum). ISBN 978-80-246-2125-8.

²⁹POKORNÝ, Jan a Juraj HANULIAK. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2843-8.

³⁰NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.; Search on Treaties: reservations and Declarations for Treaty No. 148 - European Charter for Regional or Minority Languages. COUNCIL OF EUROPE [online]. Strasbourg: Treaty Office, 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/148/declarations>.

4.6. Prestiž jazyka

Prestiž jazyka (někdy také postoj k jazyku) je termín uvádějící jakou hodnotu a význam má pro mluvčí daný jazyk. Toto názvosloví je úzce spjato s kulturní identitou jedince.³¹ Některé jazyky jsou stigmatizovány a v očích společnosti staví jejich mluvčí do nelichotivých pozic. Pokud se osoba prezentuje jako člen etnické menšiny, je pravděpodobné, že se bude snažit mluvit jejím jazykem. Na druhou stranu, pokud se člen etnické menšiny bude snažit zatajit svou příslušnost k dané skupině, nebude jazykem menšiny hovořit nebo bude dokonce znalost daného jazyka popírat a bude se snažit mluvit jazykem nebo varietou jazyka s vyšší prestiží. „*Mladí muži v Attice a Biotii například popírají, že umí arvanitsky, protože chtějí být vnímáni jako mluvčí řečtiny, a londýnští Jamajčané tvrdí, že neovládají kreol, protože se považují za anglickojazyčné mluvčí.*“³² *Tuto skutečnost děti na jazykově smíšených územích vnímají již ve velmi útlém věku, kdy dokáží rozlišovat mezi „váženou“ a „méně váženou“ řečí. Děvčátka z 1. třídy základní lužickosrbské školy v Budyšíně tak hovořila s panenkami Barbie pouze německy: zdůvodňovala to tím, že „takové dámy“ lužickosrbsky neumějí.“*³³

4.7. Jazykové plánování

Jazykovým plánováním se rozumí úmyslná snaha o ovlivnění rozšíření, funkce nebo struktury jazyka v rámci dané společnosti. Jazykové plánování může být spravováno státem, ale i nestátními organizacemi. Podle Briana Weinsteina je jazykové plánování: „...vládou schválený, dlouhodobý, trvalý a vědomý pokus o změnu jazykové funkce ve společnosti za účelem řešení komunikačních problémů“.

V souvislosti s jazykovým plánováním (language planning) se někdy užívá analogie se zahradou, v níž rostou různé druhy květin. Taková zahrada samozřejmě vyžaduje více práce nežli jiná osázená jedním druhem rostlin – odměnou je ale pohled na její krásu a pestrost. Aby nakonec nezůstaly jenom některé, nejsilnější květiny, je třeba dodržovat několik zásad.

- *doplňovat květiny v zahradě,*
- *chránit vzácné druhy,*

³¹ MORGENSTERNOVÁ, Monika, Lenka ŠULOVÁ a Lucie SCHOLL. *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-678-3.

³² MILROY, Lesley a Matthew J. GORDON. *Sociolingvistika: metody a interpretace*. Praha: Karolinum, 2012. Lingvistika (Karolinum). ISBN 978-80-246-2125-8.

³³ ŠATAVA, Leoš. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-83-0.

- *pěstovat ohrožené květiny,*
- *kontrolovat květiny, které se rychle přirozenou cestou rozšiřují.*

Práce na poli jazykového plánování je často řízena zvláštním orgánem (centrem, komisí). V autonomním Baskicku ve Španělsku se dokonce nachází ministerstvo pro jazykovou politiku, pracující podle dlouhodobého projektu.³⁴

Jazykové plánování ovlivňují čtyři jazykové ideologie. První z nich je jazyková asimilace, která říká, že každý člen komunity, nehladě na svůj rodný jazyk, by se měl naučit a používat dominantní jazyk dané společnosti. Naproti tomu lingvistický pluralismus podporuje uznání a podporu vícero jazyků v jedné společnosti (jako je tomu například ve Švýcarsku). Ideologie lidových nářečí prosazuje obnovení a rozvoj původního jazyka jakožto i jeho uznání státem jako oficiální jazyk (hebrejšťina v Izraeli, kečuánština v Peru). Poslední ideologie, internacionalizace, má za cíl ustanovit oficiálním jazykem ten jazyk, který není mateřským jazykem většiny obyvatel (anglický jazyk na Filipínách, v Singapuru a na Papui-Nové Guineji).³⁵

4.8. Revitalizace jazyka

Není žádnou novinkou, že stejně jako živočišné druhy vymírají v různých částech světa také jazyky.³⁶ Revitalizace (též ožívování) jazyka je snaha o zastavení nebo zvrát upadajícího jazyka nebo snaha o oživení jazyka již mrtvého. V praxi jde především o to, aby jazyk získal více mluvčích a aby se užíval nejen mezi lidmi, ale také v médiích a ve školství. Jazyky jsou totiž stále více chápány jako kulturní dědictví lidstva, dokonce se objevuje i paralela s ekologickými snahami o ochranu životního prostředí. Bohatství světa totiž nespočívá v integritě, ale v jeho rozmanitosti. Vždyť přeci spolu se zánikem jazyka současně zmizí určitý „konkrétní svět“. Vzhledem ke specifičnosti různých menšinových společností, neexistuje univerzální návod, jak úspěšnou revitalizaci jazyka provést. Každá komunita má totiž odlišné politické, demografické a sociokulturní podmínky, rozdílný stupeň vitality, sebevymezení a emancipace. Plány pro jazykovou revitalizaci by však měly obsahovat dokumentaci jazyka, určení jeho postavení, stanovení cílů, kterých chce

³⁴ŠATAVA, Leoš. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-83-0.

³⁵COBARRUBIAS, Juan a Joshua A. FISHMAN. *Progress in language planning: international perspectives*. New York: Mouton Publishers, c1983. ISBN 902793388X.

³⁶TSUNODA, Tasaku. *Language endangerment and language revitalization: an introduction*. New York: De Gruyter, c2006. Trends in linguistics. ISBN 3-11-017662-9.

program dosáhnout, vytvoření výukového programu, tisk materiálů, vytvoření příležitosti pro používání jazyka a jeho případné šíření médií, administrativy aj. Dále je často při revitalizaci jazyka potřeba modernizace slovní zásoby. Neméně důležité jsou poté ekonomická opatření jako například vytvoření pracovních míst vyžadujících znalost daného jazyka. Jazyk je úzce propojen s kulturou a identitou mluvčích. Je tedy nutné si uvědomit, že spolu s revitalizací jazyka je zapotřebí také podporovat kulturu a kulturní identitu obyvatel. Co může být u revitalizace jazyků na pokraji vyměření sporné, je zavedení písma. To může mít v některých případech i negativní důsledky. Úspěch v revitalizaci jazyka zaznamenala historicky především hebrejščina, vedle ní však v nedávné minulosti mnoho dalších jazyků. Mezi ně se řadí například velština, sámština ve Skandinávii, baskičtina a katalánština ve Španělsku, gagauzština v Moldávii, maorština na Novém Zélandu, polynéština na Havajských ostrovech, skotská gaelština a další.³⁷

4.9. Jazyková diskriminace

Jazyková diskriminace je nespravedlivé zacházení s jedinci, které je založeno výhradně na jejich užívání jazyka. To se u mluvčích může týkat jak užívání svého mateřského jazyka obecně, tak třeba i jen jeho specifického projevu jako je přízvuk, skladba vět nebo šíře slovní zásoby. Užití jiného než standardně užívaného jazyka v dané lokalitě nebo jeho specifické formy může automaticky vést k předsudkům vůči mluvčím ohledně jejich původu, vzdělání, majetku, sociálním statusu nebo třeba charakteru. Vnímání těchto předsudků může poté vést k neospravedlnitelnému zacházení s jedincem.

Pokud spolu budou chtít mluvit dva lidé, kteří si navzájem nerozumí, musí se minimálně jedna strana podřídít. Ta osoba, která přistoupí na rozhovor v jazyce druhé osoby, se vystavuje riziku asymetrické komunikace, neboť druhá osoba má najednou vyjadřovací schopnosti na vyšší úrovni. Tento problém ve vyšších kruzích zpravidla řeší tlumočníci, kteří však samozřejmě nemohou být účastníky všech potencionálně asymetrických komunikací v běžném životě. Často se ale stává, že mluvčí jednoho jazyka je v nevýhodné pozici a přizpůsobit se musí. Problémy během rozhovoru jsou pak neprávem přisuzovány nedostačujícím jazykovým vědomostem paradoxně té osoby, která

³⁷ŠATAVA, Leoš. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-83-0.; NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.; POKORNÝ, Jan a Juraj HANULIAK. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2843-8.

se snaží přizpůsobit. „Jazyková diskriminace začíná tam, kde není brán zřetel právě na skutečnost, že „náklady“ za uplynulou vzájemnou komunikaci hradí mluvčí nedominantního (menšinového) jazyka.“³⁸ S Jazykovou diskriminací je úzce spojen pojem jazykové právo. Jazykové právo je soubor právních norem zabývající se vymezením a způsoby užívání úředního jazyka, jazyků národnostních menšin a jazyky imigrantů v různých oblastech života společnosti na daném území.³⁹

4.10. Jazykový zánik

Jazykový zánik je proces, při kterém se z mluveného jazyka stane jazyk mrtvý. Zánik jazyka je proces, který trvá minimálně tři generace a jazyk je zpravidla nahrazen jiným (například domorodé americké jazyky, které byly následkem kolonizace nahrazeny angličtinou, francouzštinou, španělštinou a dalšími). První generace nepředá jazyk svým potomkům, ti mu rozumí, ale už jím nemluví. S třetí generací se jazyk již ztrácí. Zánik jazyka však může být i náhlý, a to například v případě genocidy nebo přírodní katastrofy. Některé jazyky, které ztratí své přirozené mluvčí, se však zachovávají jako jazyky liturgické (latina, staroslověnština, koptština, avestština nebo sanskrt). Na světě je více než 6.000 jazyků a každým rokem jich ubývá. Odhaduje se, že třetina těchto jazyků má méně než 1.000 mluvčích a stejný podíl jazyků nemá ani žádnou dokumentaci. Je důležité si uvědomit, že deseti nejrozšířenějšími jazyky hovoří přibližně 50 % světové populace. Mezi jazykově nejpestřejší část světa patří Asie a Pacifik, například na Papui-Nové Guinei se stále mluví okolo 850 jazyky, v Indonésii pak přibližně 670. Nejchudším kontinentem co se týče jazyků je bezesporu Evropa, kde se hovoří něco přes 200 jazyky. V minulosti v Evropě vymřely například některé bretonské nebo fríské jazyky. Jsou ale i takové jazyky, které, ač po nějakou dobu byly mrtvé, se dnes část populace snaží přivést zpět k životu. V Evropě k těmto jazykům patří kornština a manština ve Velké Británii. Jedním z posledních vymřelých jazyků je jazyk Nuuchahnulth, kterým se mluvilo na západním pobřeží Vancouverského ostrova. Poslední mluvčí tohoto jazyka, Alban Michael, zemřel v únoru 2016.⁴⁰

³⁸NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

³⁹SOBOTA, Emil. *Jazykové právo v evropských státech*. Praha: Orbis, 1934.; NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

⁴⁰Jack Knox — A silenced tongue: the last Nuchatlaht speaker dies. Times Colonist [online]. Victoria: Glacier Community Media, 2016 [cit. 2016-12-17]. Dostupné z:

4.11. Jazyková asimilace a jazyková integrace

Jazyková asimilace přichází tehdy, pokud mluvčí hovoří jazykem jiné kultury, zatímco svůj původní jazyk neužívá, nebo jim již dokonce není schopen hovořit. S tímto jevem blízce souvisí termín jazyková prestiž. Jazyky, které jsou vnímány tak, že mají vyšší prestiž, jsou ty, které jsou stabilní nebo se rozšiřují. Naopak jazyky s nižší jazykovou prestiží jsou ty, které podléhají asimilaci. Oproti jazykové asimilaci, jazyková integrace spočívá v tom, že mluvčí je schopen hovořit jak jazykem jiné kultury, tak i svým původním jazykem. Jejich užívání pak střídá v závislosti na svých potřebách. Občas se termíny jazyková asimilace a integrace zaměňují. K tomu může dojít, například když národnostní většina provádí politiku „integrace“, ačkoli je tato politika zaměřena pouze na to, aby si mluvčí menšinového jazyka osvojili jazyk většiny a postupně svůj původní jazyk opustili. V takovém případě totiž nejde o integraci jako spíše o asimilaci. Tyto dva termíny mohou být aplikovány jak na jedince, tak na celou společnost. Spolu s těmito jevy bývá často zmiňována i marginalizace. Jazyková marginalizace přichází tehdy, pokud se mluvčí snaží opustit svůj původní jazyk, ale jazyk druhé kultury neovládl natolik, aby v něm mohl komunikovat ve všech situacích.⁴¹

4.12. Identita a jazyk

Identita je abstraktní termín, který je zkoumán více humanitními vědami najednou (především pak sociologií, psychologií a antropologií). Každá vědní disciplína na identitu nahlíží z jiného úhlu pohledu a pracuje s tímto pojmem podle vlastních pravidel. Nejjednodušeji by se identita dala vyjádřit jako sebeuvědomění člověka.⁴² Právě toto sebeuvědomění bývá často spojeno s jazykem. Identita se zabývá otázkou „kdo jsem“ a to hned v několika směrech – kým se cítím být a za koho se považuji, jak se toto vnímání v čase mění, za koho mě považují ostatní a jak jsou všechny tyto aspekty vzájemně v souladu.⁴³ Základní dělení rozděluje identitu na individuální a kolektivní, přičemž člověk ve společnosti potřebuje k běžnému životu obě, je to jeho přirozenou potřebou.

<http://www.timescolonist.com/news/local/jack-knox-a-silenced-tongue-the-last-nuchatlaht-speaker-dies-1.2201517>.

⁴¹NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

⁴²*Slovník cizích slov* [online]. Ostrava: scs.abz.cz, 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/identita>.

⁴³Kulturní identita. *CZECHKID* [online]. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2007 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.czechkid.cz/si1120.html>.

Zjednodušeně by se dalo říci, že identita individuální lidi odlišuje, zatímco identita skupinová je spojuje.⁴⁴ Nutno opět poznamenat, že identita není jednoznačně definovaný pojem a jeho dělení nemá striktní pravidla. Například pro autory Petera L. Bergera, Thomase Luckmanna a Alberto Melluciho je oddělování osobní a kolektivní složky identity umělé a zavádějící.⁴⁵

Kulturní identita je identita nebo pocit sounáležitosti s nějakou skupinou. Jedná se o součást osobní představy jednotlivce a vnímání sama sebe a souvisí s národností, etnikem, náboženstvím, sociální třídou, generací, lokalitou nebo s jiným druhem sociální skupiny, která má svou vlastní kulturu.⁴⁶ Podle Nicola Pratta je kultura důležitým faktorem v utváření identity a slouží jako historický rezervoár.⁴⁷ Kulturní identita může být jak charakteristika jedince, tak i kulturně identické skupiny členů sdílící stejnou kulturní identitu. Lze ji tedy zařadit jak do identity kolektivní, tak do identity individuální. Kulturní identitu může chápat každý jinak. Zatímco někteří jedinci cítí svou příslušnost spíše k národnímu státu, jiní se raději identifikují s určitou specifickou kulturou (anarchisté, hippies...). Ve všech případech by však kulturní identita měla jedinci dávat pocit sounáležitosti k něčemu blízkému, s čím se ztotožňuje.⁴⁸

Národní identita je součástí kolektivní identity. Anthony Smith chápe národní identitu jako jednu z celé řady identit (regionální, etnická, náboženská, třídní), které se mohou vzájemně kombinovat a doplňovat. Národní identita má podle něj základy v etnických prvcích a sdílí představu o společném prostoru (idea vlasti), o společných tradicích a hodnotách, o společné paměti a mýtech a o společných zákonech. Důležité je podle něj také to, že národní identita není pouhou variantou skupinové identity, ale že do ní vstupuje také identita osobní. Nejdůležitější funkcí národní identity je podle Smithe skutečnost, že národní identita definuje příslušnost jedince ke „kolektivní osobnosti“ a tím určuje jeho místo ve světě. Zatímco Smith zdůrazňuje návaznost národní a etnické identity, jiní autoři kladou důraz na mobilizační potenciál národní identity. William Bloom

⁴⁴ Identita individuální a skupinová. *PSANCI.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.psanci.cz/denik.php?denik_id=3548-identita-individualni-a-skupinova

⁴⁵ *SOCIOLOGIE NA HRANICÍCH: TRADIČNÍ A ROZVÍJEJÍCÍ SE TÉMATA V DNEŠNÍ SOCIOLOGII* [online]. 2016, 21(2) [cit. 2017-02-27]. ISSN 2464-7055. Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_stat/dload.jsp?prezMat=74567.

⁴⁶ ENNAJI, Moha. *Multilingualism, cultural identity, and education in Morocco*. New York: Springer, c2005. ISBN 0387239790.

⁴⁷ Pratt, N. *Identity, culture and democratization: the case of Egypt*. *New Political Science*, 2005. 27(1), 69-86.

⁴⁸ Kulturní identita. *CZECHKID* [online]. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2007 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.czechkid.cz/si1120.html>.

považuje přijetí národní identity za výsledek krize identit, do nichž se společnost čas od času dostává. Zdůrazňuje také, že identifikace masy obyvatelstva s národem a jeho symboly vede k tomu, že jsou schopni jednat jako jediný celek, když jsou tyto symboly ohroženy. Eric Hobsbawm vidí funkci národní identity především v tom, že se jí národ vymezuje vůči jiným identitám, které považuje za podřadné.⁴⁹

4.13. Varieta jazyka

Varietou jazyka nazýváme jazyk jako takový (např. španělština, galicijština), určitý dialekt nebo interdialekt (např. andaluské nářečí, slezština), určitý registr nebo styl (např. administrativní styl) nebo slang (např. sportovní slang). Podle Richarda Hudsona by se pojem varieta jazyka dal definovat jako soubor jazykových prostředků s podobnou sociální distribucí. Variety mohou být vymezovány z různých hledisek (sociálního, regionálního, stylového) a mohou se vzájemně překrývat.⁵⁰ Každá varieta má specifické výrazové prostředky, vyskytuje se v určitých kruzích společnosti a plní rozdílné funkce. Každý jednotlivec často používá více jazykových variet. Tato řeč jednotlivce tzv. idiolekt je nejčastěji tvořen kombinací několika (často všech) faktorů, mezi které patří věk, pohlaví, etnická příslušnost, sociálně-ekonomické postavení a vzdělání.⁵¹

Pojem jazyková situace můžeme definovat jako distribuci variet (včetně variet různých jazyků) na určitém geograficky vymezeném celku nebo v jinak vymezeném sociálním prostoru.⁵² Například českou jazykovou situaci bychom mohli popsat pomocí společenské a územní distribuce pěti kódů, spisovné češtiny a čtyř skupin nářečí (hanácké, moravskoslovenské, slezské a obecná čeština). I na tento termín nahlíží zástupci vědních disciplín různě, například Dalibor Brozovič (1927–2009) užívá namísto jazykové situace pojem sociolingvistická situace.⁵³

⁴⁹HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-010-0.

⁵⁰CHROMÝ, Jan. *Základy sociolingvistiky* [online]. 1. Praha: Karolinum, 2014 [cit. 2017-02-28]. ISBN 978-80-246-2644-4. Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_stat/dload.jsp?prezMat=53842.

⁵¹ Hernandezová, Pavla a Karolína Suchá. „Sociolingvistika.“ *Encyklopedie lingvistiky*, ed. Kateřina Prokopová. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014 [cit. 2017-02-28] Dostupné z: <http://oltk.upol.cz/encyklopedie/index.php5/Sociolingvistika>.

⁵²CHROMÝ, Jan. *Základy sociolingvistiky* [online]. 1. Praha: Karolinum, 2014 [cit. 2017-02-28]. ISBN 978-80-246-2644-4. Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_stat/dload.jsp?prezMat=53842; Jazyková situace. *CzechEncy* [online]. Brno: Centrum zpracování přirozeného jazyka, 2017 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/JAZYKOV%C3%81%20SITUACE>.

⁵³*Slovo a slovesnost*. 1978, 39(3-4). Dostupné také z: http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2559#_ftn8.

5. Praktická část

5.1. Historie galicijštiny

Galicijština je románský jazyk, vyvinula se tedy z latiny. Tu přinesli do Galicie Římané, kteří na území dnešní Galicie vstoupili poprvé mezi lety 137–136 př. n. l. Součástí Římské říše se tato oblast, o kterou měli Římané zájem především kvůli jejím nalezištím zlata, stala až během kantabrijských válek za vlády Gaia Iulia Caesara Octaviana (63 př. n. l. až 14 n. l.), též známého jako Augustus, který vládl v letech 27 až 14 př. n. l. Tato římská provincie byla nazvána Gallaecia. Jelikož se nám po keltském obyvatelstvu, které v době romanizace na tomto území žilo, nedochovaly skoro žádné písemné podklady, je jazyková situace před příchodem Římanů značně polemická. Převažuje názor, že keltské kmeny, obývající dnešní Galicii, hovořily indoevropským jazykem pravděpodobně keltského původu *galaico*.⁵⁴ Dodnes se v galicijském jazyce dochovala slova a topografická označení keltského původu. Mezi tato slova patří například *bico* (zobák, pusa), *breixo* (vřes), *legua* (liga) nebo *gorar* (vylíhnout se).

V průběhu několika staletí původní jazyky vymřely a jediným jazykem obyvatel se stala latina. Tento jazyk, kterým se mluvilo od Portugalska až po Mezopotámii, získával během staletí různá nářečí, které se souhrnně nazývají vulgární latina. Vulgární latina byla používána vojáky, obchodníky a obyčejnými lidmi, zatímco původní latina byla využívána spíše vyššími společenskými vrstvami a postupem času se omezila na korespondenci a následně už jen na náboženské účely. To, kdy se z vulgární latiny, tedy místního sociolektu latiny, vyvinul nový jazyk, nelze přesně určit. Nicméně podle dochovaných dokumentů by se dalo říci, že kolem 8. století již jazyk, který se používal k oficiálním účelům, též k těm církevním, byl značně odlišný od klasické latiny. Vznik nového románského jazyka na území dnešní Galicie, který je nazýván galicijsko-portugalština, někdy též jako středověká galicijština, se obvykle datuje do 9. století. První dokumenty v tomto jazyce, které máme nyní k dispozici, však pocházejí až z přelomu 12. a 13. století. Mezi nejstarší dokumenty patří *Noticia de fiadores* (1175), *Noticia de Torto* (1211) a *Testamento de Alfonso II de Portugal* (1214). Přibližně někdy v této době se Galicie již zbavila vlivu latiny a její obyvatelstvo se stalo monolingvní. Galicijsko-portugalština se tedy používala ve všech

⁵⁴Prósper, Blanca María (2002). *Lenguas y religiones prerromanas del occidente de la península ibérica*. Ediciones Universidad de Salamanca. pp. 422-427. ISBN 84-7800-818-7.

sférách života (rodinná, pracovní, institucionální, kulturní i v otázce identity). Latina se používala už jen v mezinárodní komunikaci.⁵⁵

Sociopolitické podmínky, které v Galicii panovaly, byly důvodem vzniku trubadúrské kultury na tomto území. Lyrická tvorba, která zde vznikala, se rychle rozšířila po celém území Kastilské koruny, jehož bylo Galicijské království od roku 1230 součástí. Portugalsko se odtrhlo od Galicijského království v roce 1128, jejich společný jazyk se však ani na jedné straně hranice v průběhu dalších let příliš neměnil. Portugalsko-galicijština zažívala rozkvět a v rámci celé Kastilské koruny, která zabírala většinu Iberského poloostrova, si vybuodovala speciální kulturní roli, která by se dala srovnat například s okcitanštinou ve Francii v průběhu stejného historického období. Galicijsko-portugalština byla používána dokonce i italskými autory. Do poloviny 14. století byl tento jazyk téměř bez výjimky jediným, který se používal ke skládání lyrické poezie prakticky na celém území dnešního Španělska a Portugalska a lidé ho mohli zaslechnout na všech královských dvorech na těchto územích. Příkladem může být kastilský král Alfons X. Kastilský, který, ačkoliv prózu psal v kastilštině, své nejznámější dílo, soubor Mariánské písně (*Cantigas de Santa Maria*), napsal právě v galicijsko-portugalštině. Úspěch galicijsko-portugalštiny v lyrické tvorbě se samozřejmě odrazil také v próze tehdejší doby. Především ve 14. a 15. století se do galicijštiny překládala spousta knih. K dispozici byly například knihy o historii Tróji, o španělské historii nebo knihy na téma dobrodružství rytířů kulatého stolu.⁵⁶

To, kdy se společný jazyk galicijsko-portugalština začal štěpit na dva jazyky nebo okamžik, kdy již šlo o dva samostatné jazyky, je dodnes předmětem polemiky. Obecně se ale míní, že to bylo právě někdy v tomto období. Dodnes je otázka těchto dvou jazyků velmi aktuální. Dodnes si Galicijci s Portugalci (především s těmi ze severní části země) bez problému rozumí a objevují se hlasy, podle kterých by tyto jazyky měly být opět spojeny v jeden. Typické jsou pak spíše humorné narážky, podle kterých je portugalština galicijským nářečím, což Portugalci samozřejmě vidí přesně naopak.

⁵⁵ Del latín al gallego. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/latin.html>.

⁵⁶ Siglos XII al XV. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/medieval.html>.

5.1.1. Siglos Oscuros

Po období slávy galicijského jazyka přišla tzv. Temná století (Siglos oscuros), která jsou naopak symbolem úpadku v 16., 17. a 18. století. Přestože byla v zemích Kastilské koruny oficiálním jazykem kastilština již od vlády Alfonse X. (1252–1284), represe galicijského jazyka a protežování kastilštiny se objevují až na konci 15. století. Je to spojeno se strmým vzestupem Kastilie, který byl odstartován sňatkem "katolických králů" Isabely Kastilské a Ferdinanda II. Aragonského, tedy nástupců trůnu dvou největších království na Pyrenejském poloostrově v roce 1469. A když v roce 1492 byla dobytím Granady dokončena reconquista, z Iberského poloostrova byli vyhnáni poslední Mauři a Kryštof Kolumbus objevil Ameriku, byla Kastilie na začátku své zlaté éry (Siglo de oro).

V roce 1479 byla po vyhrané válce o galicijský trůn Isabelou Kastilskou do Galicie dosazena kastilská šlechta, která neuměla galicijský jazyk a celkově celá galicijská kultura jí byla cizí. Kastilská koruna razila cestu centralizace a uniformity. Od roku 1480 byli všichni notáři v zemích Kastilské koruny povinni obdržet licenci v Toledu, která prokazovala jejich úroveň kastilského jazyka. Od roku 1530 už byly veškeré oficiální dokumenty psané v Galicii kastilsky. Přestože galicijština zůstávala stále nejrozšířenějším jazykem mezi obyvateli, šlechta a vyšší třída obyvatel mluvila kastilsky, což se projevovalo především ve městech. V Galicii vznikla diglosie s galicijštinou jako nízkou varietou jazyka a kastilštinou jako tou vyšší. Galicijská literatura a užívání jazyka na oficiální úrovni bylo zakázáno. Galicijština ztratila kulturní a institucionální funkci a nepovažovala se za vhodný jazyk pro vědu a kulturu.

Ačkoliv literatura psaná v galicijském jazyce byla zakázána, sem tam se objevilo nějaké literární historické dílo, které se v kastilštině zaobíralo galicijským jazykem, kulturou a historií. Galicijština, která se používala v tomto období, se zachovala nejčastěji v podobě divadelních scénářů, písní, koled, přísloví, osobních dopisů nebo poznámek ve španělsky psaných knihách a dokumentech. Má se za to, že v tomto období galicijština vlivem všudypřítomné kastilštiny a dlouhou izolací zažila řadu fonetických procesů a štěpení, které výraznou měrou odlišily místní jazyk od portugalštiny a zároveň vedly k formování rysů místních nářečí, v první řadě nářeční variantě *gheada*. *Gheada* je fonetický úkaz, při kterém se foném *g* čte jako *j* [česky *ch*]. Například slovo *gato* (kočka), se tedy vysloví jako *jato* [česky *chato*]. V 18. století se začaly objevovat hlasy, které vyjadřovaly obavy ze zaostalosti místního jazyka a požadovaly, aby se galicijština standardizovala a byla zavedena do škol. Nejdůležitější autor této doby byl benediktinský učenec Martín

Sarmiento (1695–1772), kterému se nelíbilo, že otázka galicijštiny je ve společnosti opomíjena a chtěl, aby galicijština byla užívána jak ve školách, tak ve veřejné správě. Jeho dílo byla první výzva k pozornosti ohledně lingvistické problematiky v Galicii, která se naplno začala projevovat až od poloviny 19. století. Další významnou osobou tohoto období byl jeho přítel Jerónimo Feijoo (1676–1764), který veřejně odmítal, že by galicijština byla pouze dialektem jiného jazyka.⁵⁷

5.1.2. Rexurdimientu

19. století je obdobím, které je v galicijské historii symbolem obnovy galicijského jazyka a jeho opětovného postupného prosazování jako jazyka literatury a kultury. Toto období, které je charakteristické pro změny, které mohly nastat i díky zlepšení politické situace, se nazývá jako „Rexurdimientu“ (Obrození).

Během tohoto století začala vznikat galicijská nacionalistická hnutí, souhrnně *galleguismo*, která spočívala v obraně galicijské jedinečnosti. Jedno z prvních hnutí tohoto rázu se jmenovalo *provincialismo*, které veřejně hlásalo marginalizaci sociálních problémů a snažilo se o vyzdvižení sociálního významu galicijského umění, zvyků a historie. Po nepodařeném vojenském povstání tohoto hnutí roku 1846 a zastřelení jeho vůdců se přeživší a následovníci omezili pouze na kulturu a literaturu. Druhá generace *galleguistů* se nazývala *regionalismo* a snažila se o propojení galicijské kultury a politiky, přičemž jejich největší starostí byl galicijský jazyk.

První dílo psané výhradně galicijsky bylo *A gaita gallega* od Xoana Munuela Pintose z roku 1852. Nejdůležitějším dílem tohoto období však byly *Cantares Gallegos* (Galicijské písně) z roku 1863 od Rosalíi de Castro (1837–1885), které naplno odstartovaly proces jazykového obrození. V tomto století také vznikly první galicijské gramatické knihy a slovníky, které byly zásadní pro standardizaci jazyka, například galicijsko-kastilský slovník *Compendio de gramática gallega-castellana* z roku 1864 od Francisca Miráse nebo studie galicijského jazyka *Gramática Gallega* z roku 1868 od Juana Antonia Saco y Arce (1835–1881).

Jako oslava zotavování galicijského jazyka a literatury se v A Coruňi roku 1861 konaly první *Juegos Florales* (květinové hry), které se v příštích letech rozšířily do dalších měst. Tyto hry byly básnickou soutěží, jejíž výherci obdrželi květinové ceny. Dalším

⁵⁷ "Séculos Escuros". *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/oscueros.html>.

proslulým autorem své doby byl Manuel Curros Enriquez (1851–1908), který byl oblíben svými současníky především pro jeho veřejné odsuzování nespravedlností, které se v galicijské společnosti v té době děly.

Dalším důležitým milníkem galicijského obrození byl rok 1880, který byl plodný na literární díla. Mezi nejvýraznější patří především sbírka básní *Follas Novas* opět od Rosalíe de Castro. Nutno podotknout, že Rosalía de Castro nepsala pouze galicijsky, její kastilsky psané publikace byly přeloženy do několika jazyků a je tedy i významnou autorkou kastilské literatury. Dalším významným autorem byl básník Eduardo Pondal (1835–1917), který se aktivně zajímal o historii a zdůrazňoval keltský původ Galicie. Jeho nejznámějším počinem bylo dílo *Queixumes dos pinos* (1886), jehož text byl později osvojen jako galicijská hymna (oficiálně až roku 1984). První galicijsky psaný román *Maxina ou a filla espúrea* vyšel roku 1880 a jeho autorem byl novinář a spisovatel Marcial Valladares Núñez (1821–1903).

Na prestiži galicijský jazyk získal především svou přítomností v novinách. První galicijské noviny pod názvem *O tio Marcs d'a Portela* vydal roku 1876 galicijský spisovatel a žurnalista Valentín Lamas Carvajal v Ourense. Tyto noviny, které se vydávaly ze začátku jako čtrnáctideník, po dvou měsících už jako týdeník, měly obrovský úspěch. Navíc tyto noviny antidespotického charakteru, které měly náklad až 4000 výtisků, inspirovaly mezi lety 1886–1888 založení dalších monolingvních novin, jako například *O Galiciano* v Pontevedře, *A Monteiro* v Lugu nebo *As Brugas* v Ourense. Jedním z posledních projevů galicijského obrození bylo založení Královské galicijské akademie (*Real Académia Galega*) v roce 1906.⁵⁸

5.1.3. 20. století – zakázání a následné zrovnoprávnění galicijštiny

Na konci 19. století tedy došlo k výraznému oživení galicijštiny jako literárního, kulturního a historického jazyka, s tím však paradoxně přišel kvůli politicko-ekonomickým změnám v regionu úbytek mluvčích, především pak mezi městskou buržoazií na úkor kastilštiny. Významným faktorem tohoto paradoxu byla zvýšená emigrace, která znamenala úbytek lidí především na venkově. Začaly se objevovat spolky, které se soustředily na protesty proti sociální situaci. Nejvýznamnějším z nich byl spolek *Liga Agraria de Acción Gallega*. Tato společenství, která se často hlásila k nacionalismu, byla

⁵⁸ O Rexurdimiento. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/rexurdimento.html>.

spojována s nárůstem výskytu galicijštiny v té době, což ve společnosti vyústilo k silnému propojení těchto dvou pojmů a k následnému vytvoření první pouze galicijsky mluvící politické organizace *Irmandades da Fala*. Toto uskupení, které bylo vytvořeno, aby bránilo a pozvedlo galicijský jazyk, bylo založeno roku 1916 v A Coruňi, ale rychle se rozšířilo do dalších měst (Ferrol, Ourense, Betanzos, Santiago de Compostela a další). Aby se jeho myšlenky dostaly k co nejvíce lidem, vytvořili členové *Irmandades da Fala* noviny *A Nosa Teraa* (Naše zem), které byly psány výhradně galicijsky.

V listopadu roku 1918 bylo v Lugu svoláno První nacionalistické shromáždění (*Asemblea Nacionalista*) a kromě toho, že se jeho členové domluvili nechat tzv. *rexionalismo* v propadlišti dějin a směřovat vstříc nacionalismu, nejdůležitějším závěrem shromáždění bylo nárokovat si úplnou autonomii Galicie, oficiální status galicijštiny a začlenění Galicie do Společnosti národů v Ženevě. Politické hnutí *Irmandades da Fala* podporovalo produkci slovníků, gramatických knih, lingvistických studií a domáhalo se přítomnosti galicijštiny ve veřejné správě a vzdělání. Dále tato skupina podporovala nakladatelskou činnost, vznikla nakladatelství *Celtiga* ve Ferrolu, *Lar* v A Coruňi, *Alborada* v Pontevedře a mnoho dalších.⁵⁹

Dvacátá a třicátá léta

V roce 1920 začal vycházet časopis *Nós* a skupina lidí, která ho vytvářela, si říkala Skupina *Nós* (*Grupo Nós*). Záměrem této skupiny, která měla rozsáhlou intelektuální základnu, bylo eliminovat v galicijské kultuře její folklórní charakter tím, že jí budou zprostředkovávat nejnovější informace. Skupina *Nós* se proto snažila, aby měl časopis evropský rozměr a proto například otiskoval články od zahraničních autorů například z Portugalska, Irska, Katalánska nebo Francie, kteří byli v kontaktu s evropským myšlením. Časopis měl široký záběr – od archeologie přes etnografii, antropologii a sociologii, až po literaturu.

Vytvořením Semináře galicijských studií (*Seminarios de Estudios Galegos*) bylo dosaženo využití galicijštiny ve vědeckých studiích. Tento Seminář byl vytvořen skupinou vysokoškolských studentů (Fermín Bouza Brey, Filgueira Valverde, Lois Tobío a další) a prováděl výzkumy na galicijská témata. Literární práce těchto intelektuálů, kteří například

⁵⁹El inicio. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espanol/visita/inicio.html>.

vylepšili obor psaní esejí rozšířením nových obzorů, dala galicijské próze titul plně rozvinutosti a uvedla galicijskou kulturu do evropského kontextu.

Divadelní tvorba, která doposud zaostávala za všeobecným rozkvětem galicijského jazyka, dostala od skupiny *Irmadades da Fala* zásadní impuls vytvořením *Conservatorio Nacional de Arte Galega* (Národní konzervatoře galicijského umění) v roce 1919, které brzy změnilo svůj název na *Escola Dramática Galega* (Galicijská dramatická škola).

Ani avantgardní hnutí, která se začala v Evropě vyskytovat, nezůstala galicijské literatuře cizí. Manuel Antonio, Amado Carballo a Bouza Brey, kteří se označovali za autory Generace 1925 (*Xeneración do 25*), se netajili velkým znepokojením o kreativní originalitu galicijské literatury a dostali se tak do otevřeného konfliktu s tradiční básnickou tvorbou.

Významnou osobou této doby byl Alfonso Daniel Manuel Rodríguez Castelao (1886–1950), který je považován za jednoho z otců galicijského nacionalismu. Důležitá je také jeho všestrannost, která vedla k tomu, že jeho tvorba je považována za klasiku, ať už jde o jakoukoliv oblast literatury – romány, divadelní hry, krátké povídky nebo politické eseje. Jeho nejznámější dílo, politická esej *Sempre en Galiza*, je považováno za mistrovské dílo galicijského nacionalismu. Castelao dosáhl díky svým esejím politické významnosti svou aktivní a přímou účastí v politice jako člen parlamentu za stranu *Partido Galeguista*. Tato politická strana, která vznikla v roce 1931, dosáhla schválení statusu autonomie pro Galicii, ve které byl galicijský jazyk, poprvé ve své historii, uznán jako oficiální jazyk Galicie. Tento velmi důležitý úspěch však nikdy nenabyl platnosti kvůli vypuknutí Španělské občanské války roku 1936.⁶⁰

Poválečné období

Po skončení války v roce 1939, vítězství španělských nacionalistů a nastolení diktatury pod vedením generála Francisca Franca (1892–1975), byly všechny jazyky kromě kastilštiny na území Španělska zakázány. Galicijštinu nezachránil ani fakt, že Francisco Franco sám pocházel z Galicie, konkrétně z města Ferrol. Tento akt vedl k vytracení galicijského jazyka z veřejných prostor, vzdělání a socio-ekonomických aktivit. Emigrace, která už tak sužovala galicijský region, ještě zesílila a jediní, kdo udržovali naživu galicijskou kulturu, jazyk a identitu, byli exiloví spisovatelé. Mezi nejvýznamnější

⁶⁰ Años 20 y 30. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/20y30.html>.

exilové spisovatele patřil Castela, Eduardo Blanco Amor, Luis Seoane nebo Rafael Dieste. Galicijský kulturní rozvoj se odehrával především v Argentině, dále pak ve Venezuele, v Mexiku a na Kubě. Sociální situace galicijského jazyka se zhoršovala především se zavedením povinné školní výuky pouze v kastilském jazyce a s popularizací kastilsky psaných médií.

Přes všechny tíživé okolnosti ale Galicijci na svůj jazyk nezanevřeli a galicijský jazyk se začal opět pozvolna objevovat v kulturní sféře. Mezi lety 1946–1947 se vydaly čtyři galicijské básnické sbírky. Mezi nejdůležitější počiny této doby patřila sbírka básní *Benito Soto* (o pirátovi galicijského původu z počátku 19. století), vznik galicijského nakladatelství *Bibliófilos Galegos* v Pontevedře roku 1949 a týdenní bilingvní příloha santiagských novin *La Noche*.

Důležitým okamžikem a podle některých klíčem k oživení psaného slova, byl vznik nakladatelství *Editorial Galaxia* ve Vigu roku 1950. Jeho hlavní protagonisté Otero Pedrayo, Ramon Piñeiro, Francisco Fernández del Riego a další, znovu dokázali, že galicijský jazyk se hodí pro každý žánr a téma. Nakladatelství *Editorial Galaxia* se stalo sídlem několika novinových publikací, mezi nimi například *Revista de Economía de Galicia*, *Atlántida* – časopis zaměřený na kulturu a umění nebo podobně zaměřený čtvrtletník *Grial* (Svatý grál), který byl zakázán rok po svém vzniku.⁶¹

Šedesátá léta

Po roce 1960 přišlo mírné zlepšení ekonomické a sociální situace, které s sebou neslo také lehké uvolnění diktátorského režimu. Příkladem mohou být obnovená vydání časopisů, které byly předtím zakázány, jako například časopis *Grial*. V roce 1963 pak pod záštitou *Real Academia Galega* vznikl *Día de las Letras Gallegas* (Galicijský den literatury), který si každý rok 17. května připomíná jednoho významného galicijského autora. První rok této slavnosti byl věnován Rosalíi de Castro, od jejíhož vydání *Cantares gallegos* uplynulo 17. května toho roku přesně 100 let. Tento obřad, do kterého *Real Academia Galega* vybírá pouze autory, kteří jsou minimálně 10 let po smrti, je oblíbený dodnes a den 17. května se od roku 1991 slaví v Galicii jako státní svátek. Dále v Galicii v 60. letech začaly vznikat nová nakladatelství jako například *Edicións do astro* (1963) a

⁶¹ Del 36 al 50. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/posguerra.html>.

zrodily se i nové kulturní asociace (*O Facho*, *O Galo* nebo *Asociación Cultural de Vigo*), které se snažily obhajovat galicijskou kulturu.

Především lyrická poezie se opět stala manifestací literárního znovuzrození. Mezi nejznámější dílo této doby se řadí *Longa noite de pedra* z roku 1962 od Celso Emilia Ferreiri, které se zabývalo sociálními otázkami dané doby. Někteří básníci se pokoušeli zkombinovat politické a literární myšlenky, mezi ně patřili například Lueiro Rey, Bernardiño Graña nebo Manuel María. První poválečný galicijsky psaný román *A Xente da Barreira* vydal Carballo Calero roku 1951.⁶²

Sedmdesátá a osmdesátá léta

Konec diktatury Francisca Franca a změna státního zřízení na monarchii přišla společně s jeho smrtí v roce 1975. Znovunabytí demokracie s sebou přineslo nové autory a nové literární žánry. Autoři se také pokoušeli o obnovení dopadu esejí na společnost, jaký měl tento žánr před válkou. Eseje se nově zaměřovaly od sociolingvistiky a literární teorie, přes teologii a náboženství, až po filosofii, politiku a ekonomii.

Dramatická tvorba prošla výraznými změnami. Na konci šedesátých a na začátku sedmdesátých let vznikl velký počet divadelních společností jako například *Grupos de Teatro Independiente* nebo *Teatro Crico*. Od roku 1973 do roku 1980 se v městečku Ribadavia konala divadelní soutěž *Mostra de teatro de Ribadavia* a v roce 1984 vzniklo *Centro Dramático Galego*.

Jako odpověď na plodné roky galicijské literatury a potřeba vzniku učebnic vznikly také nová nakladatelství – *Xerais* (1979), *Sotelo Blanco* (1980), *Ir Inda* (1985) a další. Odvětví, která se na tomto rozkvětu galicijského jazyka nepodílela, byl tisk a média, která nadále používala především kastilštinu. Jedním z nejcennějších příspěvů k normalizaci galicijského jazyka bylo vydání publikací pro děti a dospívající *Xabarín*, *Doce pro vintedous*, *Fóra do xogo* nebo třeba *Sotelo Blanco Infantil*.

Díky demokratickému režimu se Galicie stala autonomním společenstvím se dvěma oficiálními jazyky – kastilštinou a galicijštinou. Spolu s legislativními změnami, které regulovaly použití jazyka, bylo nutné ustanovit pravidla standardizovaného jazyka. V roce 1982 Instituto da Lingua Galega, který byl vytvořen roku 1971, společně s *Real Academia Galega* navrhly *Normas Ortográficas e Morfolóxicas do idiomagalego* (Pravopisná a

⁶² La década de los 60. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/visita/sesenta.html>.

morfologická pravidla galicijského jazyka), která vešla v platnost se schválením *Lei de Normalización Linguística* (Zákon o lingvistické standardizaci).⁶³

5.1.4. Novodobá historie

Během sčítání lidu v roce 1991 bylo zjištěno, že z celkových 2.695.578 obyvatel Galicie 2.445.000 rozumělo galicijštině a 2.100.000 jí mluvilo. Zatímco porozumění galicijskému jazyku se ve velkých městech pohybovalo mezi 80 a 90 procenty, schopnost mluvit tímto jazykem mezi 70 a 80 procenty, schopnost čtení okolo 50 procent, schopnost psát pouze mezi 30 a 40 procenty.⁶⁴ Galicijštinu jako svůj první jazyk uvedlo 62,4 % obyvatel, kastilštinu 25,6 % a naprostý bilingvismus bez preference pak 11,4 % populace.⁶⁵

Jazykové zákony, standardizace jazyka a další pozitivní změny měly za následek skokový nárůst gramotnosti, týkající se galicijského jazyka mezi lety 1991 a 2003. Zatímco v roce 1991 umělo galicijsky číst pouze 49,3 % populace, v roce 2003 to bylo již 85,7 %. Ne tak působivý, ale stále pozitivní výsledek ukázal cenzus u schopnosti psát galicijsky, kde nastala změna z 34,8 % v roce 1991 na 52,8 % v roce 2003.⁶⁶

„Původ galicijštiny je ve vulgární latině a v 10. století se začala odlišovat. Po roce 1480 se Kastilské království stávalo pořád mocnější a zakazovali galicijštinu a vůbec všechny jiné jazyky. Všechny názvy se pokastilštovaly, všechna galicijská šlechta musela mít kastilské barvy a ti, co tu vládli, včetně gubernátora, mluvili kastilsky. Vyměnily se tak elity a galicijština ztratila prestiž a zůstala jen na vesnici. No a pak v 19. století bylo obrození a zase někteří autoři začali psát v galicijštině.“
Tomé, 29 let

„O historii galicijštiny si pamatuji jen velmi málo. Jen to, že vznikla z latiny. Celkově z historie moc nevím, ani o historii španělštiny.“ Jenny, 23 let

⁶³ Los Setenta y los Ochenta. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espannol/visita/setenta.html>.

⁶⁴ Censo de 1991. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espannol/hoy/nivelgeneral/censo.html>.

⁶⁵ Lengua inicial. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espannol/hoy/nivelgeneral/inicial.html>.

⁶⁶ VEIRA VEIRA, José Luis. *La evolución de los valoressociales en galicia*. Oleiros (La Coruña): Netbiblo, 2011. ISBN 978-84-9745-574-9.

„Je důležité nezapomenout naši historii, říká se, že zapomětlivost je galicijský národní sport.“ Miguel, 20 let

Povědomí o historii galicijského jazyka uvedla více než třetina dotazovaných, avšak po důkladnějším dotazování na její původ, se dotazovaní až na výjimky nedostali dále než k naprostým základům.

5.2. Historie španělštiny

Španělština je jazyk románského původu. Před příchodem Římanů se na Pyrenejském poloostrově mluvilo baskicky, řecky, punsky a také iberskými, keltskými a keltiberskými jazyky. Z punštiny, tedy pozdní formy feničtiny užívané ve fénické kolonii Kartágo, vychází s největší pravděpodobností starověké pojmenování Pyrenejského ostrova Hispania. Dobývání dnešního Španělska římskými vojsky započalo již na konci 3. století př. n. l. během druhé punské války. Dobývání území dnešního Španělska bylo ukončeno až roku 19 př. n. l. za vlády Augusta. Postupem staletí se latina stala hlavním dorozumívacím jazykem a ostatní jazyky pomalu mizely, ačkoliv některá slova z těchto jazyků jsou ve španělštině patrná dodnes. Mezi tato slova patří například *berro* (řeřicha), *garra* (dráp), *bruja* (čarodějnice) a mnoho dalších. Působením místních nářečí se jazyk, který užívala většina obyvatel, začal odlišovat od standardní latiny a postupem času se přetransformoval do jazyka, který dnes nazýváme vulgární latina. V roce 711 n. l. začali Pyrenejský poloostrov obsazovat Maurové, muslimové především arabského původu, původem ze severní Afriky. Během pouhých sedmi let Maurové ovládli celý Iberský poloostrov, kromě pouze malého území na severu a dostali se až do jižní Francie. Ke znovudobytí (*reconquista*) a úplnému vyhnání Maurů z poloostrova došlo až roku 1492 dobytím Granady. Je tedy jasné, že arabština, kterou Maurové mluvili a která byla na dnešním Španělském území přítomna téměř 800 let, měla vliv na kastilštinu, kterou mluvilo křesťanské obyvatelstvo.

Udává se, že krátce po začátku maurské dominance na Pyrenejském poloostrově, začaly na tomto území z vulgární latiny vznikat samostatné jazyky - katalánština, navarro-aragónština, starokastilština, astur-leónský jazyk (někdy nazýván jako asturština, leónština nebo mindština) a galicijsko-portugalština. Někdy od konce 11. století pak nastal proces asimilace mezi jazyky z centrální části Iberského poloostrova, tedy astur-leónštiny, navarro-aragónštiny a starokastilštiny, kde měla starokastilština nejsilnější pozici.

Výsledkem tohoto asimilačního procesu byl společný jazyk – španělština, který je ve Španělsku dodnes nejčastěji označován jako kastilština.⁶⁷

Jedním z nejstarších kastilsky psaných literárních děl, ne-li vůbec tím nejstarším, je báseň o kastilském hrdinovi *Cantar de mio Cid* (Píseň o Cidovi), která pochází z období kolem roku 1200. Španělský jazyk se pak díky expanzi Kastilské koruny (1230–1715) rozšířil po celém území dnešního Španělska, do části severní Afriky a především do jižní a střední Ameriky. Dnes se jedná o jazyk s druhým největším počtem rodilých mluvčích (přes 400 milionů), hned za mandarínštinou (standardní čínština).

5.3. Jazykové variety galicijštiny (regionální odlišnosti)

Ačkoliv není Galicie příliš velká oblast (29.574 km²), existují zde různé variety galicijského jazyka. Prvním, kdo se ve svých lexikografických pracích zajímal o různé variety galicijského jazyka, byl otec Sarmiento v 18. století. První vědecká práce na toto téma se připisuje madridskému filologovi Alonsovi Zamorovi (1916–2006), který v roce 1953 rozdělil území Galicie podle toho, kde se vyskytují jevy *gheada* a *seseo* (záměna výslovnosti fonému z za s). O několik let později, v roce 1969, galicijský filolog Carballo Calero (1910–1990) rozlišil devět různých fonetických a morfologických fenoménů galicijského jazyka a rozdělil Galicii podle jejich užívání do čtyř oblastí: jihozápadní, severozápadní, centrální a východní.

Dnes se území Galicie dialektologicky rozděluje obvykle do tří hlavních částí: *bloque occidental* (západní část), *bloque central* (centrální část) a *bloque oriental* (východní část). Jazykové variety jazyka jsou pak nazývány *gallego occidental*, *gallego central* a *gallego oriental*. Toto rozdělení poprvé prezentoval ve své práci *Variedades dialectales del gallego* Francisco Fernández Rei (*1952) a dnes ho uznává i *Real Academia Gallega* a *Instituto da Lingua Gallega*. Uvnitř těchto tří oblastí však existují další, menší zóny, které se od sebe lingvisticky liší. Někdy se k těmto třem hlavním varietám galicijštiny přiřazuje ještě čtvrtá – gallego-asturiano, častěji nazývaná jako *eonaviego*. Toto galicijské nářečí však nenajdeme v Galicii, nýbrž v sousední Asturii při hranicích s Galicíí.

⁶⁷Los orígenes de la dialectología hispánica y Ramón Menéndez Pidal. FERNÁNDEZ-ORDÓÑEZ, Inés a Xulio VIEJO FERNÁNDEZ. *Cien años de filología asturiana: Actes del Congresu Internacional* [online]. 1. Oviedo: Universidad de Oviedo, Departamento de Filología española. Seminario de Filología Asturiana : Alvizoras Llibros : Trabe, 2009, s. 11-41 [cit. 2017-03-13]. ISBN 978-84-8053-530-4. Dostupné z: http://www.uam.es/personal_pdi/filoyletras/ifo/publicaciones/15_cl.pdf.

Bloque occidental, někdy též nazývaná jako *costero* (pobřežní), zahrnuje oblast Rías Bajas a táhne se kolem města Santiago de Compostela až na sever ke Costa da morte (Pobřeží smrti) a zahrnuje tedy i největší galicijské město Vigo. *Bloque central* se rozprostírá po většině galicijského území. Zahrnuje území od hranic s Portugalskem až po Rías Altas na severním pobřeží a nachází se zde města jako Santiago de Compostela, Ourense, Lugo a A Coruña na severu. *Bloque oriental* se nachází na východě Galicie při hranicích s provinciemi Asturie, León a Zamora. Charakteristickými rozdělujícími rysy pro tyto tři oblasti je tvoření plurálu u slov, jejichž koncovky končí na -n. Dalšími rozdíly může být odlišné používání středověkých nazálních samohlásek a hiátu.

S jiným rozdělením přišel portugalský filolog a lingvista Lindley Cintra (1925–1991), který galicijské území rozdělil na dvě oblasti – na západní, kde se vyskytuje fonetický jev *gheada* a na východní, kde se tento jev nevyskytuje.

Přes všechny odlišnosti jsou si tyto různé variety jazyka vzájemně srozumitelné. Standardizovaná galicijština je založena na charakteristikách té variety jazyka, kterou se mluví v centrální části Galicie (*gallego central*), ale obsahuje také prvky a vlastnosti *gallego oriental* a *gallego occidental*.⁶⁸

Galicijštinou a kastilštinou se na území Galicie mluví již několik staletí a tak není divu, že se tyto jazyky navzájem ovlivňují. To, jakým způsobem galicijský jazyk ovlivňuje ten kastilský, je snáze porovnatelné, protože jej stačí srovnat s kastilštinou, kterou se mluví ve zbytku Španělska. Zatímco kdybychom chtěli zkoumat, jaký vliv měla kastilština na galicijštinu, museli bychom bádát v historických pramenech. K výraznému vzájemnému ovlivňování jazyků nemusí docházet, pokud jsou tyto jazyky oddělené, tedy každý jazyk má své mluvčí, což však není případ Galicie, kde je naprostá většina populace bilingvní. Nejvýraznější varieta španělského jazyka na území Galicie se nazývá *castrapo* a je typická užíváním galicijské větné skladby, slovní zásoby a slovních obrátů, které se nevyskytují v kastilštině. Slovník Galicijské královské akademie tento sociolekt popisuje jako: „varieta kastilštiny používaná v Galicii, která je charakteristická pro svou hojnost slov a výrazů převzatých z galicijského jazyka“.⁶⁹ Varieta kastilštiny *castrapo* je běžně užívána především ve městech. Tento mix jazyků bývá někdy nazýván jako *chapurrao*, což je spíš

⁶⁸REI, Francisco Fernandez. Variedades dialectales del gallego. *Revista de filología románica*. 1985, 3(3), 15. ISSN 0212-999X.

⁶⁹REAL ACADEMIA GALEGA [online]. A Coruña: Real Academia Galega [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://academia.gal/diccionario/-/termo/busca/castrapo>.

hanlivé označení (sloveso „chapurrear“ znamená mluvit lámaně) a bývá používáno, pokud mluvčí tuto varietu jazyka příliš neovládá nebo nezní přirozeně. Variety jazyka, které jsou používány ve městech A Coruña a Vigo, jsou někdy nazývány jako *coruño/koruño/coruñés* a *vigués*.

„Například u nás na jihu Galicie se ruka řekne man (namísto mano) a v Ourense se říká mao.“ Uxia, 26 let

„Na jihu je víc slov z portugalštiny, třeba calabaza (tykev) se tam řekne abóbora (dýně). Na severu Portugalska mluví stejně jako na jihu Galicie. Oficiální norma galicijštiny vychází z dialektu, kterým se mluví v Santiagu.“ Tomé, 29 let

„Ačkoliv Galicie není zas tak velká, mluvíme velmi odlišně. Lidé na Pobřeží smrti (například ve městech Barbanza nebo Ribeira) mluví hodně odlišně od nás, kteří žijeme ve vnitrozemí. Používají například jeadu (gato/jato) a seseo (conozar/conoser, fazer/facer). U Rias Bajas zas nepoužívají sloveso ver (vidět), ale sloveso mirar (koukat). Odlišné jsou také koncovky u plurálu, my tady v Lugu říkáme kalhotám pantalon (singulár) - pantalos (plurál), oni říkají pantalon - pantalons a v zóně orientál, která je v horách a hraničící s provincií León, říkají pantalon - pantalois. V regionu Lugo a Ourense se mluví podstatně více galicijsky, protože tyhle regiony jsou méně urbanizované. Ve velkých městech, třeba v A Coruñi, je hodně lidí, kteří nepochází z Galicie, což tady tolik není.“ Pablo, 46 let

„Někde se třeba říká pota (hrnec), jinde zase tarteira (kastrol).“ Jenny, 23 let

„Umím nářečím coruño, což je taková směsice galicijštiny a španělštiny, kterou se mluví v A Coruñi.“ Jacobo, 34 let

„Starší lidé mluví více galicijsky, ale také mluví galicijštinou, která je, řekněme autentičtější, ale zároveň je více ovlivněna kastilštinou, protože standardizovaná galicijština, která se učí na školách, je jiná.“ Elena, 27 let

„Skoro každá vesnice používá jinou galicijštinu, ale více méně vždycky rozumíš, takže není problém.“ David Marcos, 33 let

Obrázek 2 - vtipné zobrazení různých galicijských plurálů (ladrón = zloděj)

„Na jihu, odkud jsem já, se říká, že zpíváme. Na druhou stranu třeba mojí babičce přijde vtipný přízvuk z Luga, je jí 90 let a směje se mu, protože má velkou rozmanitost. Ale zase moje švagrová, ta je z Luga a směje se mojí babičce za to, jaký má přízvuk, tak jsme jí museli uklidňovat, ať má k babičce trochu respekt. Pro nás, lidi z pobřeží, přízvuk z vnitrozemí zní zvláště, vzbuzuje pozornost, je hodně odlišný a pak ještě hodně pozornosti vzbuzuje přízvuk ze severního pobřeží (Ribeira), tam mluví a používají jeadu a seseo, těm je občas špatně rozumět, obzvlášť pokud je to starý člověk.“ Arancha, 27 let

„Galicijština se v Galicii liší podle zón. Někde třeba jedno slovo znamená něco jiného než jinde. Často se některá slova a akcent maličko liší podle toho, ve které jsi zóně. Například tam odkud jsem cabazo znamená horreo (tradiční sýpka), ale v okolí Ourense to znamená velkou dýni. V regionu Costa da Morte používáme hodně s. Ve slovech, ve kterých se ve vnitrozemí říká z, my z pobřeží říkáme s, třeba zapatos – sapatos nebo slovo pták - pájaro (kastilsky) – v galicijštině paxaro, jinde

se čte jako pasaro.“ (pozn. *Galicijci si často galicijské paxaro upravují na páxaro a tím ho pošpanělstují*) Alfonso, 44 let

Naprostá většina dotazovaných používá někdy slangové výrazy. Větší část z nich je používá často. Informátoři se také lišili podle toho, jestli používali slang častěji nebo pouze v rámci jednoho jazyka. Převažoval počet osob, které používají slangové výrazy pouze v kastilštině nad těmi, kteří je používají pouze v galicijštině. Všichni informátoři měli povědomí o jazykových varietách, kterými se na území Galicie mluví a většina z nich dokázala popsat alespoň jejich základní rozdíly. Výpovědi dotazovaných ukazují, že galicijský jazyk není jednotný, ale má více variet, které není těžké odlišit. Nepanuje zde však jednotný názor na správnou formu galicijského jazyka. Žádná z uvedených variet galicijštiny není všeobecně považována za podřadnou nebo nadřazenou.

5.4. Organizace a hnutí

5.4.1. A Mesa pola Normalización Lingüística

Zkráceně *A Mesa* je občanské sdružení a sociální hnutí, které brání galicijský jazyk, jeho veřejné užití a práva občanů, kteří mluví galicijsky. Tato organizace, která vznikla v roce 1986, organizuje demonstrace, bojkoty a snaží se vyvíjet veřejný tlak. Hlavním cílem *A Mesa* je bojovat proti lingvistické strategii, kterou razí politická strana *Partido Popular*, která od roku 1989 byla ve volbách se ziskem 40–50 % vždy na prvním místě.

Známou kampaní této instituce byl spor o pojmenování automobilu Seat, který svůj vůz pojmenoval podle galicijské obce Arousa. Automobilka však použila neoblíbenou kastilskou variantu tohoto toponymu Arosa. Po veřejném nátlaku na španělskou automobilku byl název auta změněn na Arousa. Další kampaní byla ta za rozšíření galicijského jazyka do soudnictví. *A Mesa* uváděla, že ačkoliv je galicijština oficiálním a nejrozšířenějším jazykem v Galicii, téměř vůbec není využívána v justičním systému.⁷⁰ Nejaktuálnější kampaň této organizace se jmenuje *Queremos galego* (Chceme galicijštinu), vznikla v roce 2009 a organizuje časté protesty například proti lingvistickým poměrům ve školství.

⁷⁰ Queremos Galego analiza a situación da lingua na Xustiza. *Faro de Vigo* [online]. Vigo: Faro de Vigo S.A.U., 2013 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.farodevigo.es/portada-pontevedra/2013/11/14/queremos-galego-analiza-situacion-da/914040.html>.

5.4.2. Instituto da Lingua Galega

Instituto da Lingua Galega je univerzitní instituce na univerzitě v Santiagu de Compostela, která vznikla v roce 1971 a je zaměřena na lingvistické bádání v oblasti galicijského jazyka. Tato organizace zprostředkovává postgraduální studium, propojuje odborníky na galicijský jazyk a radí ve věcech jazyka. Spolu s *Real Academia Galega* se podílí na vytváření norem galicijštiny.

5.4.3. Associacom Galega da Língua

Associacom Galega da Língua, zkráceně AGAL, je reintegrační sdružení, které vzniklo roku 1981 a usiluje o navrácení společného jazyka galicijsko-portugalštiny nebo o co možná největší podobnost těchto dvou jazyků. Této organizaci se zásadně nelíbí, kam směřují normalizační snahy, které v Galicii začaly po pádu diktatury, protože se podle nich galicijština více podobá kastilštině, zatímco podle jejich úsudku by to mělo být naopak a galicijský jazyk by se měl více podobat portugalštině. Tato asociace byla původně tvořena pouze lingvisty, ale později umožnila členství jedincům, kteří projeví zájem o galicijský jazyk a myšlenku jeho reintegrace s portugalštinou. AGAL se také neustále snaží o začlenění Galicie do Společenství portugalsky mluvících zemí (*Comunidade dos Países de Língua Portuguesa*), které sdružuje více než čtvrt miliardy lidí.

5.4.4. Real Academia Galega

Královská galicijská akademie, zkráceně RAG, která vznikla v roce 1906, je institucí věnující se galicijské kultuře a především galicijskému jazyku. RAG schvaluje gramatické a pravopisné normy, slovní zásobu a celkově se snaží podporovat galicijský jazyk. Dále RAG podporuje publikaci knih v galicijském jazyce a organizuje kurzy galicijštiny. Tato instituce také rozhoduje o literární osobnosti, které bude věnován svátek *Día de las Letras Galegas*.

5.5. Média

5.5.1. Tisk

V Galicii neexistovaly denně vydávané tištěné noviny od dob *O Tio Marcos d'a Portela* (1876–1889) z pera Valentína Lamas Carvajala až do 6. ledna 1994, kdy

nakladatelství *Editorial Compostela*, které již vydávalo nejpobulárnější kastilsky psané noviny v Galicii *El Correo Gallego*, začalo vydávat *Galicia Hoxe*, které se formálně nazývaly *O Correo Galego*, jejichž počáteční náklad čítal 10.000 kusů. V květnu roku 2003 se jejich název definitivně změnil na *Galicia Hoxe*. Tyto noviny znamenaly podstatný přínos pro galicijskou kulturu a rozšíření galicijštiny do tištěných sdělovacích prostředků. Z důvodu nedostatku financí, především kvůli zrušení vládních příspěvků, které plátek dostával od *Xunta de Galicia* (regionální galicijská vláda), byly však noviny nuceny 28. června 2011 ukončit svou vydavatelskou činnost a zůstaly aktivní pouze online.

Co se týče tiskovin s delší dobou periodicity než jeden den, výskyt galicijského jazyka je zde také spíše výjimečný. Přesto je zde od roku 1977 vidět nepatrné zlepšení. Oblíbenosti se těšil například znovuzaložený týdeník *A Nosa Terra*, který kvůli finančním problémům občas vycházel jako čtrnáctideník, až se nakonec v září roku 2011 přestal vydávat úplně a přešel pouze do online verze.

Ačkoliv na přelomu 70. a 80. let vznikalo více pravidelně vydávaných tiskovin, většina z nich měla podobný osud jako například týdeníky *Teima* a *Mancomún*, které byly aktivní pouze velmi krátkou dobu.

Mezi tiskoviny, které měly nebo dodnes mají větší vliv a byly/jsou psány výhradně v galicijštině, můžeme řadit *Revista Galega de Education* (1986), tříměsíčník *A Trabe de Ouro* (1990), *Cadernos da Lingua*, ekonomický tříměsíčník *Análise Empresarial* (1987), *Irimia* (1979), čtrnáctideník *Encrucillada* (1977), tříměsíčník *Luzes de Galiza* (1985), studentský časopis *Ólisbos* (1986–1997) vydávaný na Fakultě filologie na univerzitě v Santiagu de Compostela, který začal být v roce 2007 znovuvydáván pod názvem *Nova Ólisbos*, *Dorna* (1981) nebo týdeník, který taktéž vzniká na Filologické fakultě na univerzitě v Santiagu de Compostela – *Boletín Galego de Literatura* (1989).⁷¹

5.5.2. Televizní a rádiové vysílání

Galicijský jazyk neměl významný dopad na tyto druhy médií až na výjimky, jako jsou *Radio Popular de Lugo* a především *Radio Popular de Vigo*. Změna politické situace po roce 1975 a znovunastolení demokracie mělo rozhodující vliv na míru užívání galicijského jazyka ve veřejnoprávních médiích. Například celošpanělská rádiová stanice *Radio Nacional de España* a televizní stanice *Televisión Española* začaly vysílat programy

⁷¹ Prensa escrita. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/hoy/medios/prensa.html>.

v galicijštině, ačkoliv bez takových dopadů, jaké mělo vysílání v ostatních autonomních společenstvích ve Španělsku (Baskicko, Katalánsko a další). Od roku 1996 je možné *Radio Galega* naladit také přes internet, což potěšilo především Galicijce žijící mimo území Galicie. Ačkoliv rádiových stanic, které jsou dostupné pro celou Galicii, není mnoho, existuje na tomto území dalších přibližně 30 regionálních stanic.

V roce 1984 vznikla pod záštitou *Xunta de Galicia* veřejnoprávní rozhlasová a televizní stanice *Corporación de Radio e Televisión de Galicia*. Tato společnost byla vytvořena, aby zajistila výskyt galicijského jazyka v médiích a aby svými dotačními programy do tohoto odvětví přilákala další soukromé subjekty. Největším úspěchem této společnosti byl program *Xabarín club* (1994), který se vysílá dodnes a který divákům nabízí především animované filmy zahraniční i vlastní produkce a dále pak například hudební videoklipy. V druhé polovině 90. let se z tohoto programu stal sociální fenomén, který měl více než 100.000 diváků, především dětí.

Mezi úspěšné pořady této televizní stanice můžeme řadit například komediální pořad *Pratos Combinados* (1995–2006), příběhy mladého kněze na galicijském venkově *Padre Casares* (2008–2015) nebo příběhy z jedné rybářské galicijské vesničky *Mareas Vivas* (1998–2002), které byly pro svůj velký úspěch nadabovány do kastilštiny a vysílány v jiných autonomních společenstvích Španělska, nutno podotknout, že již s daleko menším úspěchem než v Galicii.

Vznik *Radio Galega* a *Televisión de Galicia* měl velký vliv také na reklamu. Ta totiž mohla nově znít v galicijském jazyce a mohla tedy ovlivnit daleko větší množství populace. Inzerenti a reklamní společnosti proto začaly rychle předělávat své znělky a reklamní kampaně do galicijštiny.⁷²

5.5.3. Kulturní produkce

Galicijština si v posledních 40 letech našla svou cestu do různých oblastí kulturního života. Knižních publikací od roku 1983 pozvolna přibývá a tato díla zahrnují všechny obory od historiografie přes ekonomii a sociolingvistiku až po učebnice. Také se zvýšil počet nakladatelství a překladů knih z cizích jazyků. V roce 1993 se překonala hranice tisíce publikací v galicijštině, z čehož 80 % tvořila nová tvorba. Galicijskou tvorbu obohatily také různé soutěže a ocenění. Tato ocenění nejsou pouze celoregionální otázkou,

⁷² Radiodifusión y televisión. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espagnol/hoy/medios/television.html>.

jak tomu bývá zvykem, ale vznikly také lokální soutěže. Příkladem lokálních soutěží mohou být *Cidade de Lugo* a *Celso Emilio Ferreiro*, které má na svědomí radnice ve Vigu, *Eduardo Blanco Amor*, cena za nejlepší román, která je pořádána hned několika městy nebo *Ricardo Carvalho Calero*, soutěž o nejlepší krátký příběh, která se koná ve městě Ferrol. I nakladatelství založila své vlastní soutěže, například *Xerais* (1984) pořádaná stejnojmenným nakladatelstvím, kde vítěz soutěže o nejlepší román obdrží v současnosti 15.000 euro, *Merlín* (1986) za literaturu pro děti pořádaná taktéž nakladatelstvím *Xerais*, kde výherce obdrží 10.000 euro. Cena *Ramón Cabanillas* (1989 – 1996) byla předávána za nejlepší překlad literárního díla, ocenění *Alvaro Cunqueiro*⁷³ je předáváno za dramatickou tvorbu a dotováno 6.000 eury, cena *De catro a catro* za krátkou povídku a ocenění *Losada Diéguez* (1985), které je dotováno 6.000 eury, za přínos galicijské kultuře.

Drama je sektorem, který od standardizace jazyka zaznamenal strmý vzestup. V roce 1986 se i díky veřejným sbírkám otevřelo *Centro Dramático Galego* a dnes je většina divadelní tvorby v galicijském jazyce. V Galicii se koná několik divadelních festivalů a soutěží, mezi ně patří *Mostra de Teatro Infantil Xeración Nós* ve Ferrolu, *Festival Internacional de Teatro* (1984) ve městečku Ribadavia nebo třeba *Mostra de Teatro Cómico-Festivo* (1984) ve městě Cangas.

Postupně se v Galicii začala prosazovat také galicijsky mluvená filmová produkce. Prvním celovečerním filmem v galicijštině bylo roku 1989 drama *Sempre Xonxa*, které pojednává o emočních následcích emigrace. Další drama *Continental* z roku 1990 pojednává o vykřičeném domě v přístavu, o který se prou dvě skupiny mafiánů. Další galicijské drama *Urxá* z roku 1989 vypráví o třech obdobích života jedné ženy v galicijské společnosti 20. století. Dalšími galicijskými filmy 90. let byly *A metade da vida* (1994), *Dame Lume* (1994) nebo *Dame Algo* (1997).

Spolu s ostatní tvorbou samozřejmě vznikly i galicijské kapely. Tou nejznámější je pravděpodobně *Milladoiro*, která vznikla roku 1978 a která dodnes pro svou keltskou muziku sklízí úspěch jak v Galicii, tak v zahraničí. Další významnou a dodnes populární skupinou je *Luar na Lubre*, která svou keltskou muziku hraje od roku 1986. Dalšími populárními kapelami jsou folková uskupení *Xocaloma* (1975), *A Quenlla* (1984), *Muxicas* (1978) nebo *Matto Congrio* (1993). Asi nejznámějším galicijským muzikantem je *Carlos Núñez* (*1971), který hraje především na tradiční galicijské dudy, dále pak na

⁷³ Cena *Álvara Cunqueira* je také udělována ve městě Lalín za gastronomické zpravodajství (*Premio de periodismo gastronómico Álvaro Cunqueiro*) s dotací 3.000 euro

flétnu, píšťalu nebo okarínu. Mezi další známé muzikanty patří María Manuela (*1945), Suso Vaamonde (1950 – 2000), Ana Kiro (1942 – 2010), Xoán Rubia (*1947) nebo Uxía Senlle (*1962). *Rock Bravú* je hudební žánr, který vznikl v Galicii v první polovině 90. let a je charakteristický propojením galicijštiny a rock'n'rollu a texty pojednávající o galicijské realitě. Jejimi typickými představiteli jsou kapely *Os Diplomáticos de Monte-Alto*, *Herdeiros da Crus*, *Os Resentidos*, *Os Papaqueixos* nebo například *Yellow Pixoliñas*.⁷⁴

„Čtu hodně v galicijštině, doma mám knihovnu z knih v galicijštině, ale čtu v obou jazycích. Taký čtu hodně v portugalštině, mám rád i jednoho brazilského autora. Třeba každou neděli má svůj sloupek v galicijském jazyce Victor Freixanes v *La Voz de Galicia*, to mám rád, ten je dobrý. Ale třeba tištěná média pořád mizí, třeba *El País*, což jsou největší noviny ve Španělsku, tak dřív měly speciálně pro Galicii pětistránkovou přílohu, kde byly i články v galicijštině, to ale skončilo tak před 5 lety.“ Ramón, 63 let

„Koukám se na galicijskou televizi, poslouchám rádio v galicijském jazyce a čtu online noviny v galicijštině, které se jmenují *Praza Pública*.“ Joaquin, 28 let

Tabulka 2 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém se dívají na televizi v roce 2013⁷⁵

	Procenta			
	Vždy v galicijštině	Spíše v galicijštině	Spíše v kastilštině	Vždy v kastilštině
Od 16 do 29 let	1,25	4,21	57,65	36,90
Od 30 do 39 let	1,21	6,81	60,36	31,62
Od 40 do 49 let	2,02	11,26	58,39	28,32
Od 50 do 64 let	2,98	20,48	57,45	19,09
Od 65 let a více	5,28	33,48	49,66	11,59
Celkem	2,80	17,09	56,21	23,90

Zatímco na televizi se pouze v galicijštině v roce 2013 dívalo pouze 2,8 % osob, pouze v kastilštině ji sledovalo 23,9 % osob. Velký rozdíl je i mezi osobami, které sledují televizi více v galicijštině než v kastilštině (17,09 %) oproti 56,21 % lidí, kteří sledují

⁷⁴ Producción cultural. *Galego.org* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://galego.org/espanol/hoy/medios/cultura.html>.

⁷⁵ Persoas segundo a lingua que usan para ver a televisión. Datos por idade. Ano 2013. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6942&R=0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;1%5b0:1:2:3%5d&F=&S=3:2013;998:12&SCF>.

televizi více v kastilštině než v galicijském jazyce. Na vině zde může být například malá nabídka galicijsky mluvících kanálů. Dále je patrný rozdíl mezi věkovými skupinami. Až na nepatrnou výjimku by se dalo říci, že čím starší osoba, tím se více dívá na televizi v galicijském jazyce. To může být zaprvé tím, že starší lidé preferují více galicijštinu, ale zadruhé možná tím, že témata pořadů, která se vysílají v galicijském jazyce, jsou orientována spíše na starší generace občanů. Obdobné tendence lze pozorovat i v případě rádiového vysílání.⁷⁶

Tabulka 3 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém čtou tisk v roce 2013⁷⁷

	Procenta			
	Vždy v galicijštině	Spíše v galicijštině	Spíše v kastilštině	Vždy v kastilštině
Od 16 do 29 let	1,64	3,95	38,89	55,53
Od 30 do 39 let	1,15	2,71	38,22	57,93
Od 40 do 49 let	0,58	2,85	36,35	60,22
Od 50 do 64 let	0,56	2,61	33,10	63,73
Od 65 let a více	0,40	2,50	31,58	65,53
Celkem	0,84	2,89	35,52	60,73

Na první pohled se může zdát matoucí, proč podle výše uvedené tabulky čte tisk v galicijském jazyce více mladých lidí, než těch starších. Je však důležité si uvědomit, že tištěná média jsou v Galicii spíše raritou především to, že do kolonky tisk (galicijsky *prensa*) jsou zahrnuty i online zpravodajské deníky, kterých je podstatně více a jak je všeobecným trendem, mladší generace má k těmto zdrojům informací blíže než jejich starší spoluobčané. I tak je však podíl osob, které čtou tisk v galicijském jazyce, naprosto minimální, vždyť kastilsky psaná média preferovalo v roce 2013 více než 96 % obyvatel Galicie.

⁷⁶ Persoas segundo a lingua que usan para escoitar a radio. Datos por idade. Ano 2013. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: [http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6950&R=0\[all\]&C=2\[0\];1\[0:1:2:3\]&F=&S=3:2013;998:12&SCF=](http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6950&R=0[all]&C=2[0];1[0:1:2:3]&F=&S=3:2013;998:12&SCF=).

⁷⁷ Persoas segundo a lingua que usan para ler a prensa. Datos por idade. Ano 2013. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6957&R=0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;1%5b0:1:2:3%5d&F=&S=3:2013;998:12&SCF=>.

Tabulka 4 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém surfují po internetu v roce 2013⁷⁸

	Procenta				
	Od 16 do 29 let	Od 30 do 39 let	Od 40 do 49 let	Od 50 let a více	Celkem
Vždy v galicijštině	0,83	0,66	0,62	0,59	0,68
Spíše v galicijštině	2,02	1,64	1,87	1,40	1,74
Spíše v kastilštině	26,96	25,65	22,44	18,26	23,65
Vždy v kastilštině	70,19	72,05	75,07	79,75	73,95

Podobná situace jako u tisku je u prohlížení internetu, kdy kastilštinu v roce 2013 používalo k prohlížení internetu vždy 73,95 % obyvatel a dalších 23,63 % jí používalo více než galicijštinu.

Tabulka 5 - Osoby podle věku, kterým by se líbilo, aby bylo více sdělovacích prostředků v galicijštině⁷⁹

	Procenta				
	Televize	Rádio	Tisk	Knihy	Internet
Od 16 do 29 let	56,53	52,36	56,91	54,38	53,35
Od 30 do 49 let	54,21	51,65	54,61	50,69	50,52
Od 50 do 64 let	55,81	54,36	52,73	48,25	48,33
Od 65 let a více	54,14	52,71	47,34	44,21	41,75
Celkem	54,92	52,60	53,20	49,93	50,53

Osobám, kterým by se líbilo více sdělovacích prostředků v galicijském jazyce, je průměrně přes 50 %. Faktor věku ani toho o jaký druh sdělovacích médií se jedná, nehraje velkou roli, celkově se relativní hodnoty pohybují přibližně mezi 41 % až 57 %. Dalo by se

⁷⁸ Persoas segundo a lingua que usan para navegar por internet. Datos por idade. Ano 2013. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6971&R=1%5b0:1:2:3%5d&C=2%5b0%5d;0%5ball%5d&F=&S=3:0;998:12&SCF>.

⁷⁹ Persoas ás que lles gustarían máis contidos en galego nos medios de comunicación. Datos por idade. Ano 2013. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21].

Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=6978&R=1%5ball%5d&C=2%5b0%5d;0%5ball%5d&F=&S=3:2013;998:12&SCF>.

však říci, že nejméně byli v roce 2013 obyvatelé Galicie spokojeni s televizním vysíláním, například 56,53 % mladých lidí mezi 16 a 29 lety by se líbilo, kdyby bylo více televizních pořadů v galicijském jazyce.

„Existují různé regionální televizní kanály (television local), takže například Santiago má svůj kanál a A Coruña má další. U nás máme taky jeden regionální – television de Sanxenxo. Koukám se na něj jen na kreslené pohádky. Normálně se koukám na španělskou televizi, ale co se týče kreslených pohádek, jsem zvyklá se na ně dívat v galicijštině. Mám to radši a připadá mi to zábavnější. Když vidím kreslené pohádky ve španělštině, je to jako by ztratily na půvabu.“ Uxia, 26 let

„Co se týče novin, je tu jeden regionální měsíčník, na kterém participuji, jmenuje se Terra Cháxa. Nevím, jestli jsou to populární noviny, rozdává se zdarma (předpokládám, že dostává dotace od státní správy, od radnice) třeba v barech, na radnici, zdravotních centrech a tak. Jestli to lidi čtou nevím, ale občas mi někdo řekne, že mě tam viděl a že četl můj článek, takže to musel alespoň prolistovat.“ Pablo, 46 let

„Když čtu zprávy o Galicii, čtu je raději v galicijštině, takže je čtu na internetu. Pokud to jsou zprávy ze světa, čtu je spíš ve španělštině. Líbilo by se mi, kdyby noviny La Voz de Galicia byly celé v galicijštině. V televizi vidím problém především v kvalitě produkce, program je spíš pro starší lidi. Chtěl bych, aby bylo víc knih v galicijštině. Je mi celkem jedno, jestli čtu ve španělštině nebo v galicijštině, poslední dobou se pokouším číst i v angličtině. Kdybych měl dvě stejné knihy, které se liší pouze jazykem, nevím, kterou bych si vybral. Třeba teď čtu knihu Narcotráficos od galicijského autora, tak to bych ve španělštině číst nechtěl, protože by to byl zbytečný překlad. Většinou ale čtu ve španělštině, v galicijštině je totiž daleko menší nabídka knih.“ Miguel, 20 let

„Je pár galicijských časopisů, ale žádné noviny v galicijštině nejsou. Jeden časopis se jmenuje Luzes, ten je celý galicijsky. Dřív byla ještě Nosa terra, ale ta už zmizela. Luzes je z A Coruni a je pro celou Galicii, tam píše nejlepší galicijský

autor Manuel Rivas. Noviny jako třeba La Voz de Galicia nebo Faro de Vigo mají v galicijštině třeba jeden článek, naprostá většina je pak v kastilštině. Čtu hodně na internetu, tam je hodně galicijských médií. Nejvíc poslouchám La Radio Galega, především v neděli vysílají o sportu v celé Galicii, hlavně fotbal a já mám fotbal rád a tam říkají výsledky ze všech kategorií v Galicii.“ Ramón, 63 let

„Máme tu TVG – Television de Galicia. Pak tu je jedna regionální, která je v Santiagu, ale nevím, jak se jmenuje. Zním to, protože se na ni dívá moje babička, ale nikdy se na ni nekoukám. Nemám ji ráda. Ne kvůli jazyku, ale kvůli obsahu. Myslím, že tam není nic pro mladé. Je to orientované na starší lidi. Rádio neposlouchám a noviny nečtu.“ Jenny, 23 let

„Nekoukám se na galicijskou televizi, jenom na zprávy, protože na ně doma koukají moji rodiče. Když jsem byla malá, na všechny kreslené pohádky jsem se koukala v galicijštině - pokémony a tak. Nevím proč, ve španělštině byly taky, ale když si vzpomenu na svoje dětství a kreslené pohádky, mám to spojené s galicijštinou. Na filmy se v galicijštině třeba nikdy nedívám, přišlo by mi to divné.“ Arancha, 27 let

„Ačkoliv normálně preferuji kastilštinu, televizi preferuji v galicijštině, třeba na zprávy se koukám vždycky v galicijštině, především tedy kvůli obsahu.“ Elena, 27

Prakticky všichni informátoři uvedli, že nejsou spokojeni s kvalitou, kvantitou nebo obojím v rámci galicijských médií. Většina dotazovaných uvedla, že galicijský tisk nečte. Ti, kteří ho čtou, ho vyhledávají na internetu. Dále většina informátorů odpověděla, že se nedívá na galicijské programy v televizi, ale galicijské knihy čtou. Při všeobecné nespokojenosti je zarážející fakt, že médií v galicijském jazyce nepřibývá, nýbrž naopak. S kvalitou obsahu galicijských televizních programů nejsou spokojeni především mladí informátoři, kteří často uváděli, že se tyto programy věnují pro ně nezajímavým tématům, která jsou spíše zaměřena na starší diváky. Skutečnost, že galicijské televizní kanály cílí především na starší osoby, může vycházet z přesvědčení, že mladí Galicijci preferují spíše kastilštinu a galicijsky mluvené pořady pro mladé by tedy neměly velkou sledovanost. Většina dotazovaných sice uvedla, že nejsou potěšeni kvalitou či kvantitou galicijské

televizní produkce, na druhou stranu však vypověděli, že jejich výběr televizních kanálů určuje především kvalita obsahu, nikoliv jazyk, kterým je namluven.

5.6. Školství

5.6.1. Základní a střední školy

Povinná školní docházka je v Galicii do 16 let. Základní škola je rozdělena na první stupeň (*Educación primaria*) pro děti od 6 do 12 let a na druhý stupeň (*Educación secundaria*) pro děti od 12 do 16 let. Po úspěšném dokončení druhého stupně žáci obvykle obdrží *Títulode graduado en educación secundaria*. Ti studenti, kteří titul obdrží, mohou poté pokračovat na střední školu (*bachillerato*), střední odbornou školu, nebo dále pak na uměleckou nebo sportovní střední školu. Ti z nich, kteří titul neobdrží, mohou studovat kvalifikační odborné programy, po jejichž dokončení mohou buď získat onen *Título de graduado en educación secundaria* nebo se bez přijímacích zkoušek přihlásit na střední odbornou školu. Ať už student titul ze základní školy získá nebo ne, může jít v 16 letech pracovat, což je ve Španělsku minimální věk. Střední školy (*bachillerato*), které jsou nejběžnější, se dělí zaprvé na umělecké, zadruhé na vědecko-technologické a zatřetí na ty, které se více zaměřují na humanitní a společenské vědy. Školy se v Galicii, stejně jako v celém Španělsku, dělí na veřejné (*públicos*), soukromé (*privados*) a smluvní (*concertados*), což jsou soukromé školy, které jsou z části dotovány státem a z části je doplácí rodiče studentů.

Novodobé normalizační snahy jsou dnes snad nejvíce patrné ve školství, a to jak v primárním a sekundárním, tak i na univerzitách. Vláda si uvědomuje, že děti a mladí lidé jsou část populace, která je zásadní pro naučení, kultivaci a rozšíření minoritního jazyka, protože to jsou právě oni, kdo bude tvořit budoucnost tohoto jazyka. Studium galicijského jazyka a literatury je dnes povinné na všech stupních vzdělávacího systému kromě univerzit a je podřízeno zákonu *Lei de Normalización Lingüística*. Tento zákon z roku 1983, který prochází poměrně častými novelizacemi, má 4 základní ustanovení:

Článek 1: Galicijština je vlastní jazyk Galicie.

Článek 3: Galicijská vláda přijme taková opatření, aby nikdo nebyl diskriminován na základě jazyka.

Článek 10: Toponyma⁸⁰ v Galicii budou udávána pouze v galicijštině.

Článek 14: Galicijský jazyk je záležitostí povinného studia na všech stupních školství vyjma univerzit. Zaručit efektivní využití tohoto práva mají povinnost všechna veřejná i soukromá zařízení.

Navíc dekret z roku 1995, konkrétně 247/1995, který se k tomuto zákonu váže a je součástí *Lei Orgánica Xeral do Sistema Educativo*, nařizuje školám, aby nejen část výuky probíhala v galicijštině, ale aby v tomto jazyce byla vedena i různá administrativa školy. V praxi jde například o dokumenty týkající se interního chodu školy, certifikáty, hlášení, zápisy, rozvrhy a podobně. Dále pak toto nařízení upravuje použití galicijského jazyka při komunikaci s veřejností i úřady. Dále pak určuje vytyčený počet předmětů, které musí být na základních a středních školách vyučovány v galicijštině. Na základních školách by se mělo jednat o předměty, jako jsou společenské vědy, biologie, chemie, fyzika a zeměpis. Na odborných školách by v galicijštině měly být vyučovány ty předměty, které jsou více orientovány na integraci studentů na pracovní trh.

Ruku v ruce s vyučováním dětí a mladistvých musí jít také vzdělávání učitelů. Z toho důvodu byly vytvořeny speciální učitelské kurzy, které by měly zajistit dostatečnou kvalitu výuky v galicijském jazyce.

Samozřejmostí je poté publikace a následné využívání učebnic v galicijském jazyce, stejně tak jako dalších materiálů pro výuku. Dále se pak galicijská regionální vláda snaží ve formě grantů a dalších zvýhodnění podpořit vědecké výzkumy na poli galicijského jazyka a kultury. Úřady si byly vědomy vlivu rodičů jako klíčového faktoru pro předávání jazyka a proto vytvořily rodičovské organizace za účelem ukončit diskriminaci jazyka na poli vzdělání.

5.6.2. Univerzity

Nejznámější galicijskou a dlouhou dobu také jedinou univerzitou v Galicii byla univerzita v Santiagu de Compostela, která vznikla roku 1495. V roce 1990 se od ní ale odtrhly kampusy ve Vigu a v A Coruñi a vznikly tak dvě nové univerzity. Podpora univerzit ohledně jazyka je důležitá především ze dvou důvodů. Tím prvním je pokrytí různých kulturních oblastí, a tím druhým je sociální prestiž. Zatímco zákon vysokým školám udává pouze uznat vedle kastilštiny také oficiální status galicijského jazyka, sama

⁸⁰ Oblastní jména objektů popisující určitou oblast

univerzita v Santiagu de Compostela si dává za úkol podporovat používání a studium tohoto jazyka. Univerzita v Santiagu de Compostela měla k jazyku vždy příznivý postoj, od dob *Seminario de Estudios Galegos* v roce 1923 až po studentská hnutí v 60. letech. V roce 1984 bylo na rektorátu univerzity otevřeno překladatelské oddělení *Servicio de Traducción*, jehož hlavním záměrem bylo seznámit s galicijským jazykem správu školy. V roce 1988 bylo na univerzitě otevřeno oddělení pro jazykovou normalizaci *Servicio de Normalización Lingüística*, které podporuje publikace v galicijském jazyce, dále pak jazykové kurzy galicijštiny pro studenty, učitele a zaměstnance školy a v neposlední řadě vytvořilo komisi pro vědeckou terminologii, která měla na starosti vypracovat glosáře⁸¹ a názvosloví jako doplňkové studijní materiály. V devadesátých letech na univerzitách v A Coruñi a v Santiagu de Compostela vznikla oddělení pro podporu užívání galicijského jazyka *Gabinete de promoción do uso do idioma galego*, která spolu spolupracují a vytváří například reklamní kampaně. Výraznou kampaní byla *En galego estamos no mundo* (S galicijštinou jsme ve světě), na které se podílela i univerzita ve Vigu. Galicijské univerzity aktivně spolupracují s ostatními univerzitami ve Španělsku, především s těmi, v jejichž oblasti se také vyskytuje druhý oficiální jazyk. Nyní je možné studovat program Galicijská a portugalská studia na univerzitě v Barceloně a na univerzitě v Baskickém Bilbau se dokonce nachází katedra galicijských studií. Po celém světě se nyní nachází více než 30 center galicijských studií.

V Galicii by studenti podle zákona měli mít alespoň 50 % předmětů zprostředkováno v galicijštině, stejně tak by alespoň polovinu studijních materiálů měli dostávat v galicijském jazyce. V roce 2010 politici odhlasovali zákon, který tuto pozitivní diskriminaci zrušil u předškolní výchovy. Z výzkumu, který v roce 2014 provedla organizace *A Mesa pola Normalización Lingüística*, vyplynulo, že pouze 21 mateřských škol z celkových 289 dotázaných, které se nachází ve městech, používají při předškolní výchově galicijský jazyk.⁸² Toto tvrzení podporují i data ze statistického úřadu z roku 2014, podle kterých pouze 10,4 % mateřských škol ve městech používá při výchově jako dorozumívací jazyk galicijštinu. Na venkově je situace přesně opačná, galicijštinu používá

⁸¹ Slovník s výkladem nejasných slov nebo jejich překlady

⁸² Solo 21 colegios de las ciudades admiten usar el gallego en Educación Infantil. <http://elpais.com/tag/galicia/a/> [online]. Madrid: Ediciones El País S.L., 2014 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2014/06/17/galicia/1403027648_044744.html

90,6 % mateřských škol v obcích s méně než 5.000 obyvateli.⁸³ V roce 2013 vešel v platnost zákon, který má umožnit studentům získat stipendium 7.000 euro, aby si vybrali soukromou školu podle svého uvážení, pokud jim na jejich škole nedokáží zajistit, aby dostali rozumný počet vyučovacích hodin v kastilštině. Po tom, co se však k takovému stipendiu přihlásilo šest studentů, galicijská vláda oznámila, že jejich požadavky zamítne, protože tento zákon je v Galicii neaplikovatelný.⁸⁴ Tento zákon, který je podle mnohých nepropracovaný, má mnoho kritiků. Například všechny tři galicijské univerzity nabídly regionální vládě institucionální spolupráci, aby vytvořily seriózní, transparentní a podrobný odhad následků tohoto nařízení, které podle nich tomuto zákonu chybí.⁸⁵

„Cestoval jsem a dostal jsem se do mezinárodní skupiny dobrovolníků a my Španělé jsme vždycky byli ti, kteří mluvili anglicky nejhůř. Já jsem se třeba za dva měsíce dobrovolnění v Itálii naučil lépe anglicky než za celé své studium ve škole a to člověk pak pochopí, že něco je špatně. Výuka jazyků, třeba angličtiny, ta by se určitě měla více zaměřit na praktickou část, na mluvení, protože se pořád jenom píše a jednou za čas se dělá poslech, ale nemluví se. Spousta učitelů navíc angličtinu vyučuje v kastilštině. Na středních školách moc roditelů mluvčích není, víc jich je v soukromých jazykových školách.“ Miguel, 20 let

„Kvalita výuky jazyků je dost špatná, podle mě je profese učitele trochu nedocenená a lidé, kteří se jí věnují, nejsou specialisté.“ Jacobo, 34 let

⁸³ Educación defiende el uso mínimo del gallego en aulas urbanas de Infantil. [Http://elpais.com/tag/galicia/a/](http://elpais.com/tag/galicia/a/) [online]. Madrid: Ediciones El País S.L., 2014 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2014/07/15/galicia/1405442481_941967.html

⁸⁴ La 'ley Wert' para estudiar más en castellano es inaplicable en Galicia. [Http://elpais.com/tag/galicia/a/](http://elpais.com/tag/galicia/a/) [online]. Madrid: Ediciones El País S.L., 2015 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2015/02/15/galicia/1424025969_765559.html

⁸⁵ Las universidades se ofrecen para evaluar los efectos del decreto del plurilingüismo. [Http://elpais.com/tag/galicia/a/](http://elpais.com/tag/galicia/a/) [online]. Madrid: Ediciones El País S.L., 2014 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2014/07/18/galicia/1405703763_460137.html

Tabulka 6 - Osoby, které studují v Galicii podle jazyka, ve kterém jsou vyučovány a podle provincií⁸⁶

	Procenta				Procenta		
	2003	2008	2013		2003	2008	2013
Galicie				Ourense			
Pouze v galicijštině	8,32	14,32	2,15	Pouze v galicijštině	8,33	7,52	5,09
Převážně v galic.	30,85	46,56	43,70	Převážně v galicijštině	27,99	56,79	46,63
Převážně v kastil.	45,75	32,78	51,08	Převážně v kastilštině	45,92	28,71	43,73
Pouze v kastilštině	15,07	6,34	3,08	Pouze v kastilštině	17,75	6,98	4,54
A Coruña				Pontevedra			
Pouze v galicijštině	10,60	18,59	1,66	Pouze v galicijštině	6,51	11,65	1,84
Převážně v galic.	29,31	44,27	43,09	Převážně v galicijštině	30,63	44,86	42,03
Převážně v kastil.	42,09	30,61	52,99	Převážně v kastilštině	50,50	37,75	52,01
Pouze v kastilštině	18,00	6,53	2,26	Pouze v kastilštině	12,36	5,74	4,13
Lugo							
Pouze v galicijštině	6,03	13,68	2,48				
Převážně v galic.	39,59	50,93	49,45				
Převážně v kastil.	43,51	28,33	46,97				
Pouze v kastilštině	10,87	7,06	1,10				

V této tabulce, která zobrazuje údaje o osobách podle jazyka, ve kterém probíhalo v roce 2013 jejich školní vyučování, je mezi lety 2003 a 2013 vidět snaha o bilingvismus a prudký pokles osob, které jsou vyučovány pouze v jednom jazyce. Tyto údaje se odráží především od vládních nařízení, které jsou často pozměňovány. V celé Galicii klesl podíl studentů, kteří byli vyučovány pouze v galicijštině z 8,32 % v roce 2003 na 2,15 % v roce 2013. Zajímavý je nárůst v roce 2008 na 14,32 %. Zároveň klesl podíl studentů, kteří byli vyučovány pouze v kastilštině z 15,07 % v roce 2003 na 3,08 % v roce 2013. Největší podíl studentů, kteří mají všechny vyučovací hodiny v galicijštině, se nachází v provincii Ourense, které má tuto hodnotu dvakrát větší než provincie Lugo, která je na druhém místě. Největší pokles monolingvního vyučování nastal mezi lety 2003 a 2013 v provincii A Coruña, která v roce 2003 měla největší podíl studentů, kteří jsou v hodinách vyučování pouze v galicijštině (10,6 %) a v roce 2013 má tuto hodnotu již nejnižší ze všech čtyř provincií, konkrétně 1,66 %. Zároveň se zde ve stejných letech uskutečnilo největší omezení výuky pouze v kastilštině, jeho podíl klesl o 15,74 %. V roce 2013 měla největší podíl studentů, kteří jsou vyučovány pouze nebo spíše v kastilštině provincie

⁸⁶ Persoas que estudan en Galicia segundo a lingua na que reciben as clases. Galicia e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z:

<http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3055&R=9912%5ball%5d;0%5b0:1:2:3%5d&C=1%5b0%5d;2%5ball%5d&F=&S=&SCF>

Pontevedra (více než 56 %) a to především zásluhou toho, že se na tomto území nachází nejlidnatější město Galicie, které je známo tím, že se v něm mluví galicijsky jen velmi málo.

„Já například chodím do Escuela oficial de idiomas, kde je možnost se učit anglicky, francouzsky, německy, galicijsky nebo třeba i čínsky. Pak tam jsou také specifické kurzy, třeba pracovní, pro učitele nebo pro úředníky. Já tam chodím na angličtinu. Myslím, že kvalita výuky je tam moc dobrá, ve skupině nás je 8–10. Escuela oficial de idiomas patří galicijské vládě – la Xunta de Galicia, my platíme jen zápisné a učebnice. Pak samozřejmě existují i soukromé jazykové školy, kde se platí daleko víc. Já osobně jsem spokojený, protože za zápisné 105 euro dostanu školní kurz se 130 hodinami. Studovat cizí jazyk za méně než 1 euro na hodinu, tak to nevím ve které jiné evropské zemi je tohle možné.“ Pablo, 46 let

„Můžeš se třeba potkávat s rodilými mluvčími z jiných zemí a procvičovat si s nimi jazyk. Organizují se tu takové skupiny, tady v Lugu máme veřejnou knihovnu a jednou měsíčně se tam setkávají lidé, kteří chtějí mluvit anglicky. Organizuje to anglicky mluvící osoba. Sejdou se a povídají si v angličtině. Pak je další podobná skupina, která se setkává každé úterý v baru, tam chodím já. Zrovna dnes tam jdu, je tam vždy spousta lidí odsud z Luga a pak třeba studenti z Erasmu z jiných evropských zemí a taky z Ameriky a je to na procvičování angličtiny.“ Pablo 46, let

„Rodiče na mě od narození mluvili kastilsky, takže když jsem přišel v 6 letech do školy, uměl jsem jenom kastilsky a všechny děti mluvili galicijsky. Tak jsem se naučil galicijsky a od té doby jsem už pořád mluvil galicijsky.“ Pablo, 46 let

„Kvalita vyučování jazyků je dost špatná. Problém je v tom, že máme učebnici a tím to končí. V učebnici se studuje gramatika, ale ani nemluvíš, ani se nedělá poslech. Třeba v angličtině to nemá žádnou úroveň, to je velmi špatné a je to dost z toho důvodu, že tu máme učitele, kteří ani nebyli nikde v zahraničí, třeba v Anglii nebo v USA, akorát vystudovali univerzitu.“ Joaquin, 28 let

„Většina předmětů je v galicijštině, ale záleží na oblasti. Třeba na vesnici, kde všichni mluví galicijsky, se učí galicijsky, ale ve městech kde se mluví především kastilsky (A Coruña a Vigo), se vyučuje více ve španělštině, ve městech jako jsou Lugo a Santiago se zase vyučuje více v galicijštině. Na univerzitě si myslím, že se mluví více kastilsky, protože je tam třeba více studentů, kteří nepochází z Galicie. Pokud například tvůj učitel nechce učit galicijsky, tak prostě galicijsky učit nebude a je jedno, že by měl nebo že k tomu má galicijské učebnice.“ David Marcos, 33 let

„Na základní škole v O Corgu, kam jsem chodila já, se učilo galicijsky. Později se tam však sešli rodiče s učiteli a domluvili se, že se bude vyučovat v kastilštině, takže dneska se tam už učí kastilsky. Na střední škole se mluvilo skoro jen kastilsky. Byl tam jen jeden profesor, který mluvil galicijsky. Mluvit galicijsky tam nebyl vyloženě problém, ale když to uděláš, vypadá to divně, protože bys byl jediný. A mezi mladými lidmi pokud jsi odlišný, tak vznikají konflikty. Občas to může být těžké, protože je ti třeba 10 nebo 11 let, pocházíš z jiného prostředí a takovéhle věci úplně nechápeš.“ Berta, 28 let

„Ve školách je to špatné, třeba angličtina je dost špatná. Pokud se na střední neučíte anglicky z vlastní iniciativy nebo někde jinde, tak když vyjdete, úroveň vaší angličtiny je hrozná. Je to dost tím, že tu nemáme rodilé mluvčí a ani učitele, kteří by dobře věděli, o čem mluví. Je zapotřebí, aby učitelé měli hlubší znalosti jazyka, protože často to vypadá, že prostě vezmou každého.“ Jenny, 23 let

„Někteří učitelé vám třeba dají materiály v galicijštině, protože to mají nařízené, ale celá hodina probíhá v kastilštině.“ Marta, 27 let

S kvalitou školní výuky nebyl spokojen ani jeden z respondentů a všichni si také myslí, že se školním systémem výuky jazyků panuje všeobecná nespokojenost. Část z nich uvedla, že nejvíce školní jazykové výuce chybí rodilí mluvčí a směřování k praktické výuce. Skoro všichni jsou si vědomi toho, že pokud studenti neprojeví žádnou vlastní iniciativu a nebudou se učit sami, vystudují školu bez hlubších znalostí jak anglického, tak i dalších cizích jazyků, mezi které patří především francouzština a němčina. Na druhou

stranu výuka jazyků na jazykových školách je podle informátorů v Galicii na dobré úrovni, a pokud si člověk vybere státní jazykovou školu *Escuela oficial de idiomas*, je cizojazyčné vzdělání poměrně dostupnou záležitostí.

Informátoři se také shodli na tom, že se jazykové kurzy těší velké oblíbenosti, která pramení zejména z potřeby umět cizí jazyky kvůli lepšímu uplatnění na trhu práce, ale také z prostého zájmu o cizí jazyk jako takový.

Tím, že školní výuka jazyků je v Galicii delší dobu na nízké úrovni se může zdát, že regionální vláda nemá dlouhodobě zájem o zlepšení situace. Na druhou stranu je nutno si uvědomit, že populární *Escuela oficial de idiomas*, která má v Galicii hned 12 poboček, je řízena a z většiny také dotována právě regionální vládou.⁸⁷

5.7. Jazyková prestiž

Prestiž galicijského jazyka zaznamenala během své historie značné výkyvy. Zatímco ve 13. a 14. století zažíval galicijský jazyk nebývalý rozkvět a jeho význam přesahoval hranice galicijského území, na přelomu 15. a 16. století nastal zlom. Následkem sociopolitických změn se galicijština přestala používat jako veřejný jazyk a nahradila ji kastilština. Od té doby byl galicijský jazyk udržován především venkovským obyvatelstvem, zatímco do měst a bohatších vrstev pronikla kastilština. Již od této doby byla galicijština tedy vnímána jako podřadný jazyk, kterým mluví hlavně venkovské a méně vzdělané obyvatelstvo. Ačkoliv galicijština na přelomu 70. a 80. let 20. století získala oficiálně stejné postavení jako kastilština, svou pověst jazyka nevzdělanců a venkovanů si v očích části obyvatel stále drží.

„Dříve si starší lidé spojovali galicijštinu s jazykem vesnice a s lidmi, kteří nemají vyšší vzdělání. Takže dřív když někdo přišel k doktorovi a doktor mluvil kastilsky, lidé s ním taky mluvili kastilsky, i když by jinak normálně mluvili galicijsky. Dnes je užívání galicijštiny daleko více zevšedněné. Už není zvláštní najít doktory, právníky nebo další osoby ve veřejných funkcích, které mluví galicijsky při výkonu své profese.“ Uxia, 26 let

⁸⁷ Galicia. *Intef* [online]. [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://platea.pntic.mec.es/~cvera/otras/eois/galicia.html>

„Podle mě si lidé někdy myslí, že ti, co mluví galicijsky, jsou hloupější, protože jsou z vesnice. Podle mě se na základě jazyka dá určit sociální status člověka, protože lidé, kteří žijí na vesnici a kteří jsou chudší, mluví galicijsky a lidé z měst, kde lidé mají více peněz, mluví více kastilsky.“, Jenny, 23 let

„Rodiče na mě mluvili kastilsky už odmala, takže mi nepřijde přirozené mluvit galicijsky. Myslím, že je to proto, že když byli rodiče mladí, na galicijštinu se nahlíželo negativně, když někdo mluvil galicijsky, znamenalo to, že je z nižší třídy a není tolik vzdělaný, což je podle mě hloupost. Podle mě je to prostě jenom jazyk a podle toho se nedá říci, jestli je někdo lepší nebo horší, ale moji rodiče to asi prostě mají takhle zakořeněné a je to tedy z kulturních důvodů. S celou rodinou se bavím kastilsky, zatímco oni mezi sebou mluví galicijsky. Myslím si, že lidi si dnes bohužel pořád myslí, že pokud mluvíte galicijsky, jste z nižší sociální skupiny.“ Arancha, 27 let

„Podle mě by se lidé měli naučit, že galicijština není nic, co by patřilo jen na vesnici. Myšlení lidí je špatné, lidé třeba mluví doma normálně galicijsky, ale pak když jdou k doktorovi, tak mluví kastilsky, protože se za galicijštinu stydí, takže si myslím, že je to také otázka sebevědomí.“ Elena, 27 let

„Někteří lidé si stále spojují galicijštinu s nacionalisty, venkovem, chudými lidmi a lidmi z pobřeží. Někteří lidé z měst si myslí, že mluvit kastilsky z nich dělá něco víc a mluvit galicijsky něco míň, ale je to lepší než to bylo dřív, tohle by se mělo překonat.“ David Marcos, 33 let

„Na pohovoru bych mluvil jako vždy galicijsky..., ale občas mají lidé problém s tím, že mluvíte galicijsky na pohovorech, takže asi záleží na firmě. Mohou mě kvůli galicijštině diskriminovat, řeknou si - tenhle mluví galicijsky, tak tenhle ne. Už se sice mluví galicijsky ve veřejných funkcích, na úřadech a tak, ale doktoři, právníci, policie a podobně stále mluví kastilsky.“ Tomé, 29 let

Větší část respondentů si myslí, že užívání jednoho či druhého jazyka zaleží na sociální skupině, které je daný jedinec členem. Nutno podotknout, že jeden dotazovaný uvedl, že užívání galicijského jazyka řadí dotyčného do vyšší společnosti, tedy opačný názor, než je všeobecně zastáván. Podstatná část informátorů odsoudila tyto předsudky a zasadila tato negativa do minulosti. Tato osobní přesvědčení zásadně ovlivňují způsob, jakým mluvčí denně komunikují. U dotazovaných je často vidět, že svůj jazyk podřídí druhé osobě. Tento fakt může plynout z obavy, aby na jedince nebylo nahlíženo ve špatném světle. Prestiž galicijštiny lze dokumentovat na otázce, zda by informátoři u pracovního pohovoru, mluvili spíše kastilsky nebo galicijsky. Naprostá většina dotazovaných, včetně těch, kteří obvykle mluví galicijsky, uvedla, že by v takové situaci volili raději kastilštinu, protože si myslí, že by pro danou situaci byla vhodnější. Bojí se tedy, že by je označení „galicijský mluvčí“ mohlo spojovat s nižší třídou obyvatel. S jazykovou prestiží je velmi úzce spojen častý zvyk rodičů mluvit na dítě pouze kastilsky, ačkoliv mezi sebou mluví galicijsky. Tento zvyk vychází z přesvědčení, že dítěti se bude v budoucnu dařit lépe, bude-li preferovat kastilštinu. Toto přesvědčení má historický kontext, jehož důvody se sice postupem doby ztrácí, v myslích obyvatel však přesto přetrvávají. Je tedy zřejmé, že část galicijské populace považuje kastilštinu za jazyk, který má vyšší prestiž, než galicijština.

5.8. Jazyková vybavenost občanů

Ačkoliv mají obyvatelé Galicie díky svému bilingvnímu prostředí dobrou startovní pozici pro studium dalších jazyků, jejich jazyková vybavenost je spíše podprůměrná. Tento fakt může být dán především nedostatečnou školní jazykovou výukou, ale také například svou nepříznivou geografickou polohou na deštivém severozápadě Španělska, který není rájem pro turisty ani osoby, které se stěhují za prací, ale je spíše zemí emigrantů.

Tabulka 7 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle velikosti obce⁸⁸

	Procenta			Absolutní čísla		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013
Hodně dobře						
Méně než 10.000 obyvatel	85,04	73,53	71,80	731.057	629.742	569.437
Mezi 10.000 a 20.000 obyvateli	85,13	59,06	69,45	433.990	262.158	314.772
Mezi 20.000 a 50.000 obyvateli	84,40	73,02	71,91	256.247	277.364	292.749
Více než 50.000 obyvatel	74,01	59,53	67,75	549.818	549.818	619.580
Celkem	81,08	66,02	69,96	2.099.761	1.719.083	1.796.538
Dostatečně						
Méně než 10.000 obyvatel	14,11	24,29	26,33	121.275	208.015	208.775
Mezi 10.000 a 20.000 obyvateli	12,72	36,93	26,30	64.855	163.922	119.186
Mezi 20.000 a 50.000 obyvateli	13,69	21,76	24,40	41.561	82.647	99.328
Více než 50.000 obyvatel	20,74	31,88	25,91	190.123	294.441	236.978
Celkem	16,13	28,77	25,87	417.813	749.026	664.267
Málo nebo vůbec						
Méně než 10.000 obyvatel	0,85	2,18	1,87	7.349	18.656	14.848
Mezi 10.000 a 20.000 obyvateli	2,15	4,01	4,25	10.939	17.820	19.272
Mezi 20.000 a 50.000 obyvateli	1,91	5,22	3,70	5.795	19.845	15.043
Více než 50.000 obyvatel	5,25	8,59	6,33	48.132	79.376	57.907
Celkem	2,79	5,21	4,17	72.214	135.696	107.070

Z tabulky je patrný pokles schopnosti mluvit galicijským jazykem mezi lety 2003 a 2013. Největší pokles byl zaznamenán v obcích s 10.000 až 20.000 obyvateli. Nejmenší procento obyvatel, kteří mluví hodně dobře galicijsky, zůstává v obcích s počtem obyvatel přesahujícím 50.000. Procentuální rozdíl oproti menším obcím byl však v roce 2013 daleko nižší než v roce 2003. Úbytek obyvatel, kteří mluví hodně dobře galicijsky, se projevil především na procentuálním nárůstu obyvatel, kteří mluví galicijsky dostatečně. Jejich relativní počet stoupl o téměř 8 %, přičemž nejpatrnější rozdíl je v obcích s 10.000 až 20.000 obyvateli (téměř 12,5 %). Ne tak patrný rozdíl nastal v nárůstu obyvatel Galicie, kteří mluví galicijsky málo nebo vůbec. V porovnání let 2003 a 2013 je vidět, že počet obyvatel, kteří mluví galicijským jazykem málo nebo vůbec, se zvýšil o 66.916 lidí, tedy o 2,64 %. Zajímavý je také pohled na rok 2008, který ve schopnosti mluvit galicijským jazykem hodně dobře, dopadl o něco hůře než rok 2013. Zhoršení schopnosti mluvit galicijsky mezi lety 2003 a 2008 a opětovného zlepšení porozumění mezi lety 2008 a 2013

⁸⁸ Persoas que saben falar en galego. Datos por tamaño de municipio. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2941&R=1%5b0:1:2%5d;0%5ball%5d&C=2%5ball%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

dosáhly všechny druhy obcí kromě těch nejmenších s méně než 10.000 obyvateli. Tyto statistiky nutně vedou k otázce, jestli prudký pokles schopnosti mluvit galicijským jazykem mezi lety 2003 a 2008 a její mírné zlepšení mezi lety 2008 a 2013 byly odrazem změn ve společnosti, které nasměrují trvalý vzestup tohoto jazyka, nebo šlo o pouhý záchvěv, který bude vystřídán opětovným poklesem. Odpověď na tuto otázku nám přinesou budoucí sčítání obyvatel, to příští již v roce 2018.

Dále z těchto statistik vyplývá, že největší schopnost mluvit galicijským jazykem mají osoby žijící v obcích s méně než 10.000 obyvateli, konkrétně 5,4 % a nejmenší schopností mluvit galicijsky tradičně disponují obyvatelé obcí s více než 50.000 obyvateli, v roce 2013 se toto číslo vyšplhalo na 21 %. Obecně se dá říci, že čím menší obec, tím větší schopnost mluvit galicijským jazykem.

Statistika schopnosti porozumění galicijskému jazyku má podobné charakteristiky jako statistika schopnosti galicijským jazykem mluvit. Čísla u kolonky hodně dobře jsou ale o poznání větší a naopak čísla u kolonky málo nebo vůbec jsou nižší. Zajímavostí je větší schopnost porozumět galicijskému jazyku v obcích s 20.000 až 50.000 obyvateli, než je tomu v těch s 10.000 až 20.000 obyvateli.

Tabulka 8 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle nejvyššího dosaženého vzdělání⁸⁹

	Procenta		
	2003	2008	2013
Hodně dobře			
Nevzdělaní a první stupeň základní školy	81,79	62,95	67,01
Druhý stupeň základní školy nebo její ekvivalent	80,89	64,00	68,90
Střední škola nebo její ekvivalent	80,89	70,46	71,74
Vyšší než středoškolské vzdělání	83,55	71,89	77,98
Celkem	81,54	66,55	71,45
Dostatečně			
Nevzdělaní a první stupeň základní školy	15,55	32,82	29,52
Druhý stupeň základní školy nebo její ekvivalent	16,83	30,49	27,44
Střední škola nebo její ekvivalent	15,75	24,15	23,73
Vyšší než středoškolské vzdělání	13,69	23,56	18,55
Celkem	15,86	28,38	24,80
Málo nebo vůbec			
Nevzdělaní a první stupeň základní školy	2,65	4,24	3,46
Druhý stupeň základní školy nebo její ekvivalent	2,28	5,51	3,66

⁸⁹ Persoas segundo o grao de entendemento do galego falado. Datos por nivel de estudos. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/ige/bdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3163&R=1%5b0:1:2%5d;0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

Střední škola nebo její ekvivalent	3,35	5,39	4,53
Vyšší než středoškolské vzdělání	2,75	4,56	3,46
Celkem	2,60	5,07	3,75

Z tabulky vyplývá, že při posledním sčítání obyvatel v roce 2013 disponovala nejlepší schopností porozumět galicijskému jazyku skupina obyvatel s nejvyšším vzděláním. Více než tři čtvrtiny tj. 77,98 % této skupiny lidí s vyšším než středoškolským vzděláním uvedlo, že rozumí galicijsky „hodně dobře“, zatímco stejnou odpověď označilo pouze 67,01 % osob s nejnižším vzděláním, tedy osob, které jsou buď nevzdělané, nebo dosáhly pouze prvního stupně základní školy. Hodnoty mezi těmito dvěma skupinami se sice v kolonce ohledně dostatečně dobré schopnosti porozumět galicijsky otočí, ale rozdíl dosahuje opět přesně 10,97 %. Znamená to tedy, že tyto dvě skupiny obyvatel mají v kolonce označující osoby, které rozumí galicijskému jazyku málo nebo vůbec, stejné poměrné zastoupení (3,46 %) a skupina s nejvyšším dosaženým vzděláním se tedy dá považovat za skupinu obyvatel s nejlepší schopností porozumět galicijskému jazyku.

Obecně je v roce 2013 ve skupině obyvatel, kteří rozumí „hodně dobře“ galicijsky, vidět vzestupná tendence podle nejvyššího dosaženého vzdělání, čím vyšší dosažené vzdělání, tím větší relativní počet obyvatel, kteří rozumí galicijštině hodně dobře. Tato tendence se však ve skupině obyvatel, kteří rozumí galicijštině dostatečně, zcela obrací. Ve skupině obyvatel, kteří rozumí galicijštině málo nebo vůbec, je největší relativní počet osob, které mají jako nejvyšší dosažené vzdělání střední školu nebo její ekvivalent (konkrétně 4,53 %).

Tabulka 9 - Osoby, které mluví galicijsky podle nejvyššího dosaženého vzdělání⁹⁰

	Procenta			Absolutní čísla		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013
Hodně dobře						
Nevzdělání a 1. stupeň základní školy	75,98	56,57	60,85	324.878	225.793	186.867
2. stupeň ZŠ nebo její ekvivalent	70,09	53,85	58,65	796.952	583.263	595.146
Střední škola nebo její ekvivalent	63,01	55,35	56,11	224.373	209.902	247.208
Vyšší než středoškolské vzdělání	63,35	55,52	60,21	270.915	283.686	349.900
Celkem	68,86	54,91	58,85	1.617.117	1.302.644	1.379.121

⁹⁰ Persoas que saben falar en galego. Datos por nivel de estudos. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdtd/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3168&R=1%5b0:1:2%5d;0%5ball%5d&C=2%5ball%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

Dostatečně						
Nevzdělání a 1. stupeň základní školy	19,04	39,15	32,45	81.413	156.269	99.663
2. stupeň ZŠ nebo její ekvivalent	21,27	36,79	30,33	241.859	398.498	307.797
Střední škola nebo její ekvivalent	23,06	30,89	28,37	82.102	117.141	124.995
Vyšší než středoškolské vzdělání	22,40	29,62	25,15	95.814	151.355	146.139
Celkem	21,34	34,70	28,96	501.189	823.264	678.594
Málo nebo vůbec						
Nevzdělání a 1. stupeň základní školy	4,98	4,28	6,69	21.302	17.087	20.557
2. stupeň ZŠ nebo její ekvivalent	8,64	9,36	11,01	98.258	101.326	111.753
Střední škola nebo její ekvivalent	13,93	13,75	15,52	49.590	52.153	68.368
Vyšší než středoškolské vzdělání	14,25	14,86	14,64	60.937	75.944	85.057
Celkem	9,80	10,39	12,19	230.087	246.511	285.753

Zatímco u schopnosti galicijštině porozumět je na tom nejlépe skupina obyvatel s nejvyšším vzděláním, u schopnosti mluvit galicijským jazykem je na tom nejlépe skupina obyvatel s nejnižším vzděláním. Podíl osob, které mluví galicijsky málo nebo vůbec je nejvyšší mezi lidmi, kteří během svých studií dokončili střední školu. Následovani jsou těmi, kteří mají vyšší než středoškolské vzdělání. Zatímco podíl jedinců, kteří mají jako nejvyšší dosažené vzdělání střední školu a mluví galicijsky málo nebo vůbec, činil v roce 2013 15,52 %, u lidí, kteří jsou nevzdělání nebo vystudovali první stupeň základní školy, činila tato hodnota 6,69 %.

Tabulka 10 - Osoby podle stupně porozumění galicijského jazyka a podle věku⁹¹

	Procenta		Procenta
2003		2013	
Hodně dobře		Hodně dobře	
Od 5 do 14 let	75,44	Od 5 do 14 let	53,61
Od 16 do 29 let	85,35	Od 16 do 29 let	74,28
Od 30 do 39 let	81,72	Od 30 do 39 let	74,70
Od 40 do 49 let	81,41	Od 40 do 49 let	71,31
Od 50 do 64 let	80,75	Od 50 do 64 let	69,68
Od 65 let a více	78,62	Od 65 let a více	68,91
Celkem	81,08	Celkem	69,96
Dostatečně		Dostatečně	
Od 5 do 14 let	19,40	Od 5 do 14 let	37,77

⁹¹ Persoas segundo o grao de entendemento do galego falado. Datos por sexo e idade. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2935&R=4%5b2003:2013%5d;1%5b0:1:2%5d;0%5ball%5d&C=3%5b0%5d;2%5b2%5d&F=&S=998:12&SCF>

Od 16 do 29 let	12,30	Od 16 do 29 let	21,44
Od 30 do 39 let	15,64	Od 30 do 39 let	20,83
Od 40 do 49 let	16,21	Od 40 do 49 let	24,12
Od 50 do 64 let	16,56	Od 50 do 64 let	26,86
Od 65 let a více	18,58	Od 65 let a více	28,44
Celkem	16,13	Celkem	25,87
Málo nebo vůbec		Málo nebo vůbec	
Od 5 do 14 let	5,16	Od 5 do 14 let	8,62
Od 16 do 29 let	2,35	Od 16 do 29 let	4,27
Od 30 do 39 let	2,63	Od 30 do 39 let	4,48
Od 40 do 49 let	2,37	Od 40 do 49 let	4,57
Od 50 do 64 let	2,69	Od 50 do 64 let	3,45
Od 65 let a více	2,79	Od 65 let a více	2,64
Celkem	2,79	Celkem	4,17

Tabulka zaznamenává velký pokles schopnosti porozumět galicijskému především u dětí ve věku 5–14 let. Zatímco v roce 2003 rozumělo hodně dobře galicijsky 75,44 % z nich, v roce 2013 už to bylo pouhých 53,61 %. Tento pokles o téměř 22 % se projevil v nárůstu dětí, které rozumí galicijskému dostatečně o více než 18 % a v nárůstu stejné věkové skupiny, která tomuto jazyku rozumí málo nebo vůbec z 5,16 % na 8,62 %. To je nejvíce ze všech věkových skupin. V současné době mají největší schopnost porozumět galicijskému jazyku jedinci, kteří spadají do věkových skupin 15 až 29 let a 30 až 39 let. Nejmenší podíl osob, které rozumí galicijskému málo nebo vůbec, je mezi obyvateli, kterým je 65 let a více.

Tabulka 101 - Osoby, které umí galicijsky podle věku⁹²

	Procenta		Procenta
2003		2013	
Hodně dobře		Hodně dobře	
Od 5 do 14 let	57,90	Od 5 do 14 let	37,17
Od 16 do 29 let	71,69	Od 16 do 29 let	60,20
Od 30 do 49 let	67,94	Od 30 do 49 let	61,85
Od 50 do 64 let	73,06	Od 50 do 64 let	58,09
Od 65 let a více	73,01	Od 65 let a více	61,24
Celkem	69,81	Celkem	58,51
Dostatečně		Dostatečně	
Od 5 do 14 let	24,38	Od 5 do 14 let	38,83

⁹² Persoas que saben falar en galego. Datos por sexo e idade. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2939&R=4%5b2003:2013%5d;1%5b0:1:2%5d;0%5ball%5d&C=3%5b0%5d;2%5b0%5d&F=&S=998:12&SCF>

Od 16 do 29 let	21,82	Od 16 do 29 let	29,28
Od 30 do 49 let	21,59	Od 30 do 49 let	26,24
Od 50 do 64 let	18,72	Od 50 do 64 let	30,15
Od 65 let a více	20,45	Od 65 let a více	31,18
Celkem	21,14	Celkem	29,66
Málo nebo vůbec		Málo nebo vůbec	
Od 5 do 14 let	17,71	Od 5 do 14 let	24,00
Od 16 do 29 let	6,49	Od 16 do 29 let	10,52
Od 30 do 49 let	10,46	Od 30 do 49 let	11,91
Od 50 do 64 let	8,22	Od 50 do 64 let	11,76
Od 65 let a více	6,54	Od 65 let a více	7,58
Celkem	9,05	Celkem	11,84

Schopnost mluvit galicijsky je samozřejmě nejnižší u dětí ve věku od 5 do 14 let. Relativní počet těchto dětí, které mluví galicijsky málo nebo vůbec, byl v roce 2013 celých 24 %. U osob od 15 do 64 let se přitom toto číslo pohybuje mezi 10,52 až 11,91 %. Rozdíly mezi věkovými skupinami týkající se schopnosti mluvit galicijským jazykem jsou poměrně vyrovnané, ale dalo by se říci, že nejlepších výsledků dosahuje věková skupina 65 a více.

„Španělsko je obecně zemí s nejnižší znalostí cizích jazyků v Evropě.“ David Marcos, 33 let

„Kastilsky píše líp než galicijsky, protože když já jsem studoval, všechno bylo v kastilštině, takže psát umím lépe kastilsky. Galicijsky psát umím, ale dělám tam chyby.“ Ramón, 64 let

Tabulka 111 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle provincií⁹³

	Procenta	Absolutní čísla		Procenta	Absolutní čísla
A Coruña			Ourense		
2003			2003		
Hodně dobře	83,99	888.401	Hodně dobře	83,71	270.637
Dostatečně	13,01	137.587	Dostatečně	14,44	46.675
Málo nebo vůbec	3,00	31.782	Málo nebo vůbec	1,85	5.983

⁹³ Persoas segundo o grao de entendemento do galego falado. Datos por sexo e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2934&R=9912%5b15:27:32:36%5d;3%5b2003:2013%5d;1%5ball%5d&C=2%5ball%5d;0%5b2%5d&F=&S=&SCF>

Celkem	100,00	1.057.769	Celkem	100,00	323.295
2013			2013		
Hodně dobře	75,95	804.424	Hodně dobře	72,32	217.184
Dostatečně	20,84	220.716	Dostatečně	24,02	72.136
Málo nebo vůbec	3,21	34.000	Málo nebo vůbec	3,66	10.990
Celkem	100,00	1.059.140	Celkem	100,00	300.311
Lugo			Pontevedra		
2003			2003		
Hodně dobře	83,12	283.523	Hodně dobře	75,75	657.200
Dostatečně	15,17	51.748	Dostatečně	20,95	181.804
Málo nebo vůbec	1,71	5.844	Málo nebo vůbec	3,30	28.605
Celkem	100,00	341.115	Celkem	100,00	867.609
2013			2013		
Hodně dobře	69,82	221.593	Hodně dobře	62,10	553.337
Dostatečně	26,91	85.407	Dostatečně	32,10	286.007
Málo nebo vůbec	3,27	10.390	Málo nebo vůbec	5,80	51.689
Celkem	100,00	317.391	Celkem	100,00	891.030

Když se Galicie rozdělí na čtyři provincie, největší míra porozumění galicijštiny se nachází v provincii A Coruña, kde leží města jako A Coruña, Santiago de Compostela nebo Ferrol. S 1.059.140 obyvateli je zároveň nejlidnatější provincií Galicie. Nejhorší schopností porozumět galicijskému jazyku disponují obyvatelé provincie Pontevedra, což je s 891.033 obyvateli druhá největší provincie a nachází se zde města jako Vigo nebo Pontevedra. Pouze 62,1 % provincie Pontevedra rozumí galicijskému jazyku hodně dobře a málo nebo vůbec zde galicijštině rozumí 5,8 % osob.

Tabulka 12 - Osoby, které rozumí galicijštině, ale nemluví jí podle provincií⁹⁴

	Procenta			Absolutní čísla		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013
A Coruña	1,68	2,31	2,24	17.704	24.584	23.637
Lugo	0,77	2,01	1,81	2.623	6.590	5.703
Ourense	1,41	2,30	1,98	4.563	7.247	5.920
Pontevedra	1,92	2,95	2,94	16.564	25.843	26.054

Situace osob, které galicijštině rozumí, ale neumí jí mluvit, je opět nejhorší v provincii Pontevedra, kde se jedná o 26.054 osob, tedy 2,94 % populace. Mezi lety 2003

⁹⁴ Persoas que entenden o galego falado pero non o saben falar. Galicia e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdtd/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3164&R=9912%5b15:27:32:36%5d&C=1%5ball%5d;2%5ball%5d&F=&S=0:0&SCF>

a 2013 tato čísla rostla ve všech provinciích. Největší procentuální nárůst nastal v provincii Lugo, kde se podíl této skupiny obyvatel na celku zvýšil z 0,77 % na 1,81 %.

Tabulka 13 - Osoby, které rozumí galicijsky, ale neumí galicijsky psát podle provincií⁹⁵

	Procenta			Absolutní čísla		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013
A Coruña	23,91	18,64	13,09	252.426	198.750	138.325
Lugo	18,41	22,61	17,24	62.790	74.206	54.331
Ourense	30,53	21,08	22,83	98.539	66.355	68.302
Pontevedra	17,76	14,24	15,80	153.617	124.896	139.829

Znatelně horší situace než u schopnosti komunikovat galicijským jazykem nastává u znalosti psané formy. Podíl lidí, kteří rozumí galicijštině, ale neumí tímto jazykem psát je několikanásobně vyšší a dosahuje od 13,09 % v provincii A Coruña do 22,83 % v provincii Ourense. Tato čísla jsou však znatelně nižší, než byla v roce 2003, především v provinciích A Coruña a Ourense, kde podíl lidí, kteří rozumí galicijštině, ale neumí jí psát, klesl z 23,91 % na 13,09 % v provincii A Coruña a z 30,53 % na 22,83 % v případě provincie Ourense. Počty lidí, kteří umí mluvit galicijsky, ale neumí galicijsky psát, jsou velmi podobné.⁹⁶

Jazyková vybavenost obyvatel Galicie je podle informátorů na velmi nízké úrovni. V posledních letech strmě vzrůstá obliba anglického jazyka. K naučení tohoto jazyka je však zapotřebí navštěvovat některý z mimoškolních kurzů nebo se věnovat samostudiu, protože školní výuka angličtiny je podle dotazovaných nedostačující. Stále více se také projevuje úbytek, především mladých lidí, kteří nehovoří galicijsky. Na druhou stranu je možné pozorovat zlepšení znalosti psané formy galicijského jazyka. Tento jev je důsledkem již mnohaleté povinné školní výuky této disciplíny.

5.9. Jazykové preference

Rozdíl mezi Galicií a dalšími autonomními regiony Španělska s vlastním jazykem, je rozšíření a způsob užívání jazyka. Galicie je jediná španělská autonomní oblast

⁹⁵ Persoas que entenden o galego falado pero non o saben escribir. Galicia e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3165&R=9912%5b15:27:32:36%5d&C=1%5ball%5d;2%5ball%5d&F=&S=0:0&SCF>

⁹⁶ Persoas que saben falar en galego pero non o saben escribir. Galicia e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: [http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3169&R=9912\[15:27:32:36\]&C=1\[all\];2\[2003:2013\]&F=&S=0:0&SCF=](http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3169&R=9912[15:27:32:36]&C=1[all];2[2003:2013]&F=&S=0:0&SCF=)

s vlastním jazykem, která ztrácí své mluvčí. Na vině kromě mnoha dalších faktorů mohou být i jazykové preference obyvatel. Je všeobecně známo, že katalánští a baskičtí mluvčí si svůj jazyk brání daleko více než obyvatelé Galicie. Jazykové preference vůči galicijštině v Galicii nikdy nebyly tak silné jako preference zmíněných oblastí vůči vlastním jazykům.

Tabulka 14 - Osoby podle provincie jazyka, kterým obvykle mluví⁹⁷

	Procenta		Absolutní čísla			Procenta		Absolutní čísla	
	2003	2013	2003	2013		2003	2013	2003	2013
Galicia					Ourense				
Vždy galicij.	42,98	30,84	1.112.670	789.157	Vždy galic.	52,14	38,98	168.638	115.965
Více galicij.	18,22	20,06	471.781	513.325	Více galic.	22,67	24,08	73.317	71.635
Více kastil.	18,73	22,00	484.881	563.135	Více kastil.	11,74	18,36	37.983	54.627
Vždy kastil.	19,56	25,95	506.322	664.052	Vždy kastil.	12,41	16,72	40.129	49.745
Jiné	0,50	1,15	13.005	29.536	Jiné	1,04	1,85	3.348	5.499
A Coruña					Pontevedra				
Vždy galicij.	43,09	32,64	455.587	344.948	Vždy galic.	33,42	22,53	289.824	200.411
Více galicij.	15,41	17,05	162.901	180.233	Více galic.	20,22	18,76	175.341	166.938
Více kastil.	19,08	21,42	201.746	226.418	Více kastil.	22,22	26,81	192.653	238.550
Vždy kastil.	21,83	28,32	230.741	299.338	Vždy kastil.	23,80	30,66	206.378	272.773
Jiné	0,59	0,56	6.229	5.880	Jiné	0,34	1,24	2.971	10.992
Lugo									
Vždy galicij.	58,27	40,54	198.620	127.804					
Více galicij.	17,67	29,98	60.222	94.519					
Více kastil.	15,40	13,81	52.500	43.540					
Vždy kastil.	8,53	13,39	29.074	42.197					
Jiné	0,13	2,27	457	7.165					

Z tabulky je vidět pokles užívání galicijštiny a nárůst užívání kastilštiny. Zatímco v roce 2003 uvedlo 42,98 % lidí, že mluví vždy galicijsky, v roce 2013 už to bylo pouze 30,84 % a počet lidí, kteří mluví vždy kastilsky, vzrostl z 19,56 % na 25,95 %. Tento nárůst používání kastilštiny je možno pozorovat ve všech čtyřech galicijských provinciích. Skupiny obyvatel, které mluví buď více galicijsky než kastilsky nebo více kastilsky než galicijsky, zaznamenaly obě mírný nárůst a nutno podotknout, že ta skupina obyvatel, která preferuje kastilštinu místo galicijštiny, zaznamenala o něco větší nárůst. Provincií, která zaznamenala největší procentuální úbytek osob, které mluví vždy galicijsky, byla Lugo (téměř 18 %), kde byl však tento pokles vykompenzován největším přírůstkem osob, které mluví více galicijsky než kastilsky (o více než 12 %). Jedinou provincií, kde mezi lety

⁹⁷ Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Galicia e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdtd/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2951&R=9912%5ball%5d;0%5b0:1:2:3:4%5d&C=1%5ball%5d;2%5b2003:2013%5d&F=&S=&SCF>

2003 a 2013 klesl zároveň podíl lidí, kteří mluví galicijským jazykem vždy i lidí, kteří mluví více galicijsky než kastilsky, byla Pontevedra.

Tabulka 15 - Osoby podle jazyka, ve kterém na ně mluvili rodiče, když byli malí a podle jazyka, kterým obvykle mluví⁹⁸

	Procenta			Absolutní čísla		
	2003	2008	2013	2003	2008	2013
Vždy v galicijštině (rodiče)						
Vždy v galicijštině	71,24	53,33	59,97	1.055.839	741.024	735.177
Spíše v galicijštině	20,70	35,57	28,21	306.806	494.243	345.846
Spíše v kastilštině	5,95	8,88	8,94	88.157	123.338	109.588
Vždy v kastilštině	2,11	2,23	2,87	31.277	30.973	35.236
Spíše v galicijštině (rodiče)						
Vždy v galicijštině	11,99	7,32	9,44	28.328	16.921	21.368
Spíše v galicijštině	40,25	46,96	40,63	95.110	108.458	91.995
Spíše v kastilštině	33,62	35,52	39,23	79.435	82.073	88.832
Vždy v kastilštině	14,14	10,23	10,70	33.407	23.635	24.222
Spíše v kastilštině (rodiče)						
Vždy v galicijštině	3,09	2,40	2,23	9.828	6.619	7.104
Spíše v galicijštině	12,23	12,81	8,80	38.877	35.353	28.006
Spíše v kastilštině	57,38	62,19	55,99	182.388	171.696	178.238
Vždy v kastilštině	27,29	22,60	32,98	86.742	62.395	104.974
Vždy v kastilštině (rodiče)						
Vždy v galicijštině	2,49	1,17	1,84	12.724	6.820	11.199
Spíše v galicijštině	4,71	5,16	3,35	24.100	30.063	20.420
Spíše v kastilštině	25,44	29,88	21,43	130.209	174.181	130.440
Vždy v kastilštině	67,36	63,79	73,38	344.781	371.885	446.639

Tabulka výše registruje menší užívání galicijského jazyka na úkor kastilštiny nehledě na fakt, jakým jazykem na dané osoby v dětství mluvili jejich rodiče. Z tabulky lze vyčíst zajímavou skutečnost, že zatímco klesá podíl osob, na které rodiče mluvili vždy kastilsky a oni sami teď mluví vždy galicijsky nebo mluví více galicijsky než kastilsky a zároveň pomalu narůstá podíl osob, na které rodiče mluvili vždy galicijsky a oni teď mluví vždy kastilsky nebo více kastilsky než galicijsky.

⁹⁸ Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Datos por lingua na que lles falaban os seus pais cando eran nenos. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2959&R=0%5b0:1:2:3%5d;1%5b0:1:2:3%5d&C=2%5ball%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

Tabulka 16 - Osoby podle věku a jazyka, kterým obvykle mluví⁹⁹

	Procenta			Procenta	
	2003	2013		2003	2013
Galicie					
Vždy galicijsky			Spíše kastilsky		
Od 5 do 14 let	27,10	13,20	Od 5 do 14 let	25,50	27,79
Od 16 do 29 let	28,49	19,78	Od 16 do 29 let	28,72	29,66
Od 30 do 49 let	36,63	23,07	Od 30 do 49 let	21,39	26,62
Od 50 do 64 let	51,16	35,42	Od 50 do 64 let	13,42	18,85
Od 65 let a více	66,11	52,74	Od 65 let a více	7,60	12,38
Celkem	43,20	31,20	Celkem	18,83	22,26
Spíše galicijsky			Vždy kastilsky		
Od 5 do 14 let	13,23	11,91	Od 5 do 14 let	34,17	47,09
Od 16 do 29 let	17,25	16,91	Od 16 do 29 let	25,55	33,64
Od 30 do 49 let	20,17	20,90	Od 30 do 49 let	21,81	29,42
Od 50 do 64 let	21,91	24,22	Od 50 do 64 let	13,51	21,52
Od 65 let a více	15,76	21,08	Od 65 let a více	10,53	13,80
Celkem	18,32	20,29	Celkem	19,66	26,25

Tato tabulka zachycuje především nárůst osob mezi lety 2003 a 2013, které mluví vždy kastilsky a pokles osob, které mluví vždy galicijsky. Největší pokles zaznamenala věková skupina od 50 do 64 let (15,74 %) a největší nárůst věková skupina od 5 do 14 let, ve které v roce 2013 mluvilo o téměř 13 % více dětí vždy kastilsky než v roce 2003.

Tabulka 17 - Osoby podle velikosti obce a jazyka, kterým obvykle mluví¹⁰⁰

	Procenta		Absolutní čísla	
	2003	2013	2003	2013
Obce s méně než 10.000 obyvateli				
Vždy v galicijštině	71,70	54,20	614.022	424.258
Více v galicijštině než v kastilštině	15,93	24,58	136.436	192.420
Více v kastilštině než v galicijštině	6,97	11,19	59.720	87.584
Vždy v kastilštině	5,39	10,02	46.196	78.457
Celkem	100,00	100,00	856.375	782.719
Obce od 10.000 do 20.000 obyvatel				
Vždy v galicijštině	47,49	33,33	240.965	147.054

⁹⁹ Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Datos por idade e provincias. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2953&R=9912%5b12%5d;1%5b0:1:2:3%5d;0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;3%5b2003:2013%5d&F=&S=&SCF>

¹⁰⁰ Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Datos por tamaño de municipio. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2957&R=0%5ball%5d;1%5ball%5d&C=2%5ball%5d;3%5b2003:2013%5d&F=&S=998:12&SCF>

Více v galicijštině než v kastilštině	19,05	25,41	96.682	112.120
Více v kastilštině než v galicijštině	19,37	22,45	98.297	99.051
Vždy v kastilštině	14,09	18,82	71.491	83.026
Celkem	100,00	100,00	507.435	441.252
Obce od 20.000 do 50.000 obyvatel				
Vždy v galicijštině	39,36	25,88	118.461	104.448
Více v galicijštině než v kastilštině	20,71	18,39	62.339	74.226
Více v kastilštině než v galicijštině	21,27	25,35	64.007	102.310
Vždy v kastilštině	18,66	30,38	56.159	122.594
Celkem	100,00	100,00	300.966	403.578
Obce s více než 50.000 obyvateli				
Vždy v galicijštině	15,28	12,57	139.221	113.397
Více v galicijštině než v kastilštině	19,36	14,92	176.323	134.561
Více v kastilštině než v galicijštině	28,86	30,39	262.856	274.189
Vždy v kastilštině	36,50	42,12	332.476	379.975
Celkem	100,00	100,00	910.876	902.121
Celkem				
Vždy v galicijštině	43,20	31,20	1112.670	789.157
Více v galicijštině než v kastilštině	18,32	20,29	471.781	513.325
Více v kastilštině než v galicijštině	18,83	22,26	484.881	563.135
Vždy v kastilštině	19,66	26,25	506.322	664.052
Celkem	100,00	100,00	2.575.654	2.529.670

V tabulce je vidět, že lidé, kteří obvykle mluví vždy galicijsky nebo více galicijsky než kastilsky, se soustřeďují především v obcích do 10.000 obyvatel, zatímco lidé, kteří mluví vždy kastilsky nebo více kastilsky než galicijsky, bydlí více v obcích nad 50.000 obyvatel. Osoby, které mluví vždy galicijsky nebo více galicijsky než kastilsky, tvoří v obcích do 10.000 obyvatel 78,78 % a osoby, které mluví vždy kastilsky nebo více kastilsky než galicijsky, tvoří v obcích nad 50.000 obyvatel 72,51 %.

Tabulka 18 - Osoby podle nejvyššího dosaženého vzdělání a jazyka, kterým obvykle mluví¹⁰¹

	Procenta		Absolutní čísla	
	2003	2013	2003	2013
Nevzdělaní a první stupeň základní školy				
Vždy v galicijštině	77,77	68,70	330.893	200.404
Více v galicijštině než v kastilštině	13,37	18,47	56.895	53.887
Více v kastilštině než v galicijštině	4,46	6,79	18.992	19.810
Vždy v kastilštině	4,40	6,04	18.710	17.620

¹⁰¹ Persoas segundo a lingua na que falan habitualmente. Datos por nivel de estudos. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ige.eu/igebdtd/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2955&R=0%5ball%5d;1%5b0:1:2:3%5d&C=2%5ball%5d;3%5b2003:2013%5d&F=&S=998:12&SCF>

Druhý stupeň ZŠ nebo její ekvivalent				
Vždy v galicijštině	49,77	39,51	563.127	394.412
Více v galicijštině než v kastilštině	21,81	25,15	246.847	251.088
Více v kastilštině než v galicijštině	14,17	17,21	160.298	171.789
Vždy v kastilštině	14,25	18,13	161.297	180.966
Střední škola nebo její ekvivalent				
Vždy v galicijštině	22,01	18,99	77.871	82.667
Více v galicijštině než v kastilštině	16,95	19,16	59.982	83.416
Více v kastilštině než v galicijštině	30,67	27,23	108.528	118.528
Vždy v kastilštině	30,38	34,62	107.494	150.739
Vyšší než středoškolské vzdělání				
Vždy v galicijštině	17,32	14,19	73.557	81.560
Více v galicijštině než v kastilštině	17,66	16,91	75.012	97.168
Více v kastilštině než v galicijštině	32,06	32,71	136.163	187.999
Vždy v kastilštině	32,95	36,19	139.924	208.021
Celkem				
Vždy v galicijštině	44,76	33,00	1.045.448	759.043
Více v galicijštině než v kastilštině	18,78	21,11	438.737	485.560
Více v kastilštině než v galicijštině	18,15	21,66	423.981	498.126
Vždy v kastilštině	18,30	24,23	427.424	557.347

Z tabulky je patrné, že galicijštinu nejvíce používají lidé, kteří jsou nevzdělaní nebo mají vystudován pouze první stupeň základní školy. Z těchto lidí používalo v roce 2013 pouze galicijštinu 68,7 %, zatímco pouze kastilštinu pouze 6,04 %. Na druhou stranu lidé, kteří mají vyšší než středoškolské vzdělání, používají pouze galicijštinu nebo více galicijštinu než kastilštinu dohromady z 31,1 %, zatímco ti, co používají pouze kastilštinu nebo více kastilštinu než galicijský jazyk, v této skupině tvoří 68,9 %. Obecně u všech skupin lidí podle nejvyššího dosaženého vzdělání dochází k procentuálnímu úbytku těch, kteří mluví vždy galicijsky a nárůstu těch, kteří mluví vždy kastilsky a to včetně skupiny s nejnižším vzděláním. Nutno však podotknout, že zatímco podíl jedinců, kteří jsou nevzdělaní nebo mají vystudován pouze první stupeň základní školy a zároveň mluví vždy kastilsky, stoupl, jejich absolutní počet klesl, protože počet osob, které spadají do této skupiny mezi lety 2003 a 2013, klesl o více než 130.000, tedy téměř o třetinu. Tato čísla mohou být výsledkem toho, že galicijsky se nejvíce mluví v obcích do 10.000 obyvatel a všeobecně platí, že venkovské obyvatelstvo je často z mnoha důvodů, například kvůli horší dostupnosti výuky a většímu zaměření na manuální práci, méně vzdělané. Z těchto výsledků tedy nelze vyvozovat skutečnost, že ten, kdo obvykle používá pouze galicijský jazyk, má menší předpoklady k dosažení určitého stupně vzdělání.

Tabulka 19 - Osoby podle jazyka, ve kterém odpoví, když se jich někdo zeptá a podle jazyka, kterým mluví obvykle¹⁰²

	Procenta	
	2008	2013
Odporí v jazyce, ve kterém mluví tazatel		
Vždy v galicijštině	53,41	53,02
Více v galicijštině než v kastilštině	79,33	86,51
Více v kastilštině než v galicijštině	76,03	79,66
Vždy v kastilštině	33,49	37,05
Celkem	61,44	61,56
Odporí v jazyce, ve kterém obvykle mluví		
Vždy v galicijštině	46,59	46,98
Více v galicijštině než v kastilštině	20,67	13,49
Více v kastilštině než v galicijštině	23,97	20,34
Vždy v kastilštině	66,51	62,95
Celkem	38,56	38,44

V této tabulce lze vidět, že 61,56 % obyvatel Galicie odpoví dotaz podle jazyka, kterým na něho druhá osoba mluví, zatímco 38,44 % osob v těchto situacích mluví jazykem, kterým jsou zvyklí sami mluvit. Mezi lidmi, kteří odpovídají na dotaz podle jazyka druhé osoby, je více lidí, kteří hovoří vždy galicijsky nebo více galicijsky než kastilsky. Ve skupině lidí, kteří druhému člověku odpovídají v jazyce, kterým sami běžně mluví je podstatně více těch, kteří mluví buď vždy kastilsky, nebo více kastilsky než galicijsky.

Tabulka 20 - Osoby podle jazyka, kterým obvykle píše a podle jazyka, kterým obvykle mluví¹⁰³

	Procenta			Procenta	
	Galicijsky	Kastilsky		Galicijsky	Kastilsky
2003 mluví			2013 mluví		
Vždy v galicijštině	24,69	75,31	Vždy v galicijštině	33,58	66,42
Spíše v galicijštině	17,95	82,05	Spíše v galicijštině	20,68	79,32
Spíše v kastilštině	3,10	96,90	Spíše v kastilštině	3,78	96,22
Vždy v kastilštině	1,42	98,58	Vždy v kastilštině	0,73	99,27

¹⁰² Persoas segundo a lingua na que contestan cando alguén lles fala. Datos por lingua na que falan habitualmente. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z:

<http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3204&R=1%5b0:1%5d;0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

¹⁰³ Persoas segundo a lingua na que escriben habitualmente. Datos por lingua na que falan habitualmente. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z:

<http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=2971&R=3%5ball%5d;0%5ball%5d&C=2%5b0%5d;1%5b0:1%5d&F=&S=998:12&SCF>

Celkem	14,64	85,36	Celkem	15,35	84,65
2008					
Vždy v galicijštině	25,55	74,45			
Spíše v galicijštině	23,22	76,78			
Spíše v kastilštině	5,26	94,74			
Vždy v kastilštině	1,44	98,56			
Celkem	15,28	84,72			

Ať už lidé v Galicii mluví jakýmkoliv jazykem, drtivá většina z nich obvykle píše kastilsky. U osob, které v roce 2013 mluvili vždy galicijsky, jen 33,58 % z nich také galicijsky obvykle psalo. Toto číslo je ovšem znatelný nárůst od roku 2003, kdy tato hodnota dosahovala pouze 24,69 %.

„Kastilština je jazyk, který nejvíce používám, jazyk, ve kterém normálně komunikuji, jde mi nejplynuleji a dokáži se v něm nejlépe vyjádřit. Galicijština je pro mě rodný jazyk, mám ten jazyk ráda a mám k němu speciální vztah, protože moji prarodiče a vlastně celá moje rodina mluví galicijsky a vždycky si ho spojují s rodinou. Angličtina je pro mě něco, co potřebuji. Například doktorské studium je celé v angličtině. Teď mám navíc přítele, který je Angličan, takže velkou část dne mluvím anglicky.“ Uxia, 26 let

Tabulka 21 - Osoby podle věku a jazyka, kterým na ně mluvili rodiče, když byli malí¹⁰⁴

	2003	2008	2013		2003	2008	2013
Od 5 do 14 let				Od 40 do 49 let			
Vždy v galicijštině	33,03	27,88	18,52	Vždy v galicijštině	58,56	49,48	43,18
Spíše v galicijštině	11,72	8,63	8,58	Spíše v galicijštině	8,98	10,23	9,78
Spíše v kastilštině	21,07	19,01	21,57	Spíše v kastilštině	10,94	10,75	13,14
Vždy v kastilštině	32,88	36,98	38,50	Vždy v kastilštině	20,31	25,15	26,62
Obojí stejně	-	5,46	7,94	Obojí stejně	-	1,95	3,59
Jiné	1,29	2,04	4,90	Jiné	1,22	2,44	3,69
Od 15 do 29 let				Od 50 do 64 let			
Vždy v galicijštině	39,15	38,05	32,26	Vždy v galicijštině	70,58	63,65	56,02
Spíše v galicijštině	13,07	10,15	8,79	Spíše v galicijštině	7,52	8,65	8,43

¹⁰⁴ Persoas segundo a lingua na que lles falaban os seus pais cando eran nenos Datos por idade. *Instituto Galego de estatística* [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z:

<http://www.ige.eu/igebdtd/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3020&R=0%5b0:1:2:3:4:5%5d;1%5b0:1:2:3:4:5%5d&C=2%5b0%5d;3%5ball%5d&F=&S=998:12&SCF>

Spíše v kastilštině	22,25	16,53	19,14	Spíše v kastilštině	5,54	7,18	8,90
Vždy v kastilštině	24,07	28,18	29,03	Vždy v kastilštině	15,16	17,99	22,05
Obojí stejně	-	3,78	6,29	Obojí stejně	-	1,14	2,56
Jiné	1,45	3,30	4,50	Jiné	1,20	1,39	2,03
Od 30 do 39 let				Od 65 let a více			
Vždy v galicijštině	44,88	40,15	36,69	Vždy v galicijštině	81,64	78,85	74,01
Spíše v galicijštině	10,80	11,21	11,32	Spíše v galicijštině	4,67	5,64	6,99
Spíše v kastilštině	16,03	13,91	16,88	Spíše v kastilštině	3,00	3,54	4,17
Vždy v kastilštině	26,00	27,94	26,61	Vždy v kastilštině	9,95	10,99	12,94
Obojí stejně	-	2,83	5,01	Obojí stejně	-	0,57	0,90
Jiné	2,30	3,96	3,48	Jiné	0,74	0,40	1

Zde je vidět ohromný posun mezigeneračního předávání galicijského jazyka. Zatímco v roce 2003 81,64 % osob uvedlo, že na ně rodiče mluvili pouze galicijsky, v roce 2013 se tento údaj týká pouze 18,53 % dětí ve věku od 5 do 14 let. Nutno dodat, že velká část lidí, kterým bylo v roce 2013 65 let a více, se narodilo v době, kdy byl galicijský jazyk zakázán. Zajímavá je skutečnost, že podíl osob, na které rodiče mluvili rovnoměrně oběma jazyky, neustále vzrůstal. Stejná situace mezigeneračního předávání jazyka nastává u osob, rozdělených podle jazyka, kterým na ně mluvili prarodiče, když byli malí.¹⁰⁵

„V Galicii prakticky vždy používám jen galicijštinu. Tady v Lugu všichni v mém věku mluví galicijsky. My staří mluvíme všichni galicijsky, u mladých se galicijština vytrácí. Pocházím z malé vesničky 15 km od Ourense, tam je jen 5 domů, všichni tam mluví galicijsky, v Ourense taky mluvím jen galicijsky. Když přijede někdo z Galicie a mluví na mě kastilsky, mluvím na něj galicijsky, jen když přijde někdo jako ty mimo Galicii, mluvím s ním kastilsky.“ Ramón, 63 let

„Doma mluvím kastilsky. Všichni na mě doma mluví galicijsky (a baví se tak i mezi sebou) a já jim odpovídám kastilsky. Je to něco, co se tu v Galicii stává celkem často. Rodiče, ač sami mluví galicijsky, učí dítě mluvit kastilsky. Nevím, proč to moji rodiče dělali, myslím, že proto, že vyrůstali v době, kdy byla Francova diktatura, galicijština byla zakázaná, nahlíželo se na ni špatně a hlavně na školách

¹⁰⁵ Persoas segundo a lingua na que lles falaban os seus avós cando eran nenos. Datos por idade. Instituto Galego de estatística [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2014 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: [http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3294&R=0\[all\];1\[all\]&C=2\[0\];3\[all\]&F=&S=4:0&SCF=](http://www.ige.eu/igebdt/esqv.jsp?ruta=verTabla.jsp?OP=1&B=1&M=&COD=3294&R=0[all];1[all]&C=2[0];3[all]&F=&S=4:0&SCF=)

se vyučovalo jen v kastilštině, takže chtěli, abych mluvila dobře kastilsky, aby se mi dařilo při mých studiích.“ Uxia, 26 let

„Na úřadě mluvím jak kdy, asi záleží na náladě. Občas se mi stane, že jdu na úřad a předtím jsem s někým mluvil galicijsky, tak tak pokračuju i na úřadě, někdy zase naopak. Nebo třeba když přicházím, tak slyším, jak ta paní mluví s někým přede mnou galicijsky, tak na ní začnu taky mluvit galicijsky a naopak.“ Miguel, 20 let

„Nedávno se objevilo, že poprvé je lidí, kteří mají galicijštinu jako první jazyk v Galicii, méně než 50 %.“ Joaquin, 32 let

„Kastilština je jazyk, kterým mluvím vždycky. Je to jazyk Španělska, takže je to jazyk, který musím umět, například když chci koukat na televizi. Galicijština je místní regionální jazyk, který používám jen zřídka. Používám ho, především když mluvím se svou babičkou, protože ona mluví jenom galicijsky a pak s lidmi, kteří na mě mluví galicijsky, těm odpovídám taky galicijsky, jinak vždycky používám kastilštinu. Mám jednu kamarádku, ta na mě mluví jenom galicijsky a já na ní mluvím jenom kastilsky, děláme to takhle vždycky a nepřijde nám to divné. Se staršími lidmi se bavím galicijsky.“ Jenny, 23 let

„S rodiči se bavím většinou kastilsky, ale občas taky galicijsky. Třeba po telefonu vždy mluvíme kastilsky, ale osobně vždycky ne, nevím proč to tak je, asi zvyk. S prarodiči, bratřenci a sestřenicemi mluvím galicijsky.“ David Marcos, 33 let

„V mém městečku neslyším nikoho mladšího 40 let mluvit galicijsky. Ve vnitrozemí jako třeba v Lugu a Ourense uslyšíte galicijštinu daleko víc než třeba v A Coruně nebo v Pontevedře. Mám bratra v provincii Lugo a tam je slyšet galicijština 90 % času, i od mladých lidí, ale u mě na pobřeží skoro slyšet není, jen občas od starších lidí. Třeba v A Coruně ve škole jedna učitelka učila galicijsky a rodiče se sešli a stěžovali si na ní kvůli tomu (asi před 5 lety). A Coruña je hodně snobské město a galicijština tam není vnímána pozitivně. Dnešní mládež mluví méně galicijsky.

Navíc mladí, kteří mluví galicijsky se svými rodiči, pak mezi sebou mluví kastilsky.“

Arancha, 27 let

Většina informátorů si myslí, že se galicijsky mluví stále méně. Za zmínku stojí skutečnost, že všichni dotazovaní, kteří odpověděli, že si nemyslí, že by se galicijsky mluvilo stále méně a méně, preferují kastilštinu. Obdobná situace nastává při otázce budoucnosti galicijštiny, u které jsou dotazovaní, kteří preferují galicijský jazyk, podstatně skeptičtější.

Počet respondentů, kteří považují za svůj rodný jazyk galicijštinu, mírně převážil nad těmi, kteří za svůj rodný jazyk považují kastilštinu. Tyto hodnoty se však obrátí, zaměříme-li se na jazyk, který dotazovaní používají k přemýšlení. Celkový počet dotazovaných ohledně preference kastilštiny nebo galicijského jazyka můžeme rozdělit na dvě stejné poloviny. Většina respondentů však jedním dechem dodává, že pokud na ně někdo promluví jiným jazykem, než tím, který preferují, přepnou okamžitě na jazyk druhé osoby. Všeobecně mezi dotazovanými převažuje tendence mluvit na pracovních pohovorech kastilsky a na venkově galicijsky, protože je to považováno za správné, nehledě na jejich jazykové preference.

Představu o ideální lingvistické situaci v Galicii ovládly dva názory. Zastánci prvního by si přáli, aby byl v Galicii úplný bilingvismus, zatímco druzí považují za ideální stav ten, kde si každý bude mluvit podle libosti. Zajímavým jevem ohledně jazykových preferencí v Galicii je zvyk některých mluvčích používat v určitém případě jiný jazyk, než kterým mluví obvykle. Mezi tyto situace může patřit telefonování nebo „komunikace“ s domácím mazlíčkem. Ne zřídka se stává, že spolu dva mluvčí komunikují dvěma rozdílnými jazyky.

5.10. Míšení jazyků (přepínání kódů)

Kastilština a galicijština společně působí na území Galicie již více než 500 let a tak není divu, že dochází k neustálému ovlivňování těchto dvou jazyků. Většina dnešní populace Galicie je bilingvní a při neustálém střetu obou jazyků dochází k jejich míšení.

„Pořád ty dva jazyky míchám, protože jsou si hodně podobné a protože s nimi jste neustále v kontaktu. Takže mluvím kastilsky a prokládám to galicijskými slovíčky a naopak. Je to velmi běžné. Nejen když zrovna přepínám z jednoho jazyka do

druhého, dělám to neustále, takže prostě mluvím takovou směsicí. U některých slov mi dělá problém rozpoznat, jestli jsou kastilská nebo galicijská. Kdybych chtěla mluvit čistě jedním jazykem, dělalo by mi to potíže.“ Uxia, 26 let

„Například názvy některých stromů jsou jen v galicijštině, nebo je v kastilštině ani neznám. Nebo taky názvy různých zvířat, a i obráceně, třeba strom alamo (topol) nevím, jak se řekne galicijsky. Když mluvím kastilsky, občas tam dám nějaké slovo, které je hodně známe v galicijštině a hodně se používá, třeba colo (klín - část těla), v kastilštině je to regazo, ale to bych nikdy neřekl.“ Ramon, 63 let

„Jak přemýšlím normálně v kastilštině, občas mi chvíli trvá, než začnu přemýšlet v galicijštině. Kastilštinu a galicijštinu míchám celkem hodně. Například carallo (kohout), to je takové typické slovo. Je to něco automatického, vyjde to ze mě samo. Normálně mluvím kastilsky a najednou mě něco překvapí, tak řeknu carallo! Většinou se to stává s přáteli, protože s těmi si takhle rozumíme. Dělán to i naopak, ale víc mluvím kastilsky a vkládám tam galicijská slova.“ Miguel, 20 let

„Ano, používám někdy slova z jiného jazyka, někdy schválně ale často nevědomky. Někdy ty dva jazyky prostě mícháme. Víc dávám galicijská slova do kastilských vět než naopak. Pokud mám větší důvěru v toho, s kým mluvím, víc jazyky míchám. Pokud například budu mluvit s nějakou institucí, budu mluvit galicijsky nebo kastilsky lépe.“ Alfonso, 44 let

„Často jazyky míchám. Nejčastěji s přáteli, zvlášť když si z něčeho dělám srandu, protože pak je to zábavnější, nepřemýšlím nad tím, dělám to přirozeně.“ Arancha, 27 let

„Dost často používám galicijská slova v kastilských větách, většinou při afektivním jednání, dělám to schválně. Galicijská slova do kastilštiny dávám třeba skoro vždy, když se s někým loučím, když posílám pozdrav. Nikdy bych neřekl beso (kastilsky pusa), vždycky říkám bico. Taky když někoho zdravím nebo když píšu nějakému kamarádovi nebo kamarádce, které jsem delší dobu neviděl, nikdy nenapišu buenas,

ale boas, takže nejčastěji při pozdravech a loučení nebo s kamarády.“ Jacobo, 34 let

„Ano, ty jazyky míchám, to se stává asi nám všem. Galicijština je prostě jazyk, který je v nás, je to něco osobního. Když se bavíme s rodiči, občas používáme fráze, které se používají jen v Galicii a vychází z galicijštiny a někdo, kdo není z Galicie, by nám nerozuměl. Dělán to i naopak, že dávám kastilská slova do galicijských vět, dělám to asi víc, když mluvím galicijsky, protože jsem víc zvyklý na kastilštinu. Je to přirozené, prostě to ze mě vyjde.“ Joaquin, 28 let

„Míchám ty dva jazyky často. Je těžké říct kdy, ale třeba mám takovou frázi, když mluvím normálně (kastilsky) a někdo udělá něco, co nečekám, tak řeknu galicijsky que faz? Častěji se mi to stává v kastilštině, že mluvím a vkládám tam galicijská slova nebo fráze. Například na svou kočku mluvím galicijsky, nevím proč, ale prostě na ní tak mluvím.“ Jenny, 23 let

Na první pohled se může zdát, že v Galicii vlastně nikdo nemluví galicijsky, ani kastilsky, ale všichni mluví směsicí těchto dvou jazyků, záleží jen na tom, jakou. Ačkoli všichni respondenti uvedli, že míchají při určitých okolnostech galicijštinu s kastilštinou, pouze jeden dotazovaný odpověděl, že mu dělá problémy rychlá změna mezi těmito dvěma jazyky a má problémy s jejich odlišením. Z výpovědi vyplývá, že míšení jazyků je otázkou pohodlnosti, zábavy a porozumění. Není to tedy důsledkem neschopnosti mluvčích komunikovat pouze jedním z těchto jazyků. Galicijština a kastilština jsou si do jisté míry podobné jazyky, které vedle sebe koexistují po dlouhou dobu a tak je jejich míšení přirozeným procesem. Několik dotazovaných uvedlo, že se míšení jazyků používá také k absurdizaci situace. Pokud kastilsky mluvící jedinec zasadí do španělské věty galicijskou frázi, často je jeho záměrem, aby situace vyzněla nesmyslně. Tato jazyková praxe část galicijských mluvčích uráží. Občas je však situace používána i opačně a do galicijských vět se potom dosazují kastilské fráze nebo slova.

5.11. Jazyková diskriminace

Pokud je jedna varieta jazyka nebo celý jazyk považován za podřadný a zároveň se na stejném místě vyskytuje jazyk, který je vnímán jako nadřazený, bude automaticky ve

větší či menší míře docházet k diskriminaci nižší variety jazyka. K eliminaci těchto nežádoucích jevů slouží jazykové zákony, které brání nižší varietu jazyka nebo jí pozitivně diskriminují.

„Já sama jsem nikdy diskriminována kvůli jazyku nebyla, ale někteří lidé si myslí, že, ti co mluví galicijsky, jsou hloupější nebo mají nižší vzdělání. Takoví jsou třeba lidé z okolí, ze kterého pocházím, tam se mluví víc kastilsky a na galicijštinu se dívají skrz prsty.“ Uxia, 26 let

„Někdy na vás lidé koukají trochu divně, hlavně ve městech nebo vám nerozumí a myslí si, že jste hloupi, když mluvíte galicijsky.“ Tomé, 29 let

„Jako dítě si pamatuji, že když jsem něco psal v galicijštině, tak jsem od učitelky dostal pohlavek. To už byl Franco mrtvý, ale galicijština ještě stále nebyla oficiálním jazykem. Lidi si galicijštinu občas spojují s politickou ideologií (nacionalismus) a to tě může vystavit diskriminaci třeba na pracovním pohovoru. Můžeš být lepší než všichni ostatní, ale když si tě ten druhý označí za něco takového, udělá si u tebe křížek.“ Pablo 46 let

„Diskriminována kvůli jazyku jsem si přišla na univerzitě. Tam byla taková skupinka nacionalistů, a když jsem tam byla první rok, tak to pro mě bylo nepříjemné. Normálně se to tady stává naopak, že lidi jsou diskriminováni za to, že mluví galicijsky a říkají jim, že jim nerozumí, že jsou z vesnice a tak.“ Elena, 27 let

„Znám jeden případ, kdy si holka našla odvoz přes Blablacar.com a když se domlouvala s řidičem, kde se sejdou a napsala tam galicijsky, on jí odpověděl, že jí nerozumí a že si najde někoho, kdo mluví kastilsky. Často také lidé, kteří mluví kastilsky a chtějí říci něco zesměšňujícího nebo absurdního, řeknou to v galicijštině. Občas se to používá i naopak.“ Berta, 28 let

„Diskriminován jsem se nikdy necítil, ale třeba mimo Galicii přitahuje můj přízvuk pozornost. To se pak necítím diskriminovaný, ale příjemné to také není, cítím se

divně. O jednom případě jsem ale slyšel. Jedna žena přišla na úřad a paní u okýnka nemluvila galicijsky, úřednice jí následně odmítla sehnat někoho, kdo galicijsky mluví, navíc by podle zákona galicijsky umět měla, a doporučila příchozí ženě, aby se naučila kastilsky.“ Alfonso, 44 let

„Myslím, si že podle toho jak mluvíš, se více pozná odkud (z jaké geografické oblasti) jsi, než z jaké jsi sociální skupiny.“ David, 25 let

„Ano, třeba jak teď píšu závěrečnou práci, píšu ji v galicijštině a protože je v galicijštině, dostanu za to 300 euro.“ Berta, 28 let

„Moje máma si v roce 2005 otevřela obchůdek a když si člověk dal název obchodu v galicijštině, dostal finanční příspěvek.“ Arancha, 27 let

V roce 2015 proběhl médií případ desetileté dívky, která byla diskriminována na základě svého jazyka a následně se na její podporu sešla asi stovka lidí. Dívka byla nucena opustit jezdecký tábor poté, co se kvůli tomu, že mluví galicijsky, cítila ponížena a opovržena. Údajně na ni instruktorky jezdeckví reagovaly stylem „*vyjadřuješ se tak špatně, že ti nerozumím*“ nebo „*tady všichni mluvíme kastilsky a ty musíš taky mluvit kastilsky*“.¹⁰⁶

Většina respondentů nezažila na vlastní kůži diskriminaci na základě jazyka, ale většina z nich o nějakém případě slyšela. V Galicii také v určitých oblastech funguje pozitivní diskriminace, tedy protežování galicijského jazyka. S tím se můžeme setkat například na univerzitách, kde student obdrží finanční příspěvek, pokud svou práci napíše a obhájí v galicijštině.

5.12. Jazyk a identita

Jazyk je jeden z důležitých prvků tvorby identity. Zvláště pokud se jedná o nástroj, který má vymezit minoritu ve větším celku. Pokud galicijské obyvatelstvo podlehne globalizačním a asimilačním tendencím, které jsou typické pro dnešní dobu, ztratí tím i část své identity.

¹⁰⁶Protesta por la supuesta humillación de una gallegohablante en Casas Novas. *El País* [online]. Madrid: Ediciones EL PAÍS S.L., 2015 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: http://ccaa.elpais.com/ccaa/2015/07/29/galicia/1438188853_367981.html

„Galicijština je moje identita, ke španělštině jsem byl přinucen zvenčí. To je jako když se Češi museli učit rusky. Angličtinu beru jako systém mezinárodní komunikace.“ Tomé, 29 let

„Galicijština je můj vlastní jazyk, kastilština je jazyk státu, do kterého patří Galicie.“ Pablo, 46 let

„Sice nejsem nacionalista a nešel bych se prát za nezávislost Galicie, ale cítím se víc jako Galicijec než Španěl a s tím souvisí i to, že galicijštinu vidím jako svůj jazyk a je škoda, že se s ní nemluví více. Španělština je jazyk, kterým mluvím skoro pořád. Já Španělsko vidím jako stát složený z více států a každý stát má vlastní kulturu, takže španělskou kulturu beru taky za svou, ale jiným způsobem.“ Miguel, 20 let

„Moji identitu více určuje galicijština. Je to tím, že Galicie a její kultura je hodně odlišná od zbytku Španělska. Je vtipné, když jsem někde v zahraničí a oni říkají, ty jsi ze Španělska, tak co flamenco, paella a býčí zápasy (smích), přitom tyhle věci vůbec naše kultura nejsou.“ David Marcos, 33 let

„Ačkoliv preferuji jako jazyk kastilštinu, doma s rodiči mluvím kastilsky a z 90 % přemýšlím v kastilštině, myslím, že moji identitu více určuje galicijský jazyk.“ Joaquin, 28 let

„Galicijština je něco, co určuje moji identitu. Je to jazyk, který mám moc rád, a kterým mluvím dost, přestože to není můj rodný jazyk, ale mluvím s ní často. Kastilština je jazyk, který jsem používal ke studiu a ke svému rozvoji a je to jazyk, ve kterém přemýšlím a který mi otevírá dveře, protože je hodně používaný po celém světě, je to jazyk, ke kterému mám náklonnost.“ Jacobo, 34 let

„Moji identitu určuje kastilština, ale taky trochu galicijština, protože to vnímám jako něco, co nás odlišuje od zbytku Španělska.“ Elena, 27 let

„Vážím si o moc víc galicijštiny oproti kastilštině, ale přesto si myslím, že je velmi důležité umět kastilsky, přece jenom je to světový jazyk. Galicijština je jazyk mojí kultury, mojí rodiny, takže pro mě je galicijština moc důležitá.“ David, 25 let

„Spíš se cítím být ovlivněný kulturou a to nemá s jazykem nic společného. Ačkoliv skoro nikdy nepoužívám galicijštinu, naprosto se cítím být Galicijcem. Mám galicijský přízvuk, mám rád galicijskou kuchyni, chovám se jako Galicijec, přestože nemluvím galicijsky.“ Bruno, 33 let

Tři respondenti uvedli, že jazyk, který ovlivňuje jejich identitu, je kastilština. Třikrát větší počet informátorů uvedl, že jejich identitu ovlivňuje galicijský jazyk. Největší část dotazovaných se cítí na prvním místě jako Galicijci, až na druhém jako Španělé. Jen o něco menší část informátorů uvedla, že se cítí být Galicijci stejně tak jako Španělé. Nezanedbatelný počet dotazovaných uvedl, že se cítí být pouze Galicijci. Nejvíce informátorů považuje kulturu a tradice za faktory, které nejvíce ovlivňují jejich identitu. Druhým nejčastěji zmiňovaným faktorem určující jejich identitu byl právě jazyk.¹⁰⁷ To, že více dotazovaných vypovědělo, že jejich identitu více určuje galicijština než kastilština, může mít spojitost s postavením jazyka a tím, jak na něj část galicijské populace nahlíží. I ti, kteří preferují kastilštinu, komunikují často se svými prarodiči galicijsky a mají tudíž tento jazyk spojený s rodinou a svými předky. Ačkoliv tedy mluví častěji a často také raději kastilsky, mají ke galicijskému jazyku silnější pouto.

Část informátorů shodně uvedla, že galicijštinu cítí jako jazyk své kultury a mají k němu silný vztah. Ke kastilštině mají také silný vztah, protože je to jazyk, který znají od mala, ale vztah je to odlišný. Cítí totiž, že jim tento jazyk byl vnucen zvenčí a že do jejich kultury svým způsobem nepatří.

¹⁰⁷ SOVA, Ondřej. *Hlavní projevy etnické identity Galicijců*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D.

6. Závěr

Předkládaná diplomová práce se zabývala otázkou jazykové situace v Galicii. Konkrétně se zaměřovala na to, jaká je jazyková praxe obyvatel Galicie a jaké faktory ovlivňují mluvčí k užívání galicijštiny nebo kastilštiny.

Nejprve diplomová práce popsala sociolingvistické pojmy, se kterými bylo v práci nakládáno. Poté práce podrobně popsala historii galicijského jazyka a kastilštiny, která je důležitá k pochopení tendencí, které se v Galicii dlouhodobě vyskytují. Následně byly popsány jazykové variety galicijského jazyka, které jsou podstatné k pochopení celkové lingvistické situace na galicijském území a uvědomění si, že ačkoliv není Galicie rozlehlé území, nachází se zde velké množství lingvistických odlišností. Práce se zabývala také organizacemi a hnutími, které podporují galicijský jazyk a dále byla v diplomové práci rozebrána situace médií, která vyvolává v tomto regionu nespokojenost, zejména kvůli absenci kvalitního galicijského obsahu v televizním vysílání a úplné absenci galicijského tisku. Práce se rovněž zajímala o školní systém a výuku jazyků a následně o preferenci jazyků nebo například o jazykovou vybavenost galicijských obyvatel. Všechny tyto údaje obsahovaly autentické výpovědi informátorů, ze kterých byly vyvozeny teze k jazykové situaci a praxi tohoto menšinového společenství.

Z výsledků výzkumu je patrný pokles užívání galicijštiny téměř na všech frontách a nahrazování galicijštiny kastilštinou. Důvodů k posunu jazykových preferencí je hned několik. Jedná se o nedostatečné propagování jazyka ze strany místní vlády, absenci kontroly nad způsobem vyučování jazyků, špatnou kvalitu vyučování jazyků a přetrvávající předsudky vůči galicijskému jazyku. Skutečnost, že topografické údaje jsou v galicijském jazyce a že je možnost se galicijsky domluvit na úřadech, je sice příjemná, ovšem k nárůstu užívání tohoto jazyka velkou měrou nevede.

Je důležité, aby se zaprvé galicijský jazyk stal součástí života především mladých obyvatel Galicie. Toho lze dosáhnout například tvorbou animovaných pohádek a vtipných příběhů v tomto jazyce. Zásadní je skutečnost, že nejmladší generace mohou vnímat galicijštinu jako něco nudného a nepotřebného, protože zábavu si obstarají prostřednictvím kastilštiny. Dále by mohlo pomoci vydávání časopisů v galicijštině nebo dabování aktuálních filmů do galicijštiny.

Zadruhé je třeba, aby měl jazyk ekonomickou moc. Tu lze zlepšit například zavedením pozitivní diskriminace na pracovištích nebo přiblížení lingvistických norem

blíže portugalskému jazyku, což by do budoucna mohlo mít za následek lepší porozumění s portugalským jazykem a tím i lepší uplatnění Galicijců na pracovním trhu.

Dalším řešením, které by mohlo pomoci vylepšit situaci galicijského jazyka je vytvořit sérii reklam, které budou upozorňovat na negativní věci, které se ohledně jazyka dějí a vyvracet předsudky spojené s galicijským jazykem a tím pomáhat zlepšit náhled na tento jazyk.

Další negativní fakt, na který výzkum poukázal, je velmi špatné školní vzdělání zahraničních jazyků. Studenti se nemohou spolehnout na školní výuku jazyků a pokud se chtějí naučit cizí jazyk, musí vyvinout vlastní mimoškolní iniciativu. Špatné jazyková výchova se netýká pouze angličtiny, ale dalo by se říci, že v ostatních jazycích, jako jsou francouzština a němčina, je situace ještě horší.

Je patrné, že pokud se má situace obrátit, tzn. aby se mluvilo více galicijsky nebo aby se alespoň zastavil pokles užívání tohoto jazyka, je nutné, aby nastaly určité změny. To stejné platí v případě výuky zahraničních jazyků, především angličtiny.

7. Seznam použitých zdrojů

7.1. Literární zdroje

BERNARD, Russell. *Handbook of Methods in Cultural Anthropology*. 2. Lanham: Rowman&Little field, 2014. ISBN 9780759120723.

BESWICK, Jaine E., SKUTNABB-KANGAS, Tove, ed. *Regional Nationalism in Spain: Language Use and Ethnic Identity in Galicia*. 1. Clevedon: Multilingual Matters, 2007. ISBN 9781853599798.

COBARRUBIAS, Juan a Joshua A. FISHMAN. *Progress in language planning: international perspectives*. New York: Mouton Publishers, c1983. ISBN 902793388X.

EDWARDS, Rosalind a Janet HOLLAND. *What is qualitative interviewing?*. 1. London: Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-1-8496-6802-6.

Hernandezová, Pavla a Karolína Suchá. „Sociolingvistika.“ *Encyklopedie lingvistiky*, ed. Kateřina Prokopová. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014 [cit. 2017-02-28] Dostupné z: <http://oltk.upol.cz/encyklopedie/index.php5/Sociolingvistika>.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-010-0.

HUDÁKOVÁ, Andrea a Jan TÁBORSKÝ. *Sociolingvistické kapitoly pro tlumočnický pro neslyšící*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008. ISBN 978-80-87153-50-5.

LOUREIRO-RODRIGUEZ, Veronica, May M. BOGGESS a Anne GOLDSMITH. Language attitudes in Galicia: using the matched-guise test among high school students. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 2013, 34(2), 136-153. ISSN 0143-4632.

MILROY, Lesley a Matthew J. GORDON. *Sociolingvistika: metody a interpretace*. Praha: Karolinum, 2012. Lingvistika (Karolinum). ISBN 978-80-246-2125-8.

MORGENSTERNOVÁ, Monika, Lenka ŠULOVÁ a Lucie SCHOLL. *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-678-3.

MARIÑO, Xesús Cambre. Sociolingüística hispana: Problemática de las lenguas regionales peninsulares: El Gallego. *Revista Mexicana de Sociología*. Universidad Nacional Autónoma de México, 1973, 35(3), 601-614.

NEKVAPIL, Jiří, SLOBODA, Marián, WAGNER, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009.

O'ROURKE, Bernadette a Fernando RAMALLO. Competing ideologies of linguistic authority amongst new speakers in contemporary Galicia. *Language in Society*. Cambridge University Press, 2013, 42(3), 287-305.

O'ROURKE, Bernadette a Helena MUGUÉLEZ-CARBALLEIRA. The Galician Language in the Twenty-First Century. *A Companion to Galician Culture*. 1. Woodbridge: Tamesis, 2014, s. 73-92. ISBN 978 1 85566 277 3.

POKORNÝ, Jan a Juraj HANULIAK. *Lingvistická antropologie: jazyk, mysl a kultura*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2843-8.

Prósper, Blanca María (2002). *Lenguas y religiones prerromanas del occidente de la península ibérica*. Ediciones Universidad de Salamanca. pp. 422-427. ISBN 84-7800-818-7.

REGUEIRA, Xosé Luis, Miguel López DOCAMPO a Matthew WELLINGS. El paisaje lingüístico en Galicia. *Revista Internacional de Lingüística Iberoamericana*. Iberoamericana Editorial Vervuert, 2013, 11(1), 39-62.

ROSEMAN, Sharon R. "Falamos como Falamos": Linguistic Revitalization and the Maintenance of Local Vernaculars in Galicia. *Journal of Linguistic Anthropology*. American Anthropological Association, 1995, 5(1), 3-32.

SOBOTA, Emil. *Jazykové právo v evropských státech*. Praha: Orbis, 1934

SKUTNABB-KANGAS, Tove. *Bilingualism or not: the education of minorities*. Clevedon, Avon, England: Multilingual Matters, c1981. Multilingual matters (Series), 7. ISBN 0905028171.

SOVA, Ondřej. *Hlavní projevy etnické identity Galicijců*. Praha, 2015. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D.

ŠATAVA, Leoš. *Jazyk a identita etnických menšin: možnosti zachování a revitalizace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-83-0.

TSUNODA, Tasaku. *Language endangerment and language revitalization: an introduction*. New York: De Gruyter, c2006. Trends in linguistics. ISBN 3-11-017662-9.

VEIRA VEIRA, José Luis. *La evolución de los valores sociales en galicia*. Oleiros (La Coruña): Netbiblo, 2011. ISBN 978-84-9745-574-9.

7.2. Elektronické zdroje

BERMEL, Neil. O tzv. české diglosii v současném světě: On the alleged Czech diglossia in the contemporary world [online]. Sheffield, 2010 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: https://www.sheffield.ac.uk/polopoly_fs/1.126618!/file/Bermel-SaS-diglosie-separat.pdf

Co je to bilingvismus? Ruce.cz [online]. Praha: Kateřina Doskočilová, 2005 [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <http://ruce.cz/clanky/46-co-je-to-bilingvismus>.

El País: El periódico global [online]. Madrid: Ediciones El País S.L., 2017 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <http://elpais.com/>.

Galego.org [online]. [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: galego.org.

Galicia. *Intef* [online]. [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://platea.pntic.mec.es/~cvera/otras/eois/galicia.html>.

CHROMÝ, Jan. *Základy sociolingvistiky* [online]. 1. Praha: Karolinum, 2014 [cit. 2017-02-28]. ISBN 978-80-246-2644-4. Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_stat/dload.jsp?prezMat=53842.

Non-participant observation. *Encyclopedia.com: A Dictionary of Sociology* [online]. Oxford: Oxford University Press, 1998 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.encyclopedia.com/social-sciences/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/non-participant-observation>.

Identita individuální a skupinová. *PSANCI.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: http://www.psanci.cz/denik.php?denik_id=3548-identita-individualni-a-skupinova.

Instituto galego de estatística [online]. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2017 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <https://www.ige.eu/web/index.jsp?paxina=001&idioma=gl>.

Jack Knox — A silenced tongue: the last Nuchatlaht speaker dies. *Times Colonist* [online]. Victoria: Glacier Community Media, 2016 [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: <http://www.timescolonist.com/news/local/jack-knox-a-silenced-tongue-the-last-nuchatlaht-speaker-dies-1.2201517>.

Kulturní identita. *CZECHKID* [online]. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, 2007 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.czechkid.cz/si1120.html>.

Los orígenes de la dialectología hispánica y Ramón Menéndez Pidal. FERNÁNDEZ-ORDÓÑEZ, Inés a Xulio VIEJO FERNÁNDEZ. *Cien años de filoloxía asturiana: Actes del Congresu Internacional* [online]. 1. Oviedo: Universidad de Oviedo, Departamento de Filología española. Seminariu de Filoloxía Asturiana : Alvízorras Llibros : Trabe, 2009, s. 11-41 [cit. 2017-03-13]. ISBN 978-84-8053-530-4. Dostupné z: http://www.uam.es/personal_pdi/filoyletras/ifo/publicaciones/15_cl.pdf.

Queremos Galego analiza a situación da lingua na Xustiza. *Faro de Vigo* [online]. Vigo: Faro de Vigo S.A.U., 2013 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://www.farodevigo.es/portada-pontevedra/2013/11/14/queremos-galego-analiza-situacion-da/914040.html>.

REAL ACADEMIA GALEGA [online]. A Coruña: Real Academia Galega [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://academia.gal/diccionario/-/termo/busca/castrapo>.

Search on Treaties: reservations and Declarations for Treaty No.148 - European Charter for Regional or Minority Languages. COUNCIL OF EUROPE [online]. Strasbourg: Treaty Office, 2016 [cit. 2016-12-15]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/148/declarations>.

Situación Sociolingüística en Galicia: Una Situación de Salto Generacional [online]. BRENLLA BLANCO, Juan Carlos. [cit. 2017-03-08]. Dostupné z:

<http://www.educacion.udc.es/grupos/gipdae/documentos/congreso/VIIIcongreso/pdfs/429.pdf>.

Slovník cizích slov [online]. Ostrava: scs.abz.cz, 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/identita>.

Slovo a slovesnost. 1978, 39(3-4). Dostupné také z: http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2559#_ftn8.

SOCIOLOGIE NA HRANICÍCH: TRADIČNÍ A ROZVÍJEJÍCÍ SE TÉMATA V DNEŠNÍ SOCIOLOGII [online]. 2016, 21(2) [cit. 2017-02-27]. ISSN 2464-7055. Dostupné z: http://www.cupress.cuni.cz/ink2_stat/dload.jsp?prezMat=74567.

8. Seznam tabulek

Tabulka 1 - Tabulka respondentů 2016.....	13
Tabulka 2 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém se dívají na televizi v roce 2013.....	50
Tabulka 3 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém čtou tisk v roce 2013.....	51
Tabulka 4 - Osoby podle věku a jazyka, ve kterém surfují po internetu v roce 2013.....	52
Tabulka 5 - Osoby podle věku, kterým by se líbilo, aby bylo více sdělovacích prostředků v galicijštině.....	52
Tabulka 6 - Osoby, které studují v Galicii podle jazyka, ve kterém jsou vyučováni a podle provincií.....	59
Tabulka 7 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle velikosti obce.....	65
Tabulka 8 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	66
Tabulka 9 - Osoby, které mluví galicijsky podle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	67
Tabulka 11 - Osoby, které umí galicijsky podle věku.....	69
Tabulka 12 - Osoby podle stupně porozumění galicijštině a podle provincií.....	70
Tabulka 13 - Osoby, které rozumí galicijštině, ale nemluví jí podle provincií.....	71
Tabulka 14 - Osoby, které rozumí galicijsky, ale neumí galicijsky psát podle provincií.....	72
Tabulka 15 - Osoby podle provincie jazyka, kterým obvykle mluví.....	73
Tabulka 16 - Osoby podle jazyka, ve kterém na ně mluvili rodiče, když byli malí a podle jazyka, kterým obvykle mluví.....	74
Tabulka 17 - Osoby podle věku a jazyka, kterým obvykle mluví.....	75
Tabulka 18 - Osoby podle velikosti obce a jazyka, kterým obvykle mluví.....	75
Tabulka 19 - Osoby podle nejvyššího dosaženého vzdělání a jazyka, kterým obvykle mluví.....	76
Tabulka 20 - Osoby podle jazyka, ve kterém odpoví, když se jich někdo zeptá a podle jazyka, kterým mluví obvykle.....	78
Tabulka 21 - Osoby podle jazyka, kterým obvykle píše a podle jazyka, kterým obvykle mluví.....	78
Tabulka 22 - Osoby podle věku a jazyka, kterým na ně mluvili rodiče, když byli malí.....	79

9. Seznam obrázků

Obrázek 1 - Mapy terénních výzkumů 2013, 2014 a 2016.....	14
Obrázek 2 - vtipné zobrazení různých galicijských plurálů (ladrón = zloděj).....	44

10. Seznam příloh

Příloha č. 1: Otázky pro informatory.....	98
---	----

Příloha č. 1: Otázky pro informátory

Školství

- 1) V jakém jazyce/jazycích se vyučuje ve školách?
- 2) Je školství bilingvní nebo se druhý jazyk učí jen jako cizí jazyk?
- 3) Jaké další jazyky se vyučují?
- 4) Jaké je časová dotace těchto jazyků?
- 5) Jak se užívání jazyka liší na různých stupních vzdělání?
- 6) Jak tomu bylo v minulosti?
- 7) Jakým jazykem jsou psány učebnice?
- 8) Existují jazykové kurzy?
- 9) Jaká je kvalita výuky jazyků?
- 10) Jaká je spokojenost se stávající situací? Co je špatně? Co si myslíte vy osobně?
- 11) Jak je to s financováním těchto jazyků?
- 12) Jaké jsou jiné možnosti vzdělání v jazyce?
- 13) Jaká je politika státu, hovoříme-li o jazycích?

Jazyk

- 1) Jakými jazyky hovoříte? Kde jste se je naučil? Jaký význam pro vás mají? Co je pro vás mateřský jazyk (jaký jazyk a co to znamená), jaký vztah k jednotlivým jazykům máte, jak na ně pohlížíte? Užitečný/zbytečný/vesnický/otázka hrdosti...
- 2) Mluvíte galicijštinou? Umíte galicijsky psát?
- 3) Jaký jazyk preferujete? V jakém jazyce se cítíte nejjistěji? V jakém jazyce přemýšlíte?
- 4) Pokud nezná jazyk nebo jen neumí galicijsky psát, vnímá to jako problém? Frustrace z neznalosti či částečné znalosti
- 5) V jakých situacích používáte galicijštinu a kdy kastilštinu?
Oficiální: úřady, školství, kostely, noviny, knihy, rádia, TV, nápisy...
Neoficiální: doma, v obchodech, mezi známými...
- 6) Jak mluví vaše rodiče? Jak s nimi mluvíte vy?
- 7) Jak začnete mluvit, pokud přijedete na vesnici/přijedete na pracovní pohovor?
- 8) Lze v Galicii hovořit galicijsky s úředníky?

- 9) Myslíte si, že užívání jednoho nebo druhého jazyka záleží na sociální skupině/sociálním statusu?
- 10) Nedělá vám někdy problém rychlé přepínání z jednoho jazyka do druhého?
- 11) Dokážete tyto dva jazyky jednoznačně oddělit?
- 12) Existuje nějaká podpora galicijštiny (spolky, vládní dotace...)?
- 13) Myslíte si, že je galicijština na ústupu? Pokud ano, má se s tím něco dělat? Pokud ano, co?
- 14) Jak vidíte budoucnost galicijštiny?
- 15) Podporujete galicijštinu u svých dětí? Jak byste chtěli, aby vaše děti mluvili? Jak mluví?
- 16) Máte povědomí o historii galicijštiny? Víte, jak galicijština vznikla?
- 17) Myslíte si, že je rozdíl v míře užívání galicijštiny ve městech a na vesnicích? A proč?
- 18) Myslíte si, že je rozdíl v míře užívání galicijštiny mezi mladými a starými lidmi? A proč?
- 19) Jaký by byl podle vás ideální scénář jazykové situace v Galicii?
- 20) Měla by se galicijština užívat více? Mezi lidmi/na vládní úrovni/komunikace s občany
- 21) Používáte někdy galicijská slova ve španělské větě nebo naopak? Jak často? V jakých situacích? Setkáváte se s tímto jevem u jiných lidí?
- 22) Jaký jazyk má vliv na vaši identitu?
- 23) Jak se liší užívání jazyka v různých částech Galicie? Existují různá nářečí?
- 24) Používáte slangové výrazy? Používáte je více v kastilštině nebo v galicijštině a proč? V jakých situacích? Jak často? S kým?
- 25) Cítil jste se kvůli jazyku někdy diskriminován? / Slyšel jste o nějakém případě z vašeho okolí?
- 26) Jak komunikují úřady s občany?
- 27) Prosazuje vláda spíše jeden či druhý jazyk?

Média

- 1) Existují televizní kanály, rádiové stanice, tisk a knihy v galicijštině?
- 2) Jak tomu bylo v minulosti?

- 3) Sledujete tyto mediální prostředky? Jak často? V jakých situacích?
- 4) Jste spokojeni s jejich počtem a kvalitou?
- 5) Preferujete média v galicištině nebo v kastilštině a proč?
- 6) Pokud byste měl na výběr ze dvou identických knih, které by se lišily jenom v jazyce, kterou byste si vybral?